

ISO KUYOYOTUTU TELESELU ISEKIYEELI TOM TAKELAYA

Kutulutu

Isekiyeeli takelaya taa i caaləyəna kalənav ke Iseyeli nyəma ke mpi pə təə pa pəntəna Iso tə. Pə waali ké i yəyətə piitimnaa mpa pa tɔwa Iseyeli nyəma ke konyəŋ tə pa hɔnnav təm. Uena í yəyətə Yosalem hotuyə təm tətə. Na isəna Iso ka mələna Iseyeli nyəma ke pa wule taa tə. Uena í keesi isəna Iso təsəele kufate ka wəe tə.

Isəna pa faya Isekiyeeli takelaya tə:

Iso kalənav ke Iseyeli nyəma, titite 1-24

Iso hɔnnav ke piitimnaa ləmpi, titite 25-32

Iseyeli nyəma laŋheesəle təm, titite 33-39

Cele Iso təsəele nte pə hula Isekiyeeli tə, titite 40-48

Tacaa luv ke Isekiyeeli təə

¹⁻³ Pənaɣa hiu na naanɔwa*fa* nyəŋka isətu liyiti nyəŋ kuyaku kakpasɪ nyəŋku. Pusi pəyalɔ Isekiyeeli má, maə wə Yuta nyəma mpa pa kuuwa tə, pa taa ké Kεpaə pəyɔ nəyɔ. Mpyúyú pə lapa-m isu toosee taka, na má ná isətənyɔ tɔlaa. Iseyeli wulav Sowakεŋ kuuu pənaɣa kakpasɪ nyəŋka nté. Iso yəyətəna-m Papiloni nyəma tətə taa ké pəyɔ Kεpaə nəyɔ na í toŋ, tii ma təə. ^a kətuyə təmle tə.

⁴ Ma nyənaɣa mpu ɔle ma ná heelim səsəəm narəli pə luna ilim ntəyəŋ təə kele. Mpyúyú pə

^a **1:1-3** Pənaɣa hiu na naanɔwa: Pə pəsəyɪ na pə wəe pənaɣa ŋka Isekiyeeli caala i

kəna isənmuntuyv kpusəh nyəhku nakuli. Na kəkə
 ηmeləsəyi na pə cəki-kv. Kv hekv taa we ké isv
 nyəxəlvv kvseemuyv ηku pa sota na pá wə kəkə
 taa tə. ⁵ Uena wontu natələyi liyiti luna ηmuntuyv
 ηkv kv taa təna, tə nəxəsəna isv yəlaa. ⁶ Paa ηkv kv
 isentaa we təm liyiti na keη ke liyiti. ⁷ Tə nəəhēē
 ka siyisaa ké, na tə nəntaaləh nəxəsəna isv naule.
 Na á teeki kəkə isv nyəxəlvv kvseemuyv kusotuyv.
⁸ Tə keη liyiti uv, paa ηkv kv tee na yulv niη. Ue
 tə niη uv i nyənəyi həxələh liyiti, isv tə isentaa na
 tə keη. ⁹ Tə kenəəsı ka yoosina təmaγa. Ye tə təh
 tə siyisaa ké təca, nakuli kv keesəyi. ¹⁰ Paa tə taa
 ηkv kv wəna isentaa ke təm liyiti ké. Yulv isentaa
 ka wēē, na təxələγa isentaa na ntəxəh tə, na nav
 isentaa na mpvutv tə, na pəcə pə kaası hekələ isentaa.
¹¹ Isotaa tə ké tə isentaana na tə keη ka fayaa.
 Uena keη naale náá tokiyina təma, na naale náá taka-
 ti. ¹² Paa ηkv kv təh ké na kv siyisaa. Na kv puki
 timpi feesuyv tusiyi-kv tə, kv heləyi. ¹³ Wontu ntı
 tə wēētv ka nəxəsəna ké isv kəkə mamala. Na tə wēē
 isv kahulası, na kəkə ηke ka cəki tə hekv taa. Tə
 nyaaləm təwa səsəm ké na tev ηmeləsuyv lukı pə taa.
¹⁴ Uena wontu ntı tə kprakəyi asewa na tə teeki na tə
 kəh, isv calanaa tiikuyv tə.

¹⁵ Ma təhə nyənuyv ke wontu ntəyi mpv, uē ma
 nawa paa wontuyv ηkv kv cələxələ pəpəte kulvmtəle
 na a tokina ate. ¹⁶ Pəpələe anı a ηmatv na a wēētv
 teekaya kəkə ké, isv liyitee pələ atəntəte nyənte. A
 ka wəna wēētv kulvmtv ke a liyiti ké. Uena a ηmatv
 na a wēētv caya isv a suu təma taa. ¹⁷ Ye a kulə
 tənte, a kəhəkəməh liyiti ké a siyisinaa, aa keeki. ¹⁸ A
 kvηkulvməh ka we səxəntv, na təlvası waasa a təna

na pə cəə na pə ta na si teeki kəkə. ¹⁹ Ye wontu nti tə təŋ, ɪle pəpələe náá təŋəyi tə kəŋkəŋ taa. Ye tə kuləyi aɛ ɪle pəpələe náá kulɪ tətə. ²⁰ Timpi feesuyu tusayaa-ti təɣə tə pukaya, na pəpələe kuləyi na a təŋəyi. Mpi tə, wontu ləmayasələ ka wɛ a taa ké. ²¹ Ye wontu ɪ təŋ, ɪle pəpələe təŋ. Ye tə səŋaa, ɪle a səŋ. Ye tə kuləyi aɛ, ɪle a kulɪ. Mpi tə, wontu ləmayasələ ka wɛ pəpələe taa ké.

²² Wontu nti tə nyəəŋ təə ka lemaya ɪsu tiŋ taka ke ɪsətəa, na pə tee kəkə. ²³ Na wontu nti tə keŋ naale naale loosa təma təə ké ɪsətənyu ŋku ku tɛe təna. ɪlena tə keŋ naale naale lɛlɔ náá taka tə mayamaya tə təə. ²⁴ Ye wontu nti tə kula təntɛ, ma nukɪ tə keŋ kəkətɛ ké, ɪsu lɔm səsəəm. Yaa ɪsu Toma təna tɔ nəɣə. Pə ké kəkətɛ səsəələ ké ɪsu yoolaa nyəntɛ. Waatu wei tə caaki səŋnyu, ɪle tə kpili tə keŋ. ²⁵ ɪlena kəkətɛ lukəna tə nyəəŋ təə ɪsətənyu ŋku ku tɛe. ²⁶ ɪsətənyu ŋku ku wɛ wontu nti tə nyəəŋ təə ke mpɔ tə, ku təə ka wɛ pulɔpɔ ɪsu liyitee pələ nte tə wɛ pooku tələ tə tə kumte. ɪlena pulɔpɔ lukəna kumte nte tə təə na pə nəɣəsəna ɪsu yulɔ ɪsɛntaa. ²⁷ M'p'p' ma nawa si yulɔ nəɣəsələ nítɛ tə teekaya kəkə ɪsu nyəyəlɔyɔ kɔsɛmnyu ŋku pa sətəa tə. Pə caya ké ɪsu kəkə cəəna-kɔ. Pə kpaɣav ɪsu yulɔ nəɣəsələ nítɛ tə tənayá cələ, na pə kpa na pə tii tə. Ma nawa ɪsu kəkə nyaləmələ səsəələ na pə cəəna-tɛ. ²⁸ Nyaaləm səsəəm mpi pi wɛ teitei ké ɪsu tɛv nuknyu na kayalɔ kaya tə. Pə ké Tacaɔ teu nəɣəsələ ké. Ma ná mpɔ ɪlena má hoti ma ɪsɛntəə na má nu nəɣəlɔ yəɣətəyənə-m.

2

ɪsə tiliyi Isekiyeeli ke ɪsɛyeli nyáma kin

¹ M̄p̄ȳḡȳ yulv n̄əḡəs̄əle n̄t̄e t̄ə t̄əma-m si: Yulv nyá, s̄əḡ nyá n̄əḡe t̄ə na má ȳḡḡt̄əna-ḡ.

² P̄ə ȳḡḡt̄əna-m t̄əmn̄aa m̄pe t̄əḡo Feesuȳu sv̄u ma taa, na k̄ȳ yele na má s̄əḡ ma n̄əḡe t̄ə. Ulena má nu wei i ȳḡḡt̄ayana-m t̄ə i t̄əm. ³ Wenti i ȳḡḡt̄ayana-m t̄əḡole si: Yulv nyá ma tiliyi-ḡ Iseyeeli asayaa m̄pa pa kul̄əyi ma t̄ə t̄ə pa kin̄. Pana pa caanaa pa wak̄əl̄əna-m k̄e. Paa hal̄əna saḡa is̄ənt̄ə. ⁴ Ȳləaa m̄pe pa k̄e k̄paḡk̄pant̄ənaa k̄e na pa nyama na k̄p̄us̄əḡ. Polo pa kin̄ na n̄ heeli-we si, Tacaas̄ Is̄ə ȳḡḡt̄əyi si ⁵ pa k̄e asayaa k̄e. Ule paa pa nuk̄i yaa paa nuk̄i, pa k̄e t̄ə k̄ullaa k̄e. Paa c̄ek̄əna si asayaa we pa hek̄v.

⁶ Taa nyana ȳləaa m̄pe, yaa pa k̄ȳḡḡt̄ut̄v. Paa pa we-m is̄u s̄əwa yaa p̄əces̄i, p̄ə fei si n̄ nyana asayaa m̄pe pa k̄ȳḡḡt̄ut̄v yaa pa yaasi. ⁷ P̄ə wee k̄e si n̄ heeli-weye ma t̄əm t̄e, ye pa nuwa yaa pa ta nu, pa k̄e asayaa k̄e.

⁸ Nu nti ma heeliyi-ḡ t̄ə. Taa la isayav̄ is̄u asayaa m̄pe. Haa nyá n̄əḡo na n̄ t̄əḡo m̄pi maa c̄ele-ḡ t̄ə.

⁹ Ma nȳənaḡa m̄p̄v, ul̄e ma nawa niḡ n̄t̄e na í siyisina-m, na i taa na tak̄əlaya h̄əule. ¹⁰ Nt̄ena p̄ə h̄eti-k̄eȳe ma is̄ənt̄aa t̄əne un̄i, na p̄ə ḡmaa ka taa na ka waali k̄e lan̄wak̄əlle t̄əm. Na k̄vnȳəwiina na m̄əla t̄əm k̄e p̄ə taa t̄əḡo.

3

¹ M̄p̄ȳȳle yulv n̄əḡəs̄əle n̄t̄e t̄ə t̄əma-m si: Yulv nyá t̄əḡo tak̄əlaya ḡke, na n̄ polo n̄ ȳḡḡt̄əna Iseyeeli nȳəma.

² Ulena má haa n̄əḡo, na yulv n̄əḡəs̄əle n̄t̄e t̄ə yele na má t̄əḡo tak̄əlaya ḡke. ³ Ulena í t̄ə-m si: Yulv nyá t̄əḡo tak̄əlaya ḡka un̄i ma c̄ela-ḡ m̄p̄v t̄əḡo nyá hiluȳu taa.

Ma t̄əḡo-k̄e, ul̄ena k̄a la ma n̄əḡo taa k̄e lelen̄, is̄u tun̄.

⁴ Μρύγύ ι τάμα-μ σι: Polo Iseyeli nyóma kin, na í heeli-weye ma tòm. ⁵ Mpi τó, pə taya yəlaa mpa pa kyəgətutu we səkrətyu. Yaa pa yəgətaya na kate τó, pa kin ke ma tila-η. Ama Iseyeli nyóma kin kέ. ⁶ Pə taya yəlaa paγale mpa pa kyəgətutu we səkrətyu, yaa pa yəgətaya we kate na nn nuki pa tòm τó. Ye isu yəlaa isu mpυ kin ke maa tila-η, paa nuna-m. ⁷ Ama Iseyeli nyóma luyi fei ma nunav. Mpi τó, pa kisa-m nunav. Iseyeli nyóma təna nyəη taa wɔlaa kέ, na pa nyama na kpusəη. ⁸ Maa yele na nyá isentaa nyəη na í weena lan̄kpusəη isu mpe, na í yooŋa-we. ⁹ Maa yele na nyá nyuyu taa wɔli isu liyitee pəle tin̄ ton̄ nyəη nyənte. Haləna τə kəli kukpamuyu ke ton̄. Paa pa kέ τə kɔllaa piitim τə, səgəntu í taa kra-η, pəcɔ taa nyana-we.

¹⁰ Μρύγύ Iə tasa-m σι: Isekiyeeli nu təmnaa mpa pa təna maa heeli-η τə. Təki-təyi nyá lotu taa. ¹¹ Polo ma yəlaa piya mpa pa kέ yomaa τə pa kin̄. Ye paa nuna-η, yaa pa kaa nuna-η. Heeli-we σι Tacaa Iə yəgətəna.

¹² Ilena Feesuyu kraγa-m, na má nu ma waaləyi kəkəte səsəle σι: I sa Tacaa ke hatoo ι təcayale taa.

¹³ Ilena má nu isəna wontu ken̄ makəna təma τə. Pə na pəpəlee pə krenta kəkəte səsəle. ¹⁴ Μρύγύ Feesuyu kraγa-m na kú tɛena-m. Ma lan̄le ka wakəlaa kέ na má krəγələyi. Ilena Tacaa ton̄ tii ma τə. ¹⁵ Waatu inəyi ma tala timpi pa yaa σι, Teli-Apiti τə. Iseyeli nyóma mpa pa kuuwa na pá we Kepaa pəgə nəgə τə pa tɛyle. Ilena má caya pa kin̄ na səgəntu ke kyeyen̄ naatosompəγəlaya.

Isekiyeeli feŋuyu ke Iseyeli nyóma kin̄

16 Koyaku naatosompəɣəlaya nyəŋku ke Tacaa yəɣətəna Isekiyeeli ma si: 17 Yulu nyá maa si-ŋ Iseyeli nyéma tanlv. N ka nu ma təm na ń polo ń kpaali-we na ma nəɣə. 18 Ye isu ma hula isayav si i ká si, na ń tá kpaali pɔntv inɪ si í layasi mpaav na pé ya i nyɔɣv, pɔntv ká si. Ile nyaga maa pɔəsi i səm təm. 19 Ama ye ń kpaala isayav na í kisi layasvɔv, na í si i isayav taa. Ile n yapa nya ti nyɔɣv. 20 Ye siyisilu yela siyisuvu, na í la isayav. Maa nyəri-i katəka na í si. Pə taya pɔlv, n ta kpaali-i. Ile nəɣəlv kaa tasa i siyisuvu təm yəɣətuvu. Ama nyaga maa pɔəsi i səm təm. 21 Ye ma kpaala siyisilu si í taa pənti, na í yele pəntvɔv, ile i kaa si. Mpi tɔ, i nu kpaalvɔv. Uena pə yá ma nyɔɣv.

Tacaa tɔwa Isekiyeeli ke sum

22 Tənaya Tacaa tɔ niŋ ke Isekiyeeli má ma tɔ tɔtɔ, na í tɔ-m si: Kuli na ń polo tətəkəle taa, na má yəɣətəna-ŋ. 23 Mɔpúyú ma kulaa na má polo tətəkəle taa. Uena Tacaa huli i teu isu maa nav Kepaa pəɣə nəɣə tɔ. Uena má hoti ma isentɔ. 24 Tənaya Tacaa Feesuvu svv ma taa, na kú la na má səŋ ma nəɔhɛ tɔ. Ntəna Tacaa heeli-m si: Polo na ń təkɪ nyá tɔyi nyá tɛ. 25 Paa həkə-ŋ ŋmusi si ń taa tasa pa hekv ke liv. 26 Maa yele na nyá nsəmlɛ matəna nyá tantahaav. N ká pəsi kamumuka, ń kaa pəsi na ń kaləna-we. Mpi tɔ, pa ké tɔ kullaa ké. 27 Ama waatu wei maa yəɣətəna-ŋ, uena ń kuli nyá nəɣə na ń heeli-we. Tacaa Iso yəɣətɔyi si, ye wei i caa i nu. Wei u caa, í taa nu. Mpi tɔ, pa ké tɔ kullaa ké.

4

Yosalem wakəlvv təm

¹ Μῆρύγύ Τααα tasaa si: Yulv nyá kpaɣa tetv piliki*fa*. Su-ι nyá isentaa na ḥ pu Yosalem icate. ^a fotoonaa. Pə tɔɔ ke Isɔ si Isekiyeeli ι ləsi Yosalem icate fotoo ke piliki tɔɔ. ² Hólí si, pa tama-te na pá ḥmá kolonja taka si, pa leekəɣəna-te. Pa loma ḥapəle ke icate kolunja kite. Pa sikaa na pá cəɣna-te. Ulena yoolaa nyuyv nyəma ta-teɣe kotaya. ³ Kpaɣa nyəɣəlvuyv kutəsuyv ḥku kv we tətəŋlan tɔ. Kaɣa-kv, isu icate kolunja ke nyá na-te mə ḥeku. Kee si ise na tə tɔɔ na pə leeki-te. Ule nyaa leekəna-te. Mpi pə ké Iseyeli nyəma ke kvhulvm təɣəle.

⁴ Hənti nyá mputv tɔɔ, na ḥ təna Iseyeli nyəma isayatu ke nyá tɔɔ. N ka səɣəli pa isayatu ke kvyeen wei n ka hənti mpv tɔ ι taa. ⁵ Maa ye le na ḥ wee tənaya kvyeen naanowa fei nasəle (390). Kvyeeŋ inu ι wenna isu pusi nsi Iseyeli nyəma lapa isayatu tɔ. Isəna ḥ ká səɣəli Iseyeli nyəma isayatu təɣəle. ⁶ Ye n tema mpv, ile n keesi kəŋkəŋ ntəɣəŋ nyəŋkv tɔɔ. N ka səɣəli Yuta nyəma isayatu ke kvyeen nule. Kvyeeŋ inu ι kena pusi nule wei Yuta nyəma lapa isayatu tɔ. ⁷ Pə waali ulena ḥ keesi ise na Yosalem wei pa leeka mpv tɔ ι tɔɔ. N ka hvli-teɣe niŋ kpe te, na ḥ heeli-teɣe nti tu kɔɔ tɔ, na ḥ kaləna-te na Τααα nəɣə. ⁸ Ulena má ḥəkə-ŋ ḥmusi, ḥ taa pəsi na ḥ keesi kəŋkəŋ ke waatu wei ḥ ka caya təna tɔ. ⁹ Caa təɣənaɣa pee nyəŋka piitim liɣiti na soona piitim naale. Ulena ḥ siti pə təna na ḥ lakı təɣənaɣa. Nyá təɣənaɣa nté kvyeen naanowa fei nasəle (390) wei ḥ ka hənti kəŋkəŋ kulvmuyv tɔɔ. ¹⁰ Cacaasi ḥmυnuyv na hiu (220) ke n ka mayasəɣı paa ifemle nte, na ḥ təkı. Mpi ḥ ká təkı waatu inu ι taa

^a **4:1** tetv piliki: Lonjaa nyəma ḥmaakaya pilikinaa tɔɔ ke ḥmaatu na pa ləsəɣı

təyəle. ¹¹ Paa maγasi lum mpi n ká nyəə paa ifemle nte təyə. Pu wεε paa ifemle nte liitili kulum. ¹² N ká la nyá təyonaya ké isu tinte taka. Yəlaa puntu huwa ke n ka taγanəna kəkə na n təsi nyá təyonaya ke yəlaa tənə isenta.

¹³ Mpyúyú Tacaa tasaa si, teitei ké mpyúyú Iseyeli nyéma ká təyə təyonaya asilima nyəhka. Piitimnaa mpa pa taa maa yeke na pá polo tə tənaya paa təyəke.

¹⁴ Uena máá yəyətə si: Hai, Tacaa Iso, hatoo ma pəcaatu haləna saŋa ma ta pilisi ma ti. Ma ta təyə pulupu kusəpəm yaa mpi pə kpawa na pə cəli tə. Pəyele asilima kpəntə natəli tə nantuyə ta svuta ma nəyə taa. ¹⁵ Uena Iso cə-m si: Maa layasi-ŋ naarpuntu na n taγanəna-təyi kəkə na n la tə təw ké təyonaya, pə kaa wεε yəlaa puntu.

¹⁶ Mpyúyú i tasa-m heeluyə si: Yulu nyá maa yəki təyonasi təsule ke Yosalem taa. Paa maγasəyi təyonaya na pá təkəna nəyəsee, na pá maγasəyi lum na pá nyəkəna laŋwakəlle. ¹⁷ Paa laŋ təyonaya na lum. Pu nu-wε na pa tasəna pa isε ke pa isayatu təw.

5

Tacaa ka hə Iseyeli nyéma ŋkpaŋyuv

¹ Mpyúyú Iso təma Isekiyeeli má si: Yulu nyá kpaya huntu yə na n looli nyá nyuyə na nyá tantuyə. Uena n caa sanəya na n maγasi nyəəsi na n tala-səyi həyələŋ pəyalə. ² Waatu wei nyá həntuyə kuyeeŋ i tēma, ulə n kuu həyələyə kancaalaya nyəhku na n wə kəkə ke icatε hekə taa. Uena n kuu həyələyə naale nyəhku na n lo-səyi nyá layatε na n cəəna icatε. Uena n tasa həyələyə tooso nyəhku ke kuuu tətə, na n ŋmusi na

heelim kpaɣa. Ilena má kpee ma layate na má tu si waali. ³ Ilena ní cosi si taa ké pəcɔ, na ní həkɔ nyá tokonaa ntompee. ⁴ Pəyele ilena ní cosi si taa ké pəcɔ, na ní wɔ kəkɔ taa, na sí nyaya. Tənaɣa kəkɔ ká luna na ká nyaya Iseyeli nyéma.

⁵ Ḿpóyó Tacaɔ Iɔ má ma yəɣɔtaa si: Yosalem wei, maa suwa piitimnaa na pa tetu heku taa tɔ, mpi i ka tɛsəna tɔɣɔle. ⁶ Mpi tɔ, Yosalem nyéma wakəla ma kiinj na ma kútútútu. Pa ku pa ti tɔm na pə kəli isu mpa pa cəna-we tɔ. Mpi tɔ, pa kisa ma kiinj. Pa ta tɔɣ ma kútútútu. ⁷ Pə tɔɔ ké Tacaɔ Iɔ yəɣɔtaa si: Timpi pa lapa isayatu na pə kəli piitimnaa mpa pa cəna-we tɔ, pécɔ pa kisa ma kútútútu na ma kiinj təkuyɔ na pa tɔɣ piitim lempi nyəntu tɔ, ⁸ ma lanle ta heena-we. Maa hɔvna-weɣe piitimnaa mpe pa isentaa. ⁹ Yosalem nyéma lakasi kəla acaalətu. Pə tɔɔ ké maa hɔ pa ŋkraŋyɔ ke isəna tɔ, too tɔ, ma ta hɔnta mpɔ. Pəyele ma kaa tu tasu ḿpóyó hɔm. ¹⁰ Pə tɔɔ ké cecenaɔ ka tɔɣ pa piya, na piya náá tɔɣ si caanaɔ ke Yosalem taa. Ye pə kaasa pa pulu, ma yele na heelim yasi-wəyi paa timpi. Isəna maa hɔvna-we tɔɣɔle.

¹¹ Tacaɔ si: Maya Tacaɔ Iɔ weesuyɔ tu ké. Timpi pa pilisa kətaya tɔlate na pa tun na pa acaalətu tɔna tɔ, ma kaa tasa-weɣe nyuluyɔ, yaa má weena pa pətɔtɔle, yaa ma hɔli-weɣe suulu. ¹² Yosalem yəlaa həɣəlɛŋ tooso taa kɔlvnyɔ ká səna yulvkuəku na nyəɣəsi. Paa ku həɣəluyɔ leŋku ke yoo taa ké pə cənav icate tɔ. Ilena pə kaasi həɣəluyɔ leŋku, ilena ma yele na heelim yasi-ku, na pə pona paa timpi. Ilena má tu pa waali na layate.

¹³ Maa mu-we na pááná. Maa yele na a kpana a ti na má leeti-we. Waaatɔ inəyi paa cekəna si maya

Tacaa má yəgətəna-we na pááná. ¹⁴ Maa yele na ɪcətɛ pəsi kɛtɛ. Tu pəsi mpusi pɔlɔyɔ piitimnaa mpa pa cəəna-we tɔ, na tɛlaa pa ɪsɛntaa. ¹⁵ Waatu ɪnəyɪ maa hɔvna-we na pááná səsəəna. Maa hɔ pa ŋkraŋyɔ na toŋ. Pəyele paa pəsi mpusi na fɛɛɛ pɔlɔpɔ, mpi lɛlaa ka nyənəgəna tɔ. Pu sɔsɪ piitimnaa mpa pa cəəna-we tɔgɔ watu. Məgə Tacaa má yəgətəgəna mpu.

¹⁶ Maa tɔ-weyɛ nyəmə sətɔ nyəna wena a ké nyəgɔsɪ tɔ, na pá sí. ɪlena má yele na pə kpiisi-we. Mpi tɔ, maa səsɪ nyəgɔsɪ kɛ pa wahalanaa təə. Maa yəki pa tɔgənaya təsule. ¹⁷ Maa yele na nyəgɔsɪ na taale wontu ɪsəyatɔ lu-we. Paa laŋ piya. Yɔlɔkɔsəku na yoo ka wakəli-we. Məgə Tacaa, má yəgətəgəna.

6

ɪsɔ kɔla laalaa təə

¹ Mɔpɔgɔ Tacaa heela-m sɪ: ² Yɔlɔ nyá kɛɛsɪ nyá ɪsɛ na ɪsɛyɛli nyəma pɔ́ŋ təə na ń yəgətɪ ma təm. ³ ɪsɛyɛli pɔ́ŋ na pulasɪ na tɛtɛka na kacəsɪ nyəma í nu Tacaa ɪsɔ təm. Maa yele na layatɛ kəə mə təə, na má kpiisi mə tɛfɛɛnɛnaa. ⁴ Maa yəki mə təkətɛnɛnaa, na mə ilim lɛɛsəŋ wei í laaki tɔ. Mə taa lɛlaa ka sɪ pa tuŋ kɔlalaan kila. ⁵ Maa su mə sətɛa kɛ mə tuŋ kɔlalaan kila, na má ŋmusɪ mə mɔwa na má cəəna-ɪ. ⁶ Mə acalɛ təna ká pəsi nca kɛ. Pu kpiisi mə tɛfɛɛnɛnaa. Pu yele mə təkətɛnɛnaa na pə lɔ-we. Pu yəki mə tuŋ na í saali yem. Mə ilim lɛɛsəŋ ká yəki na mə niŋ kɔlapəm wakəli. ⁷ Mə taa payale ká sɪ, ɪlena pə́cɔ́ í cɛkəna sɪ mayalɛ Tacaa. ⁸ Paa na mpu maa yele mə taa kakaasaya. Pɛɛ paa fiti layatɛ, paa wɛɛ piitimnaa taa. Waatu ɪnəyɪ maa yasɪ-weyɛ piitimnaa taa. ⁹ Mə taa kakaasaya ka təəsɪ ma təə ké piitimnaa taa, timpɪ

pa kpa-weye yomle tɔ. Mpi tɔ, maa wakəli pa nyama wena a ta layana ma tike tɔ. Na pa ise wena pa nyuləna tun tɔm tɔ. Pa mayamaya paa nyəḡəsəna pa tɔyi acaalətu nti pa lapa tɔ tɔ tɔ. ¹⁰ Waatu inəyi paa nyi si ma ké Taca. Ie pə taya yem tɔ kə ma yelaa, na wahalanaa pane pá mayana-we na pé ciyiti-weye mpv.

¹¹ M'púyú Taca Iso yəḡətəa si: I kpasí mpee na nəəhe na lanwakəlle. Mpi tɔ, Iseyeli nyəma lapa isayatu na acaalətu. Youu na nyəḡəsi na kutəḡ ká kv-we. ¹² Kutəḡ ka kvna pooluḡ tu, na youu náá kv pəcəlo tu. Ilena wei ile i wee tɔ, kolontunaa ta ile, na nyəḡəsi kv-i. Maa yeke na ma pááná kpa pa tɔ kə na pécó a hee. ¹³ I ka te na í nyi si mayale Taca. Mpi tɔ, mə sətəa ká səḡətəna mə tun kulalaḡ na mə təkətələna. Paa pulasi kəkulasí tɔ, na póḡḡ tɔ, na tun kuləpəḡ hətə tee. Təna-weye í wəkaya mə tulaaləna ke mə tun na səsəḡ nyalaa. ¹⁴ Maa kvsi nin na má kpiisi tetv tənaya. Paa leye í wee, pə kpaḡav wulaya tetv na ilim mpətəḡ tɔ tɔ. Na pé polo Lipəla icatə ke ilim ntəḡḡ tɔ tɔ. Waatu inəyi yəlaa ká cəkəna si mayale Taca.

7

Taca kpaaləyi mpusi kantəkaya nyəḡ tɔm

¹ M'púyú Taca heela Isekiyeeli má si: ² Yulə nyá, heeli Iseyeli tetv yəlaa si, mə tetv təna tənaya kəḡ keke. ³ Mə tomle talaa keke nəəḡə. Maa mu-me na pááná. Maa keesəna mə mpaḡ na má huḡna-me. Maa svki-meye mə acaalətu təna. ⁴ Ma kaa weena mə pətətəle. Yaa ma huḡi-meye suulu ke paa pécó. Ama mə təntə

na mə acaalətv təma wena í lakaya təγə pu feli-mə. İlena í cekəna sı mayale Tacaə.

⁵ Tacaə İso má ma yəγətəyi sı, wahala ikpamle kəη í ta nata ι taka. ⁶ Pə temayale mpusi kantəkaya nyəη kəηna nté. İ ka tii mə təə. Halı ι tapəna nté. ⁷ Tətv yəlaə waətv tapə. Lanwakəlle kuyaku kpeγetaə. Lanhuləmlə kakiisasi təma pəəη taa. ⁸ Nəəηəə ké maa mu-mə na pəáná. Ma kaə yele na pə leeli. Maa hūna-meyə mə təntə na mə acaalətv təə na ma leəti-mə. ⁹ Ma kaə wəena mə pətətəle. Yaə má huli-meyə suulu ke paa pəć. Maa hūna-meyə mə təntə na mə acaalətv təə na má leəti-mə. Waətv inəyi í ká cekəna sı mayale Tacaə. Má makəna-mə.

¹⁰ Hūle kuyaku tayəηəγəna nteγe kv ti. Kv ké wakəlvγv nyəηkv ké. Mvsəη təηa təəv, na kalampaanı náá hvləyi ι ti. ¹¹ Mvsəη wə ke İsu kpátvγv ηkv pa həηna mə ηkraηvγv ke mə İsayətv təə tə. Pvlv ta kaası-mə. Kəkəte təma, í fei payale tətə. Nəγəlv υ tasəyi-meyə wiiu. ¹² Waətv təηna kəntə. Wei ι yakı tə ι taa yəəli. Pəyele pəətvlv lanle náá taa wakəli. Mpi tə, Tacaə mu pəáná na pa tənaya. ¹³ Paa pəətvlv wena ι weesuyv ι kaə na ι kvpeətam. Mpi tə, nti pa nawa toosee taka taa na pá keəsi yəlaə mə mə wakəlvγv təə tə, tə lakı ké tu saaləyi. Mə İsayətv nti í lakı tə tə təə, mə taa nəγəlv kaə wəena weesuyv. ¹⁴ Paa huli akantəle na səəlv pu. Ama nəγəlv kaə polo yoo. Mpi tə, yəlaə tənaya ma mvna pəáná.

Nəγəlv υ fitiyi ηkraηvγv həm

¹⁵ Yoou wə əwali ké, na nyəγəsı na kvtəη ke təyaya taa. Ye wei í kpawa taale, pa kv-ı yoou taa. Wei í saala İcate taa, kvtəη na nyəγəsı kv-ı. ¹⁶ İlena mə taa mpa pə səəwa tə í seeki na í kpaakı pəəη na səγəntv İsu

teteka taa alukukunaa. I ka mələyi mə kawalaya təə kə.

17 Mə ηkpalasi ka susi yem kə toma fei,
na mə tona makı təma.

18 I ka suu ləyaya wontu kə isu fələtənaa taka,
na səyəntu anaam pu-me.

I ka looli mə nyəəη na fəele təcuku.

19 I ka lə mə liyitee ke haree təə. Mə wula ka pəsi-
meye mpusi pulu.

Mə liyitee na mə wula kaa ya-meye Tacaα pāáná
kuyaku wule.

I kaa wəena mpi í ka təyə na í haya,
yaa í kəna mə konyuləη tə.

Mpi tə, mpυ pə pətəna-meye isayatu taa.

20 Mə kacəka wontu ke mə laηa ká hēenaα.

Mə wontu ntəyi í lupəna mə acaalətu tuη.

Pə təə kə maa yele na í lu-təyi luyu.

Tacaα má ma yəyətəna mpυ.

21 Maa pətı-təyi cayalaa niη taa.

Ate yəlaa asayaa ka kuu-tı na pá pilisi-tı.

22 Maa ha-meye siyile, na pá pilisi ma təyaya.

Nmulaa ka suυ ka taa na pá kuu ma wēnaυ.

23 I lu alukpala. Mpi tə, yuləkule suwa tetu.

Məsəη ná su ıcate taa.

24 Maa kəna yəlaa mpa pa kəla isayatu tə.

Paa ləeki mə tēesi,

na má su tənaya ke kalampaani nyəma toη.

Paa pilisi mə lona katē nyəna.

25 Wakələyυ kəη na í pəkəyi nyuyυ yaru u naaki.

26 Wahalanaa tənəyi təma təə kə.

Laapaalənaα asayaa təm ke í nukı paa kuyaku ηku.

Na í pəəsəyi ləə kuyəyətutu teləsəlaα sı,

pəle pá yəyətı nti pə hula-wē tə.

Kətəlaa ná tá nyi kiiu.

Səsaa ná feina layatv tasuyv napəli.

²⁷ Wulav na we ləyaya taa ké, na səyontv náá pu awulumpiya.

Uena tetv yəlaa náá seliyi.

Tacaa si: Maa la-mege isu mə tonte wee tə,

na má huuna-me isu í muṇaa tə.

Uena í nyi si mayale Tacaa.

8

Laatv ke Iso təsele taa

¹ M̀p̀ỳg̀ỳ Iseyeli nyəma kuuu pənaɣa naatoso nyəŋka. Isətv naatoso nyəŋ kuyaku kakpası nyəŋku. Ma na Yuta səsaa tə we ma té na té caɣaa. Uena Tacaa Iso toŋ tii ma tə. ² Ma nyənaa ile, ma ná puluyule, na pə isentaa isu yulv. Pə kraɣav ı tənaya na pə tii tə, pə ké kəkə ké. Pə məla kraṵv tə, pə tee kəkə ké isu pa sota nyəɣəlvuyv kusεεmuyv. ³ Uena yulv ıni í kusı niŋ taka, na í kra ma nyuyv nyəəsi. M̀p̀ỳg̀ỳle Feesuyv kraɣa-m toosee taka taa. Kuv tɛna-m Yosalem ke nənəɣə ŋka ka we ilim ntəɣəŋ tə ka kiŋ. Tənaya paa suwa tuyv ŋku kuv kusəɣi Tacaa isεεεmle tə. ⁴ Uena má ná Iseyeli Iso teeli. Isu maa tɛma-ı nav ke tɛtɛkəle taa tə. ⁵ M̀p̀ỳg̀ỳ Iso təma-m si: Yulv nyá kusı isε na ilim ntəɣəŋ tə.

Ma kusa isε na má nyəni təna tə, ile ma ná isεεεmle tuyv kulalaav ŋkuyule, tənaya kətaya təlate nənəɣə. ⁶ Uena í tə-m si: N nawa acaalətv nti Iseyeli nyəma lakı sı ma hatələna ma təyaya tə? Ama n ka na acaalətv səsəontv lentı tə.

⁷ M̀p̀ỳg̀ỳ ı pona-m Iso təsele taya isətəa nyəŋka nənəɣə kiŋ. Ma nyənaa uena má ná p̀ỳg̀ỳ ke koluyv tə. ⁸ Kələna ı tə-m si: Yulv nyá tvli koluyv ke p̀ỳg̀ỳ.

Ulena ma tuli-ku. ⁹ Ntena í tō-m si: Suv na í na acaalətv nti pa laki cəne tō.

¹⁰ Ma sūwa ulena má mayana pa ləsa koluŋa tōw kə wontu nti tə tuuki tə lotu tōw tō. Na wontu lentı nti tə kə acaalətv tō. Iseyeli nyəma tuŋ təna ka we pə taa.

¹¹ Ulena Iseyeli nyəma səsaa nutoso na naanwa səŋa fotoonaa mpe pa isentaa. Na pa taa kə Safaŋ pəyalu Yasaniya. Na paa wei ı təkə tulaalu cofolo ke ı niŋ taa, na nyəwsi kuləxi isəttaa. ¹² M̄p̄r̄ȳḡ Taca a tōma-m si: Yulu nyá í nawa mpi mpi Iseyeli səsaa mpe paa wei ı laki ı kutuluyu taa na ı nəğəsəna fotoonaa pane tō? Pa kuyəğətətəw nté si: Taca ləwa tetu, ıle u naakitə.

¹³ Ntena í tasa si: N ká ná acaalətvnaa səsəwntu lentı nti pa laki tō.

¹⁴ M̄p̄r̄ȳḡ ı pona-m Taca təyaya nənəğə, ke ilim ntəğəŋ həğəlvu tōw. Ulena má mayana alaa cəyaa na pá wiiki tvyu ŋku pa yaakaya si, Tamusi*fa* tō ku səm. ^a pa pona pa tē. Yəlaa təŋ si tvyu ŋku ku keesəyi na ku səki saa wei pá tēŋ kumtu tō. Ulena pa tayani-kuy ləlvu ke toomaya waatv. Alaa təŋna-kuy wiiu nté cəne si ku səpa. ¹⁵ Ulena Iso tō-m si: N ká ná acaalətv səsəwntu lentı nti tə kəla təne tō.

¹⁶ M̄p̄r̄ȳḡ ı sūna-m Taca təyaya taya pə taa nyəŋka tōw kə nənəğə na kətaya təlate pa heku taa. Təyaya ma mayana apalaa napələxi hiu na kakpası. Apalaa mpe pa hawa Taca təsəele ke siyile, na pá nyənəğəna tēv kite tōw, na pá seeki ilim. ¹⁷ Ntena í tō-m si: Acaalətv nti Yuta nyəma laki cəne isəntə tō pəcəğələ? Pə wee si pá suuli mvsuŋ ke tetu na pá kraasəyi ma pááná na? Nyəni isəna pa kraasuyv tvyu

^a **8:14** Tamusi: Mesopotami nyəma tvyu kulalaav ke Iseyeli nyəma ceelaa na

pəliŋasi ke pa muna kin tə? ¹⁸ Ma maɣamaɣa maalana-we na pʰaana kə. Ma kaa huli-weye suulu. Waatu wei paa kiisina nəsə səsənsi ke ma ŋkraŋ taa tə, ma kaa nu.

9

Yosalem nyəma ŋkraŋyɔv həm

¹ Mpuɣule ma nuwa Taca mapa kapuka səsaya si: Icate ŋkraŋyɔv hantaa təna í kə. Paa wei í təkí i yoou wontu nti i ka wakələna-we tə na í kə.

² Uena má ná apalaa naatoso luna isətaa nənəɣə. Ilim ntəɣəŋ həɣələv ke pa lunaa na pʰa tala. Na paa wei í təká i wontuyu ŋku i ká wakələna tə. Pa taa ka we apalv nəɣəv, na í suuwa kponkpontu ton nyəntv wontu, na í ləewa ŋmaalaya ke i tampala tə. Uena apalv ni í kə na í səŋ nyəɣələv kuɣeemv kətaya təlate cə. ³ Mʰóyó Iseyeli Isə teeli kula isətaa tanjv nəɣəv wei i tə i ka we tə. Uena í polo kutuluyv nənəkpete. Mʰóyó Taca yaa apalv wei i ka suu kponkpontu ton nyəntv wontu na í lə ŋmaalaya ke i tampala tə tə. ⁴ Uena í təm-i si: Polo Yosalem icate hekv taa. Yusi yəlaa mpa pa təkí wahala na pʰa mələyi acaalətv təna nti ləlaa lakí tə tə tə tə, pa tokuŋ taa.

⁵ Mʰóyó i heela ləlaa na má nukí si: I təŋ kancalaya nyəŋ waali, na í kú yəlaa. I taa weena pa pətətəle. Pəyele í taa huli-weye suulu. ⁶ I kú na í kpiisi kukpatəlaa, na ifepiya, na pələa, na piya, na alaa. Ama í taa kpətəna mpa pa tokuŋ taa we kuvvsum tə. Ue í caaləna ma təyaya taa.

Mʰóyó pa caaləna apalaa səsaa mpa pa caya Isə təyaya nənəɣə tə. ⁷ I suuli ma təyaya ke sətəa na pʰa kpenna taasi tə. Ma təyaya í pilisi, í lu. Mʰóyó pa

luwa na pá sɔv ɪcate na pá kuyi tɔ taa yɔlaa na pá puki.

⁸ Pa tɔŋa kuyɔ na ma sɔŋa mpɔ. Ilena má hoti ma ɪsentɔ, na má má kapuka si: Hai, Tacaa Iɔ, n muɣu pááná ke m̄pógó katatɔlaya na Yosalem tɔ, n caa n̄ kpiisi Iseyeli nyóma mpa pə kaasaa tɔ pa tɔna na?

⁹ Ntena í cɔ-m si: Iseyeli nyóma na Yuta nyóma pa ɪsagatɔ kɔla tɔɔ. Tɔ yagataa ké. Yulɔkɔle suna tetu taa, kusiɣisim lapu fei ɪcate taa. Mpi tɔ, pa kuyɔɣɔtɔtu nté si Tacaa má, ma lɔ tetu, maa naaki pulɔ. ¹⁰ Pə tɔ ké ma kaa wɛena pa pətɔtɔle. Yaa má húlí-wɛɣe suulu. Maa mɔŋna pa nyɔɔŋ taa ké pa tɔma.

¹¹ Mpuyɔle apalɔ wei ɪ suu kponkpontu tɔŋ nyəntu wontu na í lɛe ŋmaalaya ke ɪ tampala tɔ tɔ. Ilé ɪ cɔwa si ma lapa nti n ka tu-m tɔ.

10

*Iɔ hɔlvɔv ke ɪ tɔɣi Isekiyeeli
(Isekiyeeli 1:1-28)*

¹ M̄pógó ma nyənaya mpɔ, ɪlena má ná ɪsɔtɔnyɔv ke ɪsɔtaa tɔŋlaa*fa* nyɔvɔ taa. Na pulɔpɔ ɪsu kumte, na tɔ nyənɔvɔ taa wɛ ɪsu liyitee pəle pooku nyəntɛ. ^a pɛle pa wɛ lona paɣale taa. Ilena pə kaasi Selafɛŋnaa. ɪsayii 6:2-3 taa tike ke pa yɔɣɔta pa tɔm. ² Ilena Tacaa heeli apalɔ wei ɪ suu kponkpontu tɔŋ nyəntu wontu tɔ si: Polo pəpələe nna a wɛ ɪsɔtaa tɔŋlaa tɛɛ tɔ. Cɔsi kɔkɔ mamala wɛna a wɛ tɔna tɔ na a su nyá nin, na n̄ ŋmusi-yɛɣe ɪcate taa.

Ntena apalɔ inɪ í tɛɛ ma ɪsentaa tɔnɛ inɪ. ³ Waatu wei apalɔ inɪ ɪ pola mpɔ tɔ ɪsɔtaa tɔŋlaa wɛ Iɔ tɔsɛɛle

^a **10:1** ɪsɔtaa tɔŋlaa: ɪsɔtaa tɔŋlaa mpe pa wɛ loosi naaleɣe. Selupeŋnaa wɛɛ, na

ntəxəŋ həyəlbuɣu təə. M̄p̄óyú isəŋmuntv su Isə təseele taya isətaa nyəŋka təə. ⁴ M̄p̄óyú Tacaa teeli kula isətaa tanlaa mpe pa təə na í polo Isə təseele nəŋəɣə, na í su taya. M̄p̄óyú isəŋmuntv su Isə təseele taa. ⁵ Ntəna isətaa tanlaa keŋ kəkəte nu mpu, isu Isə toma təna tu yəɣətaya. Haləna taya awalí təə nyəŋka. ⁶ M̄p̄óyú Tacaa təma apalu wei ɪ suu kponkponu toŋ nyəntv wontu tə sɪ: Polo n̄ hee kəkə ke isətaa tanlaa kiŋ ke pəpələe tēe. Ulena apalu polo na í səŋ pəpələe kiŋ. ⁷ Tənaɣa isətaa tanlaa mpe pa taa lelv kusa niŋ, na í hee kəkə na í tu apalu ɪnɪ ɪ niŋ taa. ɪ mowa ulena ɪ lu.

⁸ Pulɔpɔnaa ka we ké isu yulu ŋkpalasɪ taka ké isətaa tanlaa mpe pa keŋ tēe. ⁹ Ma nyənaya mpu, ulena má ná pəpələe liyiti ké isətaa tanlaa kiŋ. Paa wei ɪ kiŋ na ɪ pəpəte, na a nyənɔyɔ taa nəɣəsəna isu liyitee pələ nte tə we atəntəte tə. ¹⁰ A liyitiyi mpu a ka wena weetv kulɔmtv ké. Paa pəpəte nte tə nəɣəsəna ké isu tə we lentē taa. ¹¹ A kuləɣɪ tənte tə, á caaki sɪ á məŋna həyələŋ liyiti ɪnɪ ɪ taa ŋku kv təə a tɔyɔtəɣɪ ké aa keesəɣɪ. Na á mələɣəna həyəlbuɣu ŋku isətaa tanlaa nyəŋ siyisinaa na pá həŋ-ye tə, aa keeki. ¹² Tulɔŋasɪ waasa isətaa tanlaa mpe pa tənaɣa təwisiwisi na sɪ mɔyɪ kəkə. Pə kpayav pa sika na pa ŋkpalasɪ na pa keŋ tə. Na pə waasɪ pəpələe anɪ a liyiti na pə cəə na pə ta tə. ¹³ M̄p̄óyú ma nuwa pa ha pəpələe anəɣɪ həte sɪ kacuculaya. ¹⁴ Paa wei ɪ isəntaa ka wena pə mpaaké. Kancaalaya nyəŋ isəntaa ka we ké isu isətaa tanlv. Naale nyəŋ nəɣəsəna isu yulu. Tooso nyəŋ isəntaa ná we isu tɔyələɣa. Ulena liyiti nyəŋ isəntaa náá nəɣəsəna hekələ. ¹⁵ M̄p̄óyú isətaa tanlaa mpe pa kulaa na pá tēe isətaa. Paa we teitei ké na wontu nti maanawa Kepaa pəɣə nəɣə tə. ¹⁶ Waatu wei pa tēeki

tə, pa pəpələe anı a təhəyi-weyə. Paa pa heta pa ken si pa kuləyi, pa pəpələe təhəyi-weyə m̄p̄ȳ. ¹⁷ Ye pa səhəyi a səh, na pá kuləyi, ile pa kpenna-ye. Mpi tə, wontu ləmayasəe ka wə pəpələe anı a taa tətəȳ.

Tacaa teeli kolvov ke Iso tasele taa

¹⁸ M̄p̄ȳ Tacaa teeli kula nənəkpete, na pə məli isəttaa tanlaa t̄ə. ¹⁹ Isəttaa tanlaa heta pa ken ké na pá kuli tetv t̄ə ké ma isentaa na pana pa pəpələe pa t̄e. Uena pá polo pá səh Tacaa təyaya nənəȳ na ilim t̄əlule t̄ə. Uena Iseyeli Iso teeli wə pa t̄ə ké isəttaa. ²⁰ Pa ké wontu nti maa nawa Iseyeli Iso t̄e ké Kepaa p̄ȳȳ n̄ȳȳ t̄ȳȳ. Uena má cekəna si pa ké isəttaa tanlaa. ²¹ Paa wei i ka wena isentaa ke t̄əm liyiti ké, na ken liyiti. Na paa wei ké yulv nkpalasi. ²² Pa isentaa ka nəyəsəna ké isu mpa ma nawa Kepaa p̄ȳȳ n̄ȳȳ t̄ə, pa mayamaɣa. Paa wei i siyisa isəna t̄ə m̄p̄ȳ i siyisa.

11

Yosalem hvnnav ke i kawalaya t̄ə

¹ M̄p̄ȳ Tacaa Feesuyu pona Isekiyeeli maya ilim t̄əlule nənəȳ. Uena má mayana apalaa hiu na kakpası ke t̄əna. Ma nawa pa taa ké Asuu p̄ȳalv Yasaniya na Penaya p̄ȳalv Pelatiya. ² M̄p̄ȳ Tacaa heela-m si: Yulv nyá, ȳəlaa mpe pa mayasəȳəna kawalaya t̄əm na pa tasəyi layatv isayatv ke Yosalem icate t̄əne t̄ə taa. ³ Pa kuȳȳȳt̄v n̄t̄e si pa kaa tasa kutulun̄ ηmav halı pə polo laasaya t̄ə. Icate p̄əsəna isu tiipile, na tayale nantv. ⁴ Pə t̄ə ké pə w̄e si yulv p̄ȳȳȳ má, ma ȳȳȳt̄v nti ma nawa pa t̄ə t̄ə.

⁵ Mpuvule Tacaa Feesuyu tii ma t̄ə na kv t̄-m si ȳȳȳt̄v si Tacaa ȳȳȳt̄aa si: Iseyeli nyəma me, ma

nyɔma mə taa hɔwɛɛ. ⁶ ɪ lɔləsa yɔlɔkɔlɛ kɛ ɪcɛtɛ tənɛ tɔ taa. ɪ suula sɛtaa kɛ hɔpɛɛ tɔɔ. ⁷ Pɛ tɔɔ kɛ Tacaa ɪsɔ yɔɔtɔyɪ sɪ mə sɛtaa mpa ɪ suula tɔ taa tɔyɔlɛ nantɔ, na tɔ maɔamaya kɛ tiipile. ɪlɛna pɔ lɛsɪ-mɛ na pɔ tɛɛna. ⁸ Maa yelɛ na layatɛ nte tɔ tɔm wɛ-mɛyɛ sɔyɔntɔ tɔ tɛ kɔɔ mə tɔɔ. Tacaa ɪsɔ yɔɔtɔyɛna mpu. ⁹ Maa lɛsɪ-mɛyɛ ɪcɛtɛ taa, na mɔ tɔ-mɛyɛ kpai nyɔma niɲ taa. Maa hɔɔna-mɛyɛ. ¹⁰ ɪsɛyɛli tɛtɔ toosi tɔɔ kɛ maa hɔɔna-mɛ, na mɔ yelɛ na pɔ kɔ-mɛ na layatɛ. Waatɔ ɪnɔyɪ ɪ kɔ nyɪ sɪ maɔalɛ Tacaa. ¹¹ ɪcɛtɛ tənɛ tɔ kaa pɛsɪ mɛ ɪsu tiipile. Mɛ mə kaa pɛsɪ ɪsu tɔ taa nantɔ. Ama ɪsɛyɛli tɛtɔ tɔɲa tɔɔ kɛ maa hɔɔna-mɛ. ¹² Waatɔ ɪnɔyɪ ɪ kɔ nyɪ sɪ maɔalɛ Tacaa. ɪ tɔ tɔɲ ma kɔtɔtɔtɔ. Pɛsɔ ɪ tɔ tɔkɪ ma kiɪɲ. Ama piitimnaa mpa pa cɔɔna-mɛ tɔ, pa nyɛntɔ kɛ ɪ tɔɲyɪ.

¹³ Waatɔ wei ma tɔɲa ɪsɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɔyɔ kɛ mpu tɔyɔ Penaya pɔyalɔ Pelatiya sɔpa. Mɔpɔyɔ ma hota ma ɪsɛntɔɔ na mɔ mɔ kapuka sɪ: Hai, Tacaa, ɪsɔ. N ka kɔ ɪsɛyɛli nyɔma tɛna mpa pɛ kaasaa tɔ?

Tacaa kpɛyɛlyu kɛ yɔlaa mpa pɛ yasaa tɔ

¹⁴ Mɔpɔyɔ Tacaa heela-m sɪ: ¹⁵ Yɔlɔ nyɔ, nyɔ yɔlaa mpa pa kɛ ɪsɛyɛli nyɔma tɔ na nyɔ tɛɛtɔnaa Yɔsalɛm nyɔma tasɔyɪ layatɔ kɛ mpa kolontunaa kuuwa tɔ sɪ pɔ saali tɛna. Mpi tɔ, taya Tacaa hawa tɛtɔ tənɛ sɪ tɔ pɛsɪ tɔ nyɛntɔ. ¹⁶ Pɛ tɔɔ tɔ, tɛlɛsɪ-wɛ sɪ, Tacaa ɪsɔ mɔ, ma yɔɔtɔa sɪ: Paa ma yasa-wɛyɛ tɛtɔ pɔyalɛ taa, na pa wɛɛ poolɔɲ kɛ piitimnaa hɛkɔ tɔ, ma wɛ pa kiɲ kɛ tɛnaya, ɪsu ma tɔyaya taa. ¹⁷ Pɛ tɔɔ kɛ n kɔ heeli-wɛ sɪ: Tacaa ɪsɔ mɔ, ma yɔɔtɔa sɪ maa kpɛyɛli-mɛyɛ piitimnaa taa. Maa mɔɲna-mɛyɛ timpi pu yasa-mɛ tɔ, na mɔ ha-mɛyɛ ɪsɛyɛli tɛtɔ. ¹⁸ Tɛnaya ɪ kɔ polo na ɪ kɔ tɔɲ kɔlalaɲ na acaalɔtɔ tɛna. ¹⁹ Maa tɔ-mɛyɛ

lɛmayasɛle kʉlɔmtɔle na huwɛɛ kʉfana. Maa lɛsi mɔ nyama wɛna a wɛ isɩ pɛɛ tɔ, na mɔ tu-mɛyɛ nyama kʉpana. ²⁰ Uɛna ɪ tɔŋ ma kʉtʉtʉtʉ, na ɪ tɔki ma kiinj. ɪ kɔ pɛsi ma yɔlaa, na mɔɔ pɛsi mɔ Isɔ. ²¹ Ama mpa pa sɔla tuŋ na pa acaalɔtʉ tɔ, maa mɔŋna pa tɔma kɛ pa nyɔɔŋ taa. Tacaɔ Isɔ mɔ ma yɔɔtɔna mpu.

Tacaɔ teeli kʉlvɩv kɛ Yosalem

²² Mpuɔyɔ isɔtaa tanlaa hɛta kɛŋ, na pɔpɔlɛɛ tu pa waali. Na Iseyeli Isɔ Tacaɔ teeli wɛ pa tɔɔ kɛ isɔtaa. ²³ Isɔ teeli kʉla ɪcatɛ taa na ɪ polo puɩv ŋku kʉ wɛ ɪcatɛ ilim tɔlulɛ tɔ kʉ tɔɔ. ²⁴ Mpuɔyɔ Isɔ Feesuɩv kpaɣa-m ma lɛmayasɛɛ taa. Uɛna kʉ pona-m Iseyeli nyɔma mpa pa kpaɣa tɔ pa cɔlɔɔ Pɔpiloni. Uɛna ma toosee taka su tɛnaɣa. ²⁵ Mpuɔyɔ ma kɛɛsa mpa kolontunaa kuu mpu tɔɔ tɔ tɛna nti Tacaɔ huɩa-m tɔ.

12

Iseyeli nyɩvɩv nyɔma kuuu tɔm kpaalvɩv

¹ Mpuɔyɔ Tacaɔ heela-m si: ² Yʉlv nyɔ, tɔɔ kʉllaa hɛkʉ taa kɛ n wɛɛ. Pa wɛna isɛ paa naaki puɩv. Pɔyɛle pa wɛna ŋkpaŋŋ, paa nukɪ natɔli. Mpi tɔ, pa kɛ ŋkpaŋtɛɛlɔŋ nyɔma kɛ. ³ Yʉlv nyɔ, tayanɩ nyɔ wontu. Tɔ mpaav kɛ ilim na pɔ isɔlɛ kɛ pa isɛntaa. Lu timpi n wɛ mpu tɔ na ŋ layasi tɔfate. Ntanyɩ paa nɔ si pa kɛ tɔɔ kʉllaa. ⁴ Lɛsi nyɔ wontu kɛ ilim taa, isɩ mpaav tɔntʉ na pɔ naaki. Uɛna ŋ tɛɛ tɔntɛ kɛ taanaɣa, isɩ pa kuukuɩv yɔlaa kɛ yoo taa tɔ. ⁵ Tʉli ɪcatɛ kolunɔ kɛ pa isɛntaa, na ŋ lɛsi nyɔ wontu na tɛna. ⁶ Uɛna ŋ sɔɣɔli-tɩ na ŋ lu ahoo. Taki nyɔ isɛntɔɔ, taa nyɔni atɛ. Ma caa kɛ si ŋ wɛɛ Iseyeli nyɔma kɛ kʉhʉlɔm mpi pu kpaali-wɛ tɔ.

7 Μρύγύ ma lapa ɪsu Tacaa heela-m tɔ. Ma lu ilim taa kɛ́, na ma wontu ɪsu mpaɔ tɔntu. Uena taanaɔa má tɔli kolunɔ ke púyú na niŋ. Na má læsi-tɔyi ahoɔ taa na má hɔyɔli na pá naaki-m. 8 Tɛv fema uena Tacaa tɔ-m si: 9 Yɔlv nyá, tɔɔ kɔllaa Iseyeli nyóma mpe, ɪsɛntɔ pa kaa laŋi-ŋ pɔɔsɔyɔ si pepeye n laki mpɔ? 10 Ue cɔ-we si: Tacaa kpaalɔyɔna Yosalem wulav na Iseyeli nyóma mpa pa we tɔna tɔ. 11 Heeli-we si n ka pɛsi kɔhɔlvɔm mpi pɛ hɔlɔyɔ-we si paa kuu-we tɔ. Nti n lapa tɔ, nti tu maɔanna-we. Kolontunaa ka kuu-we na pá tɛena yomle. 12 Paa tɔli ɪcate kolunɔ ke púyú. Pa wulav ká lu ahoɔ, na í hɔyɔla ɪ wontu na í taka ɪ ɪsɛntɔɔ si ɪ taa na tɛtu. 13 Tacaa si maa nyɔri-ɪ puluyɔ na má kpa-ɪ kv taa. Maa pona-ɪ Papiloni nyóma tɛtu taa, ɪ kaa na. Pɔyele tɔnaɔa ɪ ká si. 14 Uena má yasi pa tɔna mpa pa cɔɔna-ɪ na pá sɛŋna-ɪ tɔ. Maa yasi pa tanlaa na pa yoolaa ke paa le. 15 Maa yasi-weye piitimnaa taa kɛ́ tɛtu payale taa. Waatu inɔyi paa nyi si maɔale Tacaa. 16 Ama maa yele na pa taa apalaa napɛli pá fiti yoou, na nyɔyɔsi na kutɔŋ. Pele paa telɛsɛna piitimnaa mpa pa taa paa polo tɔyɔ pa acaalɔtu tɔm. Uena pá cekɛna si maɔale Tacaa.

17 Μρύγύ Tacaa tɔma-m si: 18 Yɔlv nyá, tɔyɔ nyá tɔyɔnaɔa na seluyɔ, na ń nyɔɔ nyá lvɔm na sɔyɔntu na seluyɔ. 19 Telɛsi tɛtu yɔlaa si Tacaa Iɔɔ má ma yɔyɔta Iseyeli taa Yosalem nyóma tɔm si, paa tɔyɔ pa tɔyɔnaɔa na sɔyɔntu na pá nyɔɔ pa lvɔm na seluyɔ. Mpi tɔ, paa kpiisi pa tɛtu tɔna, na tɔ taa nyɔm tɔna ke tɔ taa yɔlaa mɔsvɔŋ tɔɔ. 20 Paa yɔki acalɛɛ sɔsɔɔna nna a taa yɔlaa suwa tɔ na pá kpiisi tɛtu. Waatu inɔyɔle paa nyi si maɔale Tacaa.

Tacaa kyɔyɔtɔtu lapv

21 Μρύγύ Tacaa pəsa-m si: 22 Yulu nyá, pepe təo ké pə pəsa yəlaa ke ituule si: Kuyeeη teeki yem na Iso kuyəgətutu teləsəlaa nawa ntiyi toosee taka taa tə tu laki? 23 Mpu tə, heeli-we si maya Tacaa Iso ma yəgətəyi si maa su tənaya ke ituule nté tə təm ke Iseyeli taa. Kuyeeη təηa kənte, toosee taka təna ká la ké isu pa naakuyu-ye tə. 24 Mpi tə, pa kaa tasa pəpətu toosee taka ke toosuyu. Yaa pá naaki təm kutusutu ke Iseyeli taa. 25 Pə taya pulu, Tacaa má, ma kaa su. Ye ma yəgətə nti tu la ké, tə kaa leeli. Təo kullaa me, maa yəgətə təm na tə la. Tacaa Iso má ma yəgətəna mpu.

26 Μρύγύ Tacaa təma-m si: 27 Yulu nyá, Iseyeli nyéma si nyá toosee u laki isu n toosuyu tə. Pəyele ma təmnaa mpa n kraaləyi tə, tə ta ke nənəo nyəntu. 28 Pə təo tə, teləsi-we si, Tacaa Iso má, ma yəgətəa si, ma kuyəgətutu yoosuyu kaa wəena waatu. Tu yoosi ké isu ma yəgətuyu tə. Tacaa Iso má ma yəgətəna mpu.

13

Iso kuyəgətutu teləsəlaa pəpətənaa təo kuluyu

1 Μρύγύ Tacaa heela-m si: 2 Yulu nyá, heeli Iseyeli nyéma mpa pa nyənəyi pa təyi Iso kuyəgətutu teləsəlaa təyə ma təm. Pa mayamaya pa nyəntu ke pa kraaləyi. 3 Iso kuyəgətutu teləsəlaa kumeləməη wei i təηəyi i ləmayasəe na u naaki pulu tə, i təm we waiyo ké. 4 Hai, Iseyeli nyéma Iso kuyəgətutu teləsəlaa we teitei ké isu taale hasi ke ncaa taa. 5 Pa ta polo na pá tayani icate kolunə pəgələe. Pəyele pa ta ηma kolunə na pá cəna Iseyeli nyéma icate si, pu kenti-wəye Tacaa pááná yooi kuyaku wule. 6 Pa toosee we kpete ké, na pa nalaa kuyəgətutu ke kaloolaya. Pa yəgətəyi si Tacaa yəgətəna. Pəyele ílé i ta tili-we. Ilena

πά τυγι πα τaa σι, ίλέ ι ka la ιsu pa yəɣətuyu tə pə́cɔ́ kpeɛ.
 7 Pa toosee we kpeɛ kέ, na pa nalaa kuyəɣətutu ke
 kaloolaya. Pa yəɣətəyi si, Taaɔa yəɣətəna. Pə́cɔ́ ma ta
 yəɣəti. 8 Pə́ təɔ́ kέ Taaɔa Iɔ́ má ma yəɣətəyi si: I yasa
 təm krai nyəntu, í kraala kuloolutu. Maa mu-me na
 pááná.

9 Maa tó nin ke Iɔ́ kuyəɣətutu teləsəlaa mpa me í
 wena toosee krai nyəna na í naaki kaloolaya təm tə.
 I kaa we ma yəlaa kpekəle təɔ́. Pa kaa ŋmaa mə həla
 ke Iseyeli nyəma nyəna təɔ́. Pəyele í kaa suv Iseyeli tetu
 taa. Tənaɣa í ká nyəna si maɣale Taaɔa Iɔ́. 10 I tolisiyi
 ma yəlaa kέ. Ilena í heeliyi yəlaa si pa heesaa si pə́
 cayana-we. Pəyele pə́le pə́ fei. Ma yəlaa ŋmaakəna
 kolunja na mu huləsəyi-ke. 11 Heeli kolunja huləsəlaa
 mpe si, heelim tɛv anaam nəɣəlv í ká nu. Kolunja ka
 hoti na tɛv təmpɛɛ nyəkí-me. 12 Waatu wei kolunja ká
 ti, Ilena pá pə́ɔsi-me si, huləsvuy mpi í ka huləsa-ke tə
 pə́ waasa we? 13 Pə́ təɔ́ kέ Taaɔa Iɔ́ má ma yəɣətəyi
 si: Maa kəna tɛv heelim na pááná. Tɛv anaam ka
 nu, na təmpɛɛ hoti na a wakəli pə́ təna. 14 Maa yəki
 kolunja ŋka í huləsa mpv tə. Kaa ti atɛ, na pə́ yele
 kite. Ilena mə́ təm tɛ ka ncaa taa. 15 Maa mu pááná
 na kolunja na ka huləsəlaa kέ. Haləna má tala ma
 tənaya. Halí maa heeli-me si, kolunja na ka huləsəlaa
 pa fei tətə. 16 Iseyeli Iɔ́ kuyəɣətutu teləsəlaa fei tətə.
 Mə́ kraalayana nti í naaki Yosalem təɔ́ tə, na í təŋ
 si heesuyv we. Pəyele kule kv fei. Taaɔa Iɔ́ má ma
 yəɣətəna mpv.

Topotopo nyəma təɔ́ kuluyv

17 Mə́pə́yó Taaɔa heela-m si: Keesəna Iseyeli alaa təɔ́.
 Pa kraaləyi pa luyv nyəntu kέ. Kraali-we si mpusi
 kəŋ. 18 Yulv nyá, heeli-we si Taaɔa Iɔ́ yəɣətəyi si

mpusi we alaa mpa me í nyaləxi saalasí na í tuxi yəlaa təna niŋ taa tə mə təə ké. Na í nyaləxi tekentənaa ke yəlaa təna təγə. 1 I huɔ si í kpiliki ma yəlaa ke mə niŋ taa, na me mu lu təcɔŋŋ. 19 I kuɔi ma nyuɔɔ ke ma yəlaa cələɔ. Təγənaɔa pee ŋkute na mutv həɔlɔɔa nyuɔɔ təə ké í laki mpu. Tənaɔa í kuɔvna yəlaa mpa pə ta muna pá si tə. Uena í yeki mpa pə ta muna pá weena weesuɔu tə. I tɔsəxi ma yəlaa na pele pá nukɔ kaloolɔɔa təm. 20 Pə təə ké Tacaɔ Isə má ma yəɔtəxi si: Maa tv mə saalasí nsi i həkəɔəna lelaa təγə niŋ. Maa leeki-səxi mə kiŋ na má cəli. Maa waasi mpa í kpawa tə. 21 Maa leeki mə tekentənaa na má waasi ma yəlaa ke mə niŋ taa. I taa tasa weev isu katəsi. Uena í nyi si mayale Tacaɔ. 22 Mpi tə, í wakələxi siyisilaa laŋa na mə kaloolasi, pécó pə taya ma. Pəyele í səsəxi asayaɔ ke toŋ. I saŋ si pele pá layasi na pá weena weesuɔu. 23 I kaa tasa mə toosee kpai nyəna ke toosuɔu. Mpu tə, í kaa tasa natələxi nav. Maa ya ma yəlaa ke mə niŋ taa. Waatu inəxi í ká cəkəna si mayale Tacaɔ.

14

Tacaɔ u caaki tuŋ laav

1 Ḿpúyú Isekiyeeli tasaa si: Kuɔaku nakvli Iseyeli səsaa napəli pa kəma ma kiŋ na pá caya. 2 Uena Tacaɔ tə-m si: 3 Yulu nyá, yəlaa pane pa təkə pa tuŋ təm ke pa lotu taa ké. Pa su mpi pə sɔsa-weɔe kawalaya taa təγə pa kiŋ. Ma kaa yele na pá pəsɔsɔ-m natəli. 4 Maa teləsi-we si, ye Iseyeli tv wei i təkə i tuŋ təm ke i lotu taa. Ye i su i kiŋ ke mpi pu sɔsɔ-i kawalaya taa tə. Uena pɔntv kəə si i yəɔtəɔəna Isə kuɔyəɔtətv teləsəlv. Maya Tacaɔ, maa cəna pɔntv ke i lotu taa tuŋ tuutuuma

təm tō. ⁵ Ilena ma kucəcətu nti tə pəsi Iseyeli nyóma lanja. Mpi tō, pa sōla asilima tuj ké na pá lə-m. ⁶ Pə tō ké pə wee si, ma heeli Iseyeli nyóma si, Tacaa Iso yəgətəa si, pá lə tuj na pá məli. Pa há pá acaalətu tənaya siyile.

⁷ Pə taya pəlv, Iseyeli nyóma təna na pə kpeɲna cayalaa. Ye wei í hatələna-m na í təkə tuj təm ke ɪ lotu taa. Ye ɪ su mpi pu tusi-ɪ kawalaya taa təgə ɪ kinj. Ilena pəntu kəo Iso kuyəgətutu teləsəlv kinj si ɪ pəəsəyɪ-m təm natəli. Ie maya Tacaa, ma mayamaya maa cəna-ɪ. ⁸ Maa kəlv pəntu tō. ɪ təm ka pəsi yəlaa ke ituule, na ma kpiisi-ɪ ma yəlaa taa. Ilena pá nyi si mayale Tacaa.

⁹ Ye Iso kuyəgətutu teləsəlv nəgəlv ɪ tusa ɪ ti, na í yəgətɪ təm natəli. Maya Tacaa má təsəna pəntu. Maa tu-ɪ niɲ na má kpiisi-ɪ ma yəlaa Iseyeli nyóma taa. ¹⁰ Iso kuyəgətutu teləsəlv inɪ, na wei ɪ kəma-ɪ pəəsuyɪ tə pa təna pa wakələna, na pa naale pa nyəəɲ taa ké pu tɛ. ¹¹ Ie Iseyeli nyóma kaa tasa tooluyɪ na pá hatələna-m. Pécó pa kaa pilisi pa ti, na pa kawalaya təna. Paa pəsi ma yəlaa na maa pəsi pa Iso. Tacaa Iso má ma yəgətəgəna mpu.

Pvləpv kaa səɲsi Iso hvle

¹² M'póyó Isekiyeeli tasaa si Tacaa heela-m si: ¹³ Yəlv nyá, ye isu tetu natəli tə yəlaa ta təkɪ ma təm ke teu ilena pá pəntəna-m. Maa tu pa tō ké niɲ na ma wakəli pa təgənaya təsule. Maa kəna-weye nyəgəsɪ, na má kpiisi tetu yəlaa na təla. ¹⁴ Paa Nowee na Taniyeeli na Soopu pa tooso paa wenna yəlaa mpe pa hekv. Pa mayamaya pa weesiɲ ke pa tampana təɲyɪv ká waasi. Tacaa Iso má ma yəgətəna mpu.

¹⁵ Ye ma yelaa na taale wontu isayatu lu, tu kpiisi yelaa na pé yele tetu ke kpete. Yelaa ka wu tē taa ké tēnnav ke taale wontu nti tē tō. ¹⁶ Ilena yelaa tooso iní í wēe tetu taa. Maya weesuyu tu Tacaa, ma tuukina ma ti si pa kaa pəsi na pá ya apalɔpəyaya yaa alɔpəyaya. Pa nyōñ tike ke paa ya. Tetu ká pəsi wolaya tetu nti tē taa nɔgɔlv fei tō.

¹⁷ Yaa ma yelaa na yoo tii tetu nti tē taa. Paa kpiisi yelaa na tōla. ¹⁸ Ilena yelaa tooso iní í wēe tē taa. Maya weesuyu tu Tacaa, ma tuukina ma ti si, pa kaa pəsi na pá ya apalɔpəyaya yaa alɔpəyaya. Pa nyōñ tike ke paa ya.

¹⁹ Yaa maa kōna kutəñ ke tetu nti tē taa ma pááná ká huu pa tō na má tu-weyē səm na má kpiisi yelaa na tōla. ²⁰ Ilena Nowee na Taniyeeli na Sooru pá wēe pa heku taa. Maya weesuyu tu Tacaa má tuukina ma ti si pa kaa pəsi na pá ya apalɔpəyaya yaa alɔpəyaya. Ama pa mayamaya pa weesin ke paa ya pa tampana tənyv tō.

²¹ Ḿpóyó Tacaa Isə yəgətəa si, paa ma kōna Yosalem yelaa tō ké wahalanaa səsaa mpe pa liyiti isu: Yoo, na nyōgəsi, na taale wontu isayatu, na kusəku si, pé kpiisi yelaa na tōla. ²² Paa na mpv, pu kaasi yelaa mpa paa fiti tō. Apalɔpiya na alɔpiya ka lu pa taa. Paa tala mə kin, í ká ná pa təntə na pa kulapəle. Ilena pé heesi mə laña ke wahalanaa mpa ma yelaa na pá mayana Yosalem tō pa tō. Na pə təna mpi í ká kōna tē taa tō pə tō. ²³ Pu heesi mə laña ke waatu wei í ká ná pa təntə na pa kulapəle tō. Ile í ká nyi si pə taya yem tō ké ma lapa pə təna mpi ma lapa tē taa tō. Tacaa Isə má ma yəgətəna mpv.

15

Lesen tɔyɔ ŋku pa tɔ kəkɔ tɔ

¹ M'pɔyɔ Tacaa pɔɔsa-m si: ² Yulɔ nyá, tɔyɔ ŋku pa yaa si lesen tɔ, pepeye ku taasi teewa tunj lelɔŋ nyɛŋsi? ³ Pa kaa kpaɔa pə təpəyaga na pá saaki pulɔ. Yaa pá ləsi ku təputiya na pá pusi ka tɔɔ ké wontu. ⁴ Ama kəkɔ ke pa wɔki si tɔna. Pə kpaɔav si kila na pə suna si nɔɔsi tɔ. Pepeye si tasəyi waasuyɔ? ⁵ Anɔ waatu wei su we tɔwɔŋ tɔ, pa ta lana-səyi pulɔ. Na saa wei kəkɔ ka nyaga-si ile, isənaɔale. Təmle nteye paa lana-si tɔtɔ?

⁶ Pə tɔɔ ké Tacaa Isə má ma yɔɔtəyi si, isu pa wɔkuyɔ lesen taasi ke kəkɔ na pá yeki hɔtuyɔ taa tunj lelɔŋ nyɛŋsi tɔ, mpɔ tɔtɔɔ maa hɔ Yosalem nyɛma me mə tike mə ŋkraŋŋ. ⁷ Maa kuli isəle na má nyəni-me. I hɔv si í fita kəkɔ ké. Ile ŋke kaa nyagana-me. Waatu inəyi í ká nyi si, maɔale Tacaa ke saa wei maa kulɔ mə tɔ tɔ. ⁸ Maa yeke na tetɔ pəsi wɔlaya nyəntɔ nti tɔ taa nɔɔlɔv fei tɔ. Mpi tɔ, í kisa ma təm tɔyɔyɔ. Tacaa Isə má ma yɔɔtəna mpɔ.

16

Yosalem nyɛma nəɔəsəna pəyaga ŋka pa lɔwa tɔ

¹ M'pɔyɔ Isekiyeeli tasaa si, Tacaa heela-m si: ² Yulɔ nyá, húlí Yosalem ke ɔ acaalətv təm. ³ Teləsi Yosalem si, maɔa Tacaa Isə ma tɔma si nyá tɔlule nté Kanaaŋ tetɔ taa. Tənaɔa pa lulɔ-ŋ. Nyá caa ke Amolii tɔ ké, na nyá too ke Hiti tɔ. ⁴ Pa ta seti nyá cuyute ke nyá luluyɔ kuyaku wule. Anɔ pa ta sɔ-ŋ lum si pá tiiki-ŋ na təm na ń lu. Pəyele pa ta takɔ-ŋ pɔɔŋ. ⁵ Nyá təm ta la nɔɔlɔyɔ pətɔtɔle. Nɔɔlɔv ta wii-ŋ na í la-ŋ yaasinaa panɛ pa taa kulɔm. Ama pa lɔ-ŋ tawa

taa ké nyá kuyaku kululuyu wule ké. Mpi tɔ, pa taa kpaakayana-ŋ ké. ⁶ Ma teekayana nyá kinj ké na má keesi n luki nyá caləm taa. Uena ma seesi isəle si n wena weesuyu ke n wena weesuyu. Paa caləm waasa nyá tɔ tɔ. ⁷ Uena má yeke na n luli na n huki səsəm təyomyom. N puwaya na n yasəli na n te teu. Nyá həla paɣalaa ké na nyá nyəsəsi su. Uena n we kpete təyələyali. ⁸ Ma tasa nyá kinj ke teenaw, uena má ná si, n tapa acaaalə. Uena má hə ma capa ntompəle na má kenti nyá tapakpete tɔ. M'p'p'nyá má siwa nɔɔ si ma layana nyá tike. Uena má na-ŋ tə pɛli nɔɔ na n pəsi ma nyəŋ. Taca Isə má ma yəɔtəna mpv.

⁹ M'p'p'nyá ma s-ŋ lum, na má nyaali caləm mpi pu waasa nyá tɔ tɔ. Uena má sayali-ŋ səsuyə nim. ¹⁰ Uena má cele-ŋ wontu nti pa sɔpa tɔ, na tənuyə nəhulunj kupaŋ, na kponkpontu toŋ nyəntu tampala, na puuyə kupaŋku toko səsə. ¹¹ M'p'p'nyá ma tu nyá tɔ ké kacəka wontu. Isu kpası ke niŋ taa, na luluyə ke nyá luyə te. ¹² Na nyá muna tɔ kacəka kukuule, na ŋkpaŋyapəlası. Na ntenuyə kupaŋku ke nyá nyuyə taa. ¹³ Nyá kacəka wontu nté wula, na liyitee nyəyəluyə. Kususuutu nté kponkpontu toŋ nyəntu wontu, na pəŋ kupaŋ, na nti pa sɔpa tɔ. Nyá təɔnaya nté müləm kupaŋ na tuŋ nim. Mpu pə yelina na n te səsəm na n muna kawulaya. ¹⁴ Uena nyá həte yaa piitimnaa taa ké nyá teu mpi pə tɔ. Mpi tɔ, n ka tu tewaya təkpa ke kacəka ŋka má lapa-ŋ tɔ ka tɔ. Maya Taca Isə má yəɔtəna mpv.

Yosalem we isu apalaa təna alv

¹⁵ M'p'p'nyá Taca tasaa si: Ama Yosalem n həma nyá ti na nyá teu, na nyá həte yaav. N pəsə apalaa

təna alv. N ha nyá təyi tɛɛlaa təna. ¹⁶ N ləsa nyá wontu nti tə cələta teu tɔ. Ntəyi n lapəna kacəka ke nyá tɛfɛenlɛnaa, na n̄ la wasaŋkalətu ke pə tɔɔ. Yaasi in̄ i taka ta lata. Pəyele i kaa tu tasv lapv. ¹⁷ N kpaɣa wɔla na liyitee nyəɣəlɔyɔ kacəka wontu nti ma ha-ŋ tɔ, na n̄ lu tuŋ apalɔnyəŋ, na n̄ lana wasaŋkalətu. ¹⁸ N kpaɣa nyá wontu kusəpɔtu nti ma ha-ŋ tɔ, na n̄ takɪ tuŋ in̄. N fɛɛna-i ma nim na ma tulaalv. ¹⁹ Təɣənaɣa na mɔlɔm kɔpam na nim na tuŋ nim ke ma tɔəkayana-ŋ. Mpəyi n fɛɛnaa isv tulaalv kɔpəŋ. Tacaɔ Isə má ma yəɣətəna mpv. ²⁰ N kpaɣa nyá pəyalaa na nyá pɛɛlaa mpa n ka lɔla-m tɔ. N ha-wɛɣɛ tuŋ sɪ ílé í təɣɔ. Nyá wasaŋkalətu nti tə ta tɔɔ kɛɛ? ²¹ N laawa nyá pəyalaa, na n̄ la-wɛɣɛ kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ na tuŋ hətɛ taa. ²² Nyá acaalətu na nyá wasaŋkalətu nti tə taa, n ta tɔsɪ nyá pəcaatu waatu. Saa wei n ka wɛ kpɛtɛ təyələyəlɪ na n̄ lɔkɪ nyá caləm taa tɔ.

²³ M̄púyú Tacaɔ Isə yəɣətɔa sɪ: Yosalem, nyá təma asayɛɛ təna waalɪ, nyá tɔm wɛ waiyɔ kɛ təkpataa. ²⁴ N ŋmawa wasaŋkalətu kutulɔŋ na tɛfɛenlɛnaa ke patəmanaɔ təna taa. ²⁵ Paa mpaav ŋku kv nəɣɔ ke n ŋmawa nyá tɛfɛenlɛnaa. N ha nyá təyi tɛɛlaa təna. N lɔləsa nyá wasaŋkalətu, n wakəla nyá teu. ²⁶ N lapa wasaŋkalətu na Icipiti nyəma mpa pa kɛ nyá cəɔ nyəma alaafəya nyəma tɔ. N kpaasa ma páná na nyá nyəsəm təma pəɣalɛ. ²⁷ Pə tɔɔ kɛ ma kula nyá tɔɔ na toma. Ma pɛma-ŋ təɣənaɣa. Ma pɛta-ŋ kolontunaa Filiisi nyəma acaɛɛ nna nyá wasaŋkalətu tɔm wɛ fɛɛɛ tɔ, pa niŋ taa. ²⁸ N ta nyəɣəsɪ, ilɛna nyá na Asilii nyəma í la wasaŋkalətu tətɔ. Paa na mpv nyá kɔnyulɔyɔ ta sɪ. ²⁹ N waləsa nyá wasaŋkalətu ke

Papiloni nyóma taatəlaa tətʉ taa. Paa na mpv n ta nyəḡəsi-ti. ³⁰ M̄p̄óyú Tacaá Isə má ma yəḡətaá si: Ama Yosalem nyá n wena icantv. N təməya isu wasaḡkali səsə. ³¹ N ḡmaakaya wasaḡkalətu kutuluḡu ke paa mpaav ḡku kv nəḡə ké. N ḡmaakaya pə təfəenle ke lona təna taa ké. Pa taa feləḡi-ḡ isu wasaḡkalənaa ləlaa. ³² N wεε ké isu alv wasaḡkali wei i kisiḡi i paalv na í təḡəḡi apalaa kpai nyóma tə. ³³ Wasaḡkalənaa təna wena pa kvhav ké. Ama nyá mələa ké na ḡ haaki nyá taḡnaa ke kvcəḡ. Uena pá hukəna paa timpi na pá kəḡ nyá kin. ³⁴ Nyá na wasaḡkalənaa ləlaa í tá kaa. Mpi tə, nəḡəlv u pɛekəḡi-ḡ. Pəyele nəḡəlv u feləḡi-ḡ pə liḡitee. Nyá mələna na ḡ feləḡi apalaa ke tulḡa.

³⁵ Pə təḡ tə, wasaḡkali, nu Tacaá kvəḡəḡətu. ³⁶ Tacaá Isə yəḡəḡəḡi si: N wakəla nyá wena v na ḡ hvli nyá tapakpɛte ke nyá taḡnaa. Haləna pə kpɛḡna nyá acaalətu tiḡ təna ke wasaḡkalətu taa, na ḡ ha- i nyá piya caləm. ³⁷ Pə təḡ tə, maa koti nyá taḡnaa mpa nyá na-wε i nukaya leleḡ təḡ. Pə kraḡav pa təna mpa n səlaa tə, na mpa nyá taa kraana tə. Maa kpɛḡeli-wε na paa timpi. Paa kvli nyá təḡ, na má yeke na pá ná nyá tapakpɛte təna. ³⁸ Maa hvvna-ḡ isu pa hvvkvḡvna alaa wasaḡkalənaa, na mpa pa kvḡi yəlaa tə. Isesεemle ká kra-m na má mú pááná na má ləsi nyá weesuḡu. ³⁹ Maa tv-ḡ pa niḡ taa, na pá yəki nyá wasaḡkalətu kutuluḡu. Paa wakəli nyá təfəenlənaa, na pá kuu nyá wontu na pá kraḡa nyá kacəka nyəntv. Uena pə yeke-ḡ kpɛte təyələyəli. ⁴⁰ Paa yeke na samaa kvli nyá təḡ. Paa yaya-ḡ pɛε, na pá sə-ḡ ḡmantaa si. ⁴¹ Paa nyaya si nyá tɛε si ke kəkə, na pá hvvna-ḡ alaa tuutuuma isenta. Maa su nyá wasaḡkalətu ke tənaya. Ue n kaa tasa nəḡəlvvḡ feləḡv.

⁴² Maa lana-η na pááná ké, haləna á hee. Uena má læsi nyá iseseemle ke nyá tɔɔ. Na nyá pááná te, a kaa tasa huuu. ⁴³ Mpi tɔ, ń ta tɔɔsi nyá pəcaatu waatu tɔm. N kraasa má pááná na yaasinaa mpe pa təna. Maa məhna nyá tɔntɛ isayale tənaya nyá nyɔyɔ taa. Ue n kaa tasa nyá kawalaya na nyá acaalətu ntəyi lapu. Tacaá Isə má ma yɔɔtəna mpu.

Yosalem wakəlvɔv kəla acalɛ lɛnna

⁴⁴ Ḿpúyú Tacaá tasaa si: Atuwa tukilaa ká tukina Yosalem ke ituule si, toto we isəna tɔ, ńpúyú pɛɛlɔ kpakəyi. ⁴⁵ Yosalem n ké nyá too pɛɛlɔ ké təkpem. Nyá too ɪni ɪ kisina ɪ paalb na ɪ piya. ɪ we teitei tɔtɔyɔ isu nyá kəyənna mpa pa kisa pa paalaa na pa piya tɔ. Pa too ka ké Hiti tu ké, pa caa ke Amolii tu. ⁴⁶ Nyá kəyɔ wei ɪ we ilim ntəyɔŋ tɔɔ tɔyɔle Samalii na ɪ pɛɛlaa. Nyá neu wei ɪ we ilim mpətəŋ tɔɔ tɔyɔle Sɔtəm na ɪ pɛɛlaa. ⁴⁷ Pə taɔa pəcɔ tike ke n kɛena pɛɛle pa tɔntɛ na pa acaalətu təma. Halɪ ń wakəla nyá tɔntɛ taa na pə kəli-we. ⁴⁸ Tacaá Isə má maɔa weesuyu tu ké. Yosalem nyá neu Sɔtəm na ɪ pɛɛlaa pa ta la mpi Yosalem nyana nyá nyéma í lapa tɔ. ⁴⁹ Nyá neu Sɔtəm kawalaya nté si, ɪ ka we kalampaani ké, na ɪ wɛnav tɔɔwa. ɪ na ɪ pɛɛlaa paa nəyəsəyi pulv. Ama ɪ taa waasəyi wahala tu yaa kɔnyəntu. ⁵⁰ Pa hɔma pa ti na pá lá acaalətu na má ná, uena má kpiisi-we. ⁵¹ Yosalem, Samalii ta la nyá isayatu həyɔlvɔv. Nyá acaalətu kəla paɔale ke ɪ nyəntu. Acaalətu təna ntɪ n lapa tɔ, tə tɔɔ ké Sɔtəm na Samalii pa pəsə kɔpama. ⁵² Nyá wei nyá n kəkaya nyá kəyɔ na nyá neu pa tɔm tɔ, isayatu ntəyi nyá pəsəna nyá təyi acaalətu na pə kəli pɛɛle. Isayatu ntɪ tə fɛɛle kəmna nteye nyá tɔɔ. Mpu pə yekina na pɛɛle pá kəli-η siyisuyu. Pə wee

ké si pə liyiti-ŋ na ń tɔɔɔ fεεle. Mpi tɔ, má huləna si pεle pa tewa. ⁵³ Maa tayanɩ pa acalεε. Paa Sɔtəm na ɩ cɔlɔ acalisi. Paa Samalii na ɩ cɔlɔ nyəŋsi. Hali maa tayanɩ-ŋ tɔtɔ isu pεle. ⁵⁴ Pu tu-ŋ fεεle ɩlena pə kpaasi nyá kɔɔɔ na ɩ neu pa apalɔtu. ⁵⁵ Nyá kɔɔɔ Sɔtəm na ɩ pεlaa paa məli isu pa wule taa. Nyá neu Samalii na ɩlé ɩ pεlaa paa məli isu pa wule taa. Nyaya Yosalem nyana nyá piya í ká məli isu mə wule taa. ⁵⁶ Nyá neu Sɔtəm təm ka wenna nyá nɔɔɔ taa ké tam ke nyá kalampaani waatu. ⁵⁷ ɩlena pécó pə kuliyi nyá isayatu tɔɔ. Nyaya pə talaa si ɩtəm acalεε na pə cɔlɔ nyəna pá wonɩ-ŋ. Filiisi nyəna náá tuv-ŋ na pá footiyi-ŋ paa hɔɔɔɔɔ ɩku. ⁵⁸ Nyá kawalaya na nyá acaalɔtu məla nyá nyuyɔ taa kεle. Tacaá má ma yɔɔtəna mpv.

⁵⁹ Ḿpúyú Tacaá ɩsɔ yɔɔtəna si: Maa lá-ŋ ké isu n nyənyuyɔ yem ke tuunav, na ń yɔki nɔɔɔ pεelɔɔ tɔ. ⁶⁰ Ama maa tɔɔsi nɔɔɔ ɩka má na-ŋ tɔ pεela nyá pεelɔtu waatu tɔ. Ma na-ŋ tu pεeli tam tɔɔ nyəŋka. ⁶¹ N ká tɔɔsi nyá tɔntɔ təm na fεεle kra-ŋ, saa wei nyá kɔɔɔnaa na nyá newaa paa kɔɔ nyá kiŋ tɔ. Maa ha-ŋ-wε na pá pəsi nyá pεlaa. ɩle pə taya nɔɔɔ pεelɔɔ tɔɔ. ⁶² Ma na-ŋ tu pεeli nɔɔɔ. Waatu ɩnəɔi n ká nyi si mayale Tacaá. ⁶³ N ká tɔɔsi tete, na ń ká nyuyɔ na fεεle. Pu liyiti-ŋ ké, n kaa kuli nɔɔɔ ke saa wei maa husi nyá isayatu təna tɔ. Tacaá ɩsɔ má ma yɔɔtəna mpv.

17

Hekale na lesɛŋ tɔvɔ pa təm

- ¹ Ḿpúyú Tacaá tasa Isekiyeeɓi maya heeluyɔ si:
² Yulɔ nyá, sεε ɩsɛyeli nyóma ke ɩsɔ. ³ Heeli-wε si

maɣa Tacaa Isə ma yəɣətta si, hekəle səsə nəɣəlɔ ɪ wenna nté. I keŋ təwa na ɪ huŋtu suwa na tə taɣalaa, na tə cələtaa. M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ kula na ɪ polo Lipaŋ tetu taa. Uena ɪ kə tɣu səsəu nakuli ku nyuɣu taa. ⁴ Akpaale nte tə kəla kulɣu təɣ ɪ setaa. M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ pona taatəle tetu natəli tə taa. Uena ɪ su yampayətəlaa ɪcatə taa. ⁵ Pə waali ké ɪ caa Iseyeli tetu taa tɣu nakuli ku piliŋa. Uena ɪ pona na ɪ sə taale nte pa lukaa tə tə taa ké lum nəɣ. Isu tɣu ŋku ku səla lum tə. ⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ piliŋa ŋke ka tɛwa na ká pəsi tɣu ŋku pa yaa si leseŋ tə. Uena ku meeli, ɪle ku ta kuli. Na ku wena hetu. Ntəna ku piliŋasi ha si ɪse na hekəle tə, na ku lila ke ɪ tɛ. Na ku helesəɣi piliŋasi kufasi ke tam. ⁷ Hekəle səsə nəɣəlɔ ɪle ɪ ka wɛ tət, ɪ keŋ taɣalaa ké na ɪ huŋtu suwa teu. Uena tɣu ŋku ku lila na ku piliŋasi keesəna hekəle ɪnɪ ɪ tə si ɪ pəli-kuɣu lum. ⁸ Tetu kupantu taa ké pa tuu-kuɣu lum səsəm kiŋ. Pa tuu-kuɣu si ku piliŋasi ɪ su teu, na kó lɔli na kó pəsi tɣu ŋku pa yaa si, leseŋ tə ku kupan̄ku.

⁹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa Isə si: Pəsɪ-wɛ si, tɣu ŋku ku la nté? Kancalaya hekəle kaa kpesi-ku na ku lila na ɪ kooli ku pee, na kuna ku hatu təna pə wɔli. Pə kaa wɛ si pá lana toma ke səsəm. Yaa yəlaa tuutuuma ɪ wɛ na pəc pá kpesi-ku na ku lila. ¹⁰ Pa sə-ku yaa, ɪle ku la nté? Ye ilim təlule heelim*fa* mapə-ku, ku kaa wɔli timpi taa ku nyə mpɔ tə? ^a haŋaya təɣ. Pə laki na tuŋ na nyutu wɔləɣi.

Təm nti tə huwɛ kilisuyu

¹¹ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa təma-m si: ¹² Pəsɪ tə kulla təyaya nyéma mpe si: I ta cekəna təm nti? Heeli-wɛɣe ɪsəna

^a **17:10** ilim təlule heelim: Ilim təlule heelim. Pə ké heelim tɔŋ nyəm mpi pə taa na

Papiloni wulav kōma Yosalem, na í kuu pa wulav na í waali nyéma, na í pona í te tō. ¹³ Ulena í kpa kawulaya tēyaya tu nōyōlv na í na-í pá pēeli nōyō, na í yele na ílé í su nōyō na tuunav. Mpyóyó í tēena tetv kupaalaa tēna. ¹⁴ Mpu pē tisina Yuta kawulaya tēfe, na ká wu kōlvōv. Paa na mpv na pa tōka pa na-í pa nōyō pēlvōv ke teu. ¹⁵ Mpuvōle wulav kōfalv iní, í kōla wei í kuu tetv yēlaa ke mpv tō í tōō. Ulena í tili Icipiti wulav cōlv sí, ílé í ha-í yoou kpaγanōη na pē yoolaa ke tuutuuma. Yōlv wei í lapa yaasi iní tō, í ka waa na í fiti kēle? Timpi í laalaa na í wakēli pa nōyō pēlvōv mpi tō, í kaa tōli-ti. ¹⁶ Ntēna Tacaa Isō sí: Maya Isō weesuγu tu kē. Isu pōntv iní í sēpa wulav wei iní í tv-í kawulaya ke mpv tō í te Papiloni. Mpi tō, í yōka í na wulav iní pa tuunav na pa nōyō pēlvōv. ¹⁷ Icipiti wulav kaa pona yoolaa tuutuuma na sōcēnaa paγale. Í kaa waasi-í yoou taa kē waatu wei Papiloni nyéma ká lo hapee taka tō. Icate kite ke paa lo na pa huli pōōη sí pa kōyí yēlaa tuutuuma. ¹⁸ Mpi tō, í ta nyēni í tuunav ke pōlv. Í yōka í nōyō pēlvōv. Pēyele iní í ka yōyōtēna na í su, na í la pē tēna. Í kaa tasa fituγu.

¹⁹ Pē tōō kē Tacaa Isō má ma suwa sí, maya weesuγu tu kē. Tuunav na nōyō pēlvōv mpi í nyēna yem ísēntō tō, ma hēte ke í ka lapēnaa. Maa mēηna pē tēnaya í nyōv taa. ²⁰ Maa nyēpi-í puluγu na má kpa-í ma katōka taa. Maa pona-í Papiloni na má huñna-í tōm ke timpi í ta nuna-m tō. ²¹ Paa kv í yoolaa taa selaa tēna na layate kē. Pē kaasēyí mpa ulēna pá yasí pēlēyē tetv tēna taa. Waatu inēyí paa nyí sí maya Tacaa má yōyōtēna.

Nōsú nsi Tacaa suwa tō

22 Ḿpógú Tacaá Isǎ yǎǎtǎa sí: Maa caa tǎyǎ sǎsǎw nyuǎy tǎa piliǎa kufalǎya. Maa pǎli hatoo comcom nǎǎǎ tǎa nyǎǎka. Maa pǎna-keǎe pǎyǎ kǎkǎlǎyǎ nakuli kǎ tǎǎ na mǎ sǎ-ke. 23 Iseǎeli pǎyǎ kǎkǎlǎyǎ nakuli kǎ tǎǎ kǎ maa sǎ-ke. Kaa pǎi teu na kǎ heli piliǎasi na tǎyǎ la sǎsǎw kǎpǎǎku na kǎ lǎli pee. Ilena sumasi piitimnaa tǎna kǎǎ, na sí cakǎ kǎ isotom tǎa na sí heesǎyi. 24 Ilena taale tǎǎ tǎna nyǎ sí maǎa Tacaá. Mǎ pǎsǎǎna tǎyǎ sǎsǎw ke tiika, na mǎ pǎsi tiika ke tǎyǎ sǎsǎw. Mǎ yekina na tǎyǎ lǎm nyǎǎku wǎli. Maa yele na kǎwǎlǎyǎ nǎǎ wǎena lǎm. Maǎa Tacaá, mǎ yǎǎtǎna. Maa la kǎ isǎ ma yǎǎtǎa tǎ.

18

Isǎ hǎwǎkǎna paa wei isǎ i tǎnte wǎe tǎ

1 Ḿpógú Tacaá pǎǎsa Isekiyeeli ma sí: 2 Pepe tǎǎ kǎ Iseǎeli nyǎǎma tukiǎi ituule sí, cǎcǎnaa sala lesǎǎ akǎa. Ilena pǎ piya kela nyǎǎ?

3 Tacaá Isǎ mǎ ma yǎǎtǎna tuunǎw sí, pǎ fǎi sí pǎ tǎsa ituule nteǎe tukǎyǎ ke Iseǎeli tǎa. 4 Ma tǎnna yǎlaa tǎna weesǎǎ. Paa cǎcǎnaa nyǎǎ, paa piya nyǎǎ. Wei i lapa isǎyǎtǎ tǎ, inǎ i kǎ sǎna pǎ sǎm.

5 Ye isǎ yǎlǎ tǎǎǎyi tampana, na í lakǎ kǎpǎntǎ na í siǎisǎa. 6 I tǎkǎ laatu tǎǎǎǎǎ ke pulasi tǎǎ. I lǎǎǎyi Iseǎeli nyǎǎma tǎǎ. I wakǎlǎyi i tǎǎǎtǎle alǎ. I kǎpǎtǎǎǎ alǎ ke i asilima kǎyǎǎǎ tǎa. 7 I muǎuliǎi, u ǎmulǎyi. I felǎyi i kǎma. I haaki nyǎǎtǎnnaa ke tǎǎǎǎǎ, na mǎ pǎ wǎ kǎpǎla tǎǎǎ kǎtakǎm. 8 I kǎntǎyi i liǎitee sí í hiki kǎsǎyǎya yǎa kǎwǎǎya. I lakǎ mpi pǎ tǎ siǎisi tǎ. Ama yǎlaa naale i lapa tǎm, i tǎǎǎyi tampana ke tǎ tǎa kǎ. 9 Ilena í tǎǎǎyi ma kiǎǎ,

na í laki ma kótótótó na kúpantv. Ue iní í siyisina nté. Yulv ísu mpv weekəna weesuyu ké. Tacaá lso má ma yəgətəna mpv.

¹⁰ Ye ísu pə te yulv pəyaya ké ηmulv na ká kuyi yəlaa. Yaa ka lapa yaasinaa pane pa taa nəgəlv.

¹¹ Ka kisa ka caa ikpate ke təhəyυ, na ka təkí laatu təgənaya ke pəəη taa. Ka wakəla ka təgəntəle alv.

¹² Ka muɣuliyi wahala nyəma na kunyəntuna, na ká ηmuləyi. Pə́cə́ kaa fələyi ka kəma. Ka lunjiyi tun wei í kə́ acaalətv ke mpv tə. ¹³ Ye yulv ísu mpv kəntəyi í liyitee na í pəkəyi kawaaaya, yaa kasəyaya. I hɔvki sɪ í ká wɛɛna weesuyu na? Aai, yoo. Ye í lapa acaalətv nti tə təna. Pə wɛɛ sɪ í isayətv í məh í nyuyυ taa ké na í sɪ.

¹⁴ Ye ísu yulv wɛna pəyalv kele, na í naaki isayətvnaa mpa í caa laki tə pa təna. Ue í ta təη í ikpate.

¹⁵ I kisa laatu təgənaya təgυv ke pəəη təə. I lunjiyi Iseyeeli nyəma acaalətv tun. Pəyele u wakələyi í təgəntəle alv.

¹⁶ I muɣuliyi nəgəlv, u ηmuləyi. I mɔyi kəmlə tv pɔlvɔv tɔlvma. I haaki təgənaya ke nyəgətvnaa, na í haaki wontu ke mpa pa wɛ kpete tə.

¹⁷ I laki isayətv. I pəkəyi kawaaaya yaa kasəyaya. I təkəyi ma kótótótó na í təhəyi ma kiin. Puntv weekəna weesuyu ké, u səki í caa isayətv səm.

¹⁸ I caa muɣulina na í ηmulí, na í la isayətv ke í yəlaa hɛkv. Iní í ka səna í isayətv səm.

¹⁹ I pəəsəyi sɪ, pepe təə ké pəyalv u səki cɛcɛ isayətv səm? Mpi tə, íe í təηa tampana ké. I lapa kusiɣisim na í təkí ma kiin təna na í laki. Pə wɛɛ sɪ í wɛɛna weesuyu ké.

²⁰ Yulv wei í lapa isayətv tə iní í ka səna. Pəyalv kaa sɪ cɛcɛ isayətv səm. Pə́cə́ cɛcɛ ná kaa sɪ pəyalv nyəntv səm. Siyisilu təkí í siyisuyυ fəətə ké.

Ulena isayətv náá təgə í isayətv nyəη.

Kupantu lapu tam seyeSuyv

²¹ Ye isayav lōwa i isayatu nti i lapa tō. Uena í tākəyi ma kusəsutu na í təhəyi tampana na í laki kusiyisim. I ká wēena weesuyu kē, i kaa si. ²² Paa sōo i kawalaya tēna tōo kē. I ka wēena weesuyu ke isəna i tēna tampana tō pə tōo. ²³ Mpyóyó Tacaa Isə si, pə taya isayav səm ke ma sōolaa. Ama si í layasi təntə kē na í wēena weesuyu. ²⁴ Ye siyisilu lōwa i siyisuyu na í la kawalaya. Uena í kēena isayav acaalətu, i kaa wēena weesuyu tətō. Isə ká sōo i siyisuyu tōo kē. Mpi tō, i ha i təyi kawalaya na kupəntuyv taa kē. Pə tōo kē i ka si. ²⁵ Iseyeli nyəma yəgətəyi si Tacaa mpaav ta siyisi. Ue ma pəəsəyi Iseyeli nyəma si, pə taya mpe pa mpaav ta siyisina ma nyəŋku kē? ²⁶ Ye siyisilu lōwa i siyisuyu na í la kawalaya na í si ka səm. Isayatu nti i lapa mpv tō tə səm ke i səpa. ²⁷ Ye isayav yela i isayatu nti i lapa tō, na í təh tampana na siyisuyu. I ka wēena weesuyu. ²⁸ Ye i nawa si i wakəlaa, uena í layasi, i ká wēena weesuyu kē, i kaa sí. ²⁹ Iseyeli nyəma təh si Tacaa mpaav ta siyisi. Ue pə taya mpe pa mpaav ta siyisina ma nyəŋku kē? ³⁰ Pə tōo kē Tacaa Isə má ma yəgətəa si maa hūna paa Iseyeli tu wei isu i təntə wēe tō. Mpv tō, paa wei í yele i kawalaya ŋka i laki tō, na í layasi. Pə taa kōo na mə isayatu yele na í le. ³¹ I lō mə kawalaya tənaya pooluŋ. I layasi ləmayasələ kufate na hūwēe kufana. Pepe tōo kē í ka sōoli səm? ³² Isə Tacaa si, ma ta sōoli asayaa səm. Pə tōo tō, í lō mə isayatu na í layasi na í wēena weesuyu.

19

Iseyeli awulumpiya tōo wula

1 Μρύγύ Tacaa heela Isekiyeeli má si má ma kawəyaya ke Iseyeli nyəma awulumpiya təw si:

2 Mə too ka ké təɣɔlaya ŋka ka wena ka mpa ka təɣɔlasi taa təɣɔ.

Təɣɔlasi kufasi heku ke ka hantaa na ká təkki ka piya.

3 Uena ká faləsi ka piya taa leŋka na keɛ ká pəsi təɣɔlaya ifate nte tə kpeləma tə təɣɔnaya cəɔyɔ, na tɛ liki yəlaa tɔ.

4 Μρύγύ piitimnaa nu pa yəɣətəyi ka təm, uena pá kra-keɣe katəka taa, na pá tɔ ka muna taa ké kulaya taka, na pá pona-keɣe Icipiti tetu taa.

5 Təɣɔlaya alonyəŋka ŋke ka cekənaa si ka teela kpeɛ. Uena ká ləsi ka piya taa leŋka na ká la-keɣe təɣɔlaya ifate, kpelikpeka nyəŋka.

6 Uena ká na leŋsi pá təŋ. Ka kpeləma ka təɣɔnaya cəɔyɔ, na ka liki yəlaa.

7 Μρύγύ ka yəka pa acaɛɛ, na pa kawulaya teesi. Tetu taa yəlaa í nuwa ka nyusuyɔ uɛ pa sɔɔ seluyɔ.

8 Uena piitimnaa mpa pa cəɔna-we tɔ, pá luna pa tetu həɣələŋ taa na pá pɛɛli nəɣɔ ke ka tɔɔ. Pa nyəpa-keɣe puluyɔ na pá kra-keɣe pa katəka taa.

9 Μρύγύ pa tɔ kulaya taka ke ka muna taa. Uena pá susi-keɣe təɣɔɔyɔ

səsəu nakvli kv taa.
 Pə waali ké pa pona-keye Papiloni wulau.
 Uena pá təkí-keye saləka ke kolunja icate taa.
 Si pa taa tasa ka nəgə nuw ke
 Iseyeli pulasi taa.

Tygv ηku pa yaa si lesey tygv tə kv tə wula

¹⁰ Nyá too ka we ké isu lesey tygv.

Pa sə-kuyv lum nəgə na kú lo
 na kú ləli səsəm ke lum katatəlaya tə.

¹¹ Kv pilinasi ka wena alaafəya ké
 na sí pəsi kawulaya kpatəj.
 Uena sí pu na sí tee tuj tə.

Mrógó pa sama-kuyv kv pilinasi payale
 na kv kηkoluməj tə.

¹² Tənağa pə kpesa-kv na pááná
 na pé peti ate.

Ilim təlule heelim mara kv pee na á wuli.
 Uena kv pilinasi kpelikpeka nyənsi
 nsi sí pəli na sí wuli
 na kəkə nyaga-si.

¹³ Nəənə wulaya tetv taa
 timpri lum fei na lukətv wee təgə pa sə-kv.

¹⁴ Mrógó kəkə luna kv taa
 na ká nyaga kv pilinasi na kv pee.
 Kv feina pilinasi alaafəya nyənsi
 nsi si ké kawulaya kpatógó tə.
 Kawəyaga kane ka we ké isu wula.

20

Tacaa paasəna Iseyeli nyəma

¹ Iseyeli nyəma kuuu pənağa naatosompəgəlaya
 nyəjka isətv kakpasi nyəj kuyaku naanəwa nyəjku

wule, Iseyeli sɔsaa taa napəli kɔma. Pa mayana-m si pa caaki pɔ nyi Iɔ luyɔ nyəntu. ² Ntəna Tacaɔ Iɔ heeli-m si: ³ Isekiyeeli pɔɔsi Iseyeli sɔsaa si, maya í kɔma nav na? Ma tuuki si ma ké weesuyɔ tɔ ké. Ma kaa yele na í ná-m. Tacaɔ Iɔ má ma yɔɔtəna mpɔ.

⁴ M'pɔyú Tacaɔ Iɔ tasa-m heeluyɔ si: Ye n caa n huuna-weye, n huuna-we, ile heeli-weye pa caanaa acaalətu təma. ⁵ Heeli-we si, maya Tacaɔ Iɔ ma yɔɔtaa si, kuyanku ma ləsa Iseyeli nyəma me tɔ ma kraasa niŋ na má su Yakəpu təyaya luluyɔ nyəma ke nəɔ na ma tuu. Ma hula-meye ma təyi Icipiti tetu taa. Ma heela-me na isələ kuseeme si, mayale mə Caa Iɔ. ⁶ Kuyaku ŋkuyɔ ma kraasa niŋ na má heeli-me na tuunav si, maa ləsi-meye Icipiti tetu taa. Maa pona-meye tetu nti maa cəwa na tɔ kəla teu tɔ tə taa. Tə taa ké təɔnaya na kɔpantu təna tɔla yem təhɔ. ⁷ Haləna ma heeli-me si, í ló acaalətu nti í nyənəyi na tɔ həŋ-me tɔ. Í taa pilisi mə ti na Icipiti tuŋ. Mayale mə caa Iɔ.

⁸ M'pɔyú í kisa-m nunav na í kuli ma tɔ. Mə taa nəɔlɔ ta lɔ acaalətu nti tɔ həŋ-me tɔ. Pɔcɔ í ta lɔ Icipiti tuŋ. Uena maa hiki hɔwee si, maa lana-me na pɔáná ke Icipiti tetu taa tənaya, haləna a hee. ⁹ Paa na mpɔ ma hətə tɔ ké ma lapa mpɔ si, pɔ taa kɔɔ na pɔ wakəli-teye piitimnaa mpa pa heku í wee tɔ. Pɔcɔ mpe inɔ pa heku ke ma hula-meye ma ti. Uena má ləsi-meye Icipiti tetu taa. ¹⁰ M'pɔyú ma ləsa-meye Icipiti tetu taa. Ma tiika-meye wɔlaya tetu nti tɔ taa fei caɔav tɔ. ¹¹ Ma seyesa-meye ma kiŋ. Ma hula-meye ma kɔtɔtɔtu nti pə wee si, yulɔ í tɔki na í weena weesuyɔ tɔ. ¹² Ma ha-meye kuyeeŋ kuhəsəŋ si, pɔ hólí si, maya Tacaɔ má suna-me na mə mpa. ¹³ M'pɔyú Iseyeli

nyóma me í kula ma tóo ké wulaya tetu taa. I kisa ma kiinj ke təhoyu. I lo ma kutututu nti yulu ka təh na í weena weesuyu tó. I wakəla ma kuyaku kuhéesuyu tənəhəhə. Pə tóo ké ma huwa ma taa si, maa mu-me na rááná təsəgəsəgi ke wulaya tetu taa tənə, na ma kpiisi-me. ¹⁴ Paa na mpv ma hətə tóo ké ma lapa mpv. Pə taa koo na pə wakəli-təge piitimnaa mpa pa taa ma ləsa-məge Icipiti tetu taa tó. ¹⁵ Wulaya tetu taa tənaya ma kpaasa niñ na má tuu si, ma kaa pona-məge tetu kupantu nti maa ha-me tó tə taa. Tetu nti tə taa ke təgəhaya kupəhka na kupantu tənə tóolaa təh. ¹⁶ Mpi tó, í ləwa ma kutututu na í kisi ma kiinj ke təhoyu. I wakəla ma kuyeeñ kuhéesəh. Pə taya pulu, í nyəkələna mə tuñ kulalaəh ké. ¹⁷ Ama ma lapa mə pətətəle si, má taa kpiisi-me. Ie ma ta wakəli-məge wulaya tetu taa.

Iseyeli nyóma ta yele Tacaa ke kisuyu

¹⁸ Mpyó ma heela Iseyeli nyóma piya ke wulaya tetu taa si, í taa təh mə caanaa kiinj. I taa təh pa kutututu, na í pilisi mə ti na pa tuñ. ¹⁹ Mayale mə ləo Tacaa, í təh ma kiinj. I paasəna ma kutututu, na í laki-ti. ²⁰ I nyəni ma kuyeeñ kuhéesəh ke ma nyəh. Kuyeeñ un i huləgəna má na-me ta hekv si, yəlaa í nyi si, mayale mə ləo Tacaa. ²¹ Ilena mu kul ma tóo, í ta təh ma kiinj. Pəc í ta paasəna yaa í təh ma kutututu nti yulu ka təh na í hiki weesuyu tó. I wakəla ma kuyeeñ kuhéesəh. Ntəna má hu ma taa si, maa lana-me na rááná ke wulaya tetu taa ké, haləna á hee. ²² Paa na mpv ma hətə tóo, ma kpa ma ti si, pə taa koo na pə wakəli, ma hətə. Pə taa wakəli-təge piitimnaa mpa pa taa maa ləsa-məge Icipiti tetu taa tó. ²³ Mpyó ma tasa niñ kpaasuyu na má tuu wulaya tetu taa si, maa

yasi-meɣe tetunaa kpaɪ nyəntu yəlaanaa taa. ²⁴ Mpi tɔ, í taa laki ma kutututu. Pəyele í ləɔki ma kiinj. Í wakələɣi ma kuyeeɲ kəheesəɲ. Í keesa mə ɪse na mə caanaa tuɲ kvlalaaɲ tɔɔ. ²⁵ Ma tɔna-meɣe kutututu nti tə fei teu tɔ. Kiinj inɪ u haaki-meɣe weesiɲ. ²⁶ ɪlena ma yele na í haaki mə kancaalaya piya ke mə tuɲ na pə pilisiyi-me. Maa tu-meɣe səɣəntu səsəəntu ké si, í cekəna si maɣale Tacaa.

Tacaa su tənaya ke Iseyeli nyóma laatu

²⁷ Mpyú Tacaa tɔma Isekiyeeli má si: Yulu nyá, heeli Iseyeli nyóma si mə caanaa wakələna-m ké. Mpi tɔ, pa kisa ma nyəntu ke təkoyu. ²⁸ Ma tiika-we na má pona-weɣe tetu nti maa yəɣətəna tuunav si, maa ha-we tɔ tə taa. Pa tala təna, ɪlena pá ná pulasi kəkulası təna, na hətu təna. ɪlena pá feenəyi na pá laki kətasi nsi si kusəyi ma pááná tɔ. Pa wəpa pa tulaabunaa, na pá liisiyi pa sulum. ²⁹ Ntəna má pəəsı-we si: Təfeenəle nte tə taa ké í puki mpv? Pə kpaɣav waatu inɪ təɣə pa ha lona anɪ si, təfeenəlenaa na pá yaaki-yeyə mpyú haləna saɲa. ³⁰ Teləsi Iseyeli nyóma si, Tacaa ləɔ má ma yəɣətəyi si: Pə fei si í pilisi mə ti, ɪsu mə caanaa. Yaa í tənəyi mə acaalətu tuɲ na í layasəyi. ³¹ Timpi í pilisiyina mə təyi mə tuɲnaa ke haləna saɲa təɣələ, mə kucəəɲ hav taa, na ɪsəna í laki mə piya ke kətasi nsi kəkə lusa si təna tɔ. ɪlena Iseyeli nyóma həkki si, maa yele na í yəɣətəna-m? Tacaa ləɔ tuuki si: Ma kaa yele na í yəɣətəna-m. ³² Í kaa na mpi í teeləyi tɔ. Mpi tɔ í yəɣətəyi si, í caa si, í wee ɪsu piitim, yaa tetu lentı yələa kpeka. Í caa í luɲ tuɣv na pələ. ³³ Tacaa ləɔ má ma yəɣətəyi si, ma tuuki si maa təɣə mə tɔɔ ké kawulaya na toɲ səsəəɲ. Maa mv-me na pááná. ³⁴ Maa ləsi-meɣe piitimnaa

taa. Maa læsi-meyε tetunaa mpa pa taa í ká yawa tɔ. Maa kpeyeli-me na ma toη sɔsɔɔη, na má mv-me na rááná. ³⁵ Ilena ma pona-meyε wɔlaya tetu taa, na í hatəlɔna piitimnaa, na má huuna-me na tɔ nyənəyi tɔma. ³⁶ Teitei isu ma huuna mə caanaa ke Icipiti wɔlaya tetu taa tɔ. Ḿpúyú maa huuna-me. Tacaα Iɔ má ma yɔɔtɔna mpu. ³⁷ Maa caali-me na í wεε ma kaləkv. I ká tɔki ma na-me tá nəɔp pɛɛlvu. ³⁸ Maa læsi mə taa ké mpa pa kula ma tɔɔ na pá tá nuna-m tɔ. Na má læsi-meyε tetunaa mpa pa taa í cayaa tɔ. Ama í kaa məli Iseyeli tetu taa. Waatu inəyi í ká cəkəna si mayale Tacaα. ³⁹ Ḿpúyú Tacaα Iɔ yɔɔtɔaa si paa Iseyeli tu wei í polo na í luη ι tuη. Ama pəle pə waali ké í ká nuna-m. I kaa tasa ma hətε wakɔlvu na mə kuvɔɔη na mə tuη. ⁴⁰ Ma puvu naηη nyəηkv sɔsɔɔηkv tɔɔ ké Iseyeli nyəma mpa me mə tɔna ι we tetu taa tɔ, í ká la-m təmlε. Tənaɔa maa mv-meyε teu. Maa pɛeki mə kuvhaaη na mə kuvhaləm kancaalaya kuvlvum, na pə tɔna mpi í ká ha-m tɔ. ⁴¹ Maa mv-meyε teu, isu kətaya ηka ka sɔsɔvη we teu tɔ. Waatu inəyi maa læsi-meyε tetunaa mpa pa taa maa yasa-meyε piitimnaa hekɔ tɔ, na má kpeyeli-me. Ilena piitimnaa ná si maya Iɔ naηηtu. ⁴² Waatu wei inɔ maa kəna-meyε Iseyeli tetu nti maa kpaasa niη na má tuu si, maa ha-təyi mə caanaa tɔ, tɔ taa tɔɔ í ká nyi si, maya Tacaα. ⁴³ Tənaɔa í ká tɔsɔsi mə tɔnte na mə lakasi tɔna nsi í pilisina mə ti tɔ si təm. Ilena í nyəɔəsi mə təyi acaalətu tɔna nti í lapa tɔ tɔ tɔ. ⁴⁴ Ḿpúyú Tacaα yɔɔtɔaa si: Ma hətε tɔɔ ké maa la. Ma kaa kɛsəna mə tɔnte isayale na mə lakasi nsi si fɛi teu tɔ. Waatu inəyi Iseyeli nyəma ká nyi si, maya Tacaα.

21

Tacaa mv pááná na Iseyeli nyóma

¹ Μρύγύ Ισο τάμα Isekiyeeli má si: ² Yulv nyá, keesi nyá ise na ilim mpətəη həγəlvγv təə, na ń yəγətəna-kv. Teləsi kv tawa hətəη ke Ισο kvγəγətutv. ³ Heeli ilim mpətəη hətvyv ke Tacaa má ma kvγəγətutv. Ma yəγətəγi si maa tv-kvγv kəkə. Kaa nyaya tuj lvm nyəη təna na kovuləη. Pulvrv kaa teesi-ke. Kaa nyaya pə tənaya hatoo ilim mpətəη ké, haləna pə ntəγəη. ⁴ Yəlaa təna ká nyi si maya Tacaa. Ma tvna kəkə ηke, na pulvrv kaa teesi-ke.

⁵ Ntəna Isekiyeeli má, ma yəγəti si: Hai, Tacaa, pa təη maya si atuwa ke ma tukiγi.

⁶ Μρύγύ Tacaa təma-m si: ⁷ Yulv nyá, keesi nyá ise na Yosalem icate təə. Yəγəti tə kataya təlataəna təə ké isayətv. Yəγəti mpi pu mayana Iseyeli tetv tə. ⁸ Heeli Iseyeli nyóma si, maa kvli pa təə. Maa kvpe ma layəte ke tə suγute taa na má kú pa təna. Paa asayaa paa kvpama. ⁹ Kvpaəna na asayaa pa kvpiisuyv təə ké maa kvpe ma layəte ke tə suγute taa. Maa kú yəlaa tənaya pə kvpaγav ilim mpətəη na pə ntəγəη təə tə. ¹⁰ Yəlaa təna ká nyi si, maya Tacaa, ma kvpe ma layəte ke tə suγute taa. Tə kaa tasa məlvγv. ¹¹ Yulv nyá, nyá laηle í wakəli səsəm. Wii pa təna pa isəntaa. ¹² Ye pa pəəsa-η si: Pepe təə ké n mələγi? Ụe ń cə si, ma nuwa təm isayətv ké. Tu la na yəlaa laηa wakəli. Paa susi ηkpalasi ke yem, na pa apalvtv hoo. Pa tvna ká makv təma. Nti tə taləna ntə. Tacaa Ισο má ma yəγətəna mpv.

Layəte ka təγə Iseyeli nyóma

13 M̄p̄ȳḡ Is̄o t̄oma Isekiyeeli m̄a si: 14 Yul̄o nȳá,
ȳoḡoti si, Is̄o m̄a ma ȳoḡotaa si,
layate layate.

Pa sala-teye na pá sotiti-te.

15 Ȳelaa kuȳu t̄o k̄e pa sala-te.

Pa sotita-teye si t̄e teeki k̄ok̄o.

Tu p̄asi na t̄e ȳōli?

Ma p̄ayal̄u kawulaya k̄p̄at̄ȳḡo footiyi tun̄ t̄enaya.

16 Pa sotita-teye si pá t̄aki-teye nin̄ taa.

Pa sala-te na pá sotiti-te si

kul̄o í t̄aki i nin̄ taa.

17 Yul̄o nȳá, ma kapuka na ḥ wii.

Mpi t̄o, ma ȳelaa t̄o k̄e pa k̄p̄ee layate.

Iseyeli awulumpiya t̄ena t̄o k̄e pa k̄p̄ee-te.

Paa ku pa t̄enaya.

P̄e t̄o t̄o, k̄pa nȳá lan̄le.

18 P̄e k̄e mayasoȳu ton̄ nȳēku k̄e.

Tacaa m̄a ma ȳoḡot̄ena mp̄u.

19 Yul̄o nȳá, tel̄asi Is̄o kuȳoḡot̄utu

na ḥ ma nin̄ taa.

Layate í ma t̄om naale, na t̄om tooso.

Layate nte t̄e kuyi katat̄elaya t̄o

nt̄e t̄e t̄ēȳēna-we.

20 T̄e ȳok̄ayi ȳelaa apal̄utu k̄e.

T̄e yeki na pá seliyi.

Tacaa m̄a, ma su layate kukukule ke

paa n̄on̄ȳo ḥkaya.

T̄e ḥmel̄es̄ayi na t̄e s̄ōlu puwa si t̄e k̄u.

21 Layate lon̄ nȳante i lo nwaan̄ na mp̄ale.

T̄e keesi t̄e n̄ȳo na h̄ȳol̄ēn̄ t̄ena taa.

22 Tacaa m̄a, maa ma nin̄ taa t̄ot̄o. Maa yeke na ma
p̄ááná hu. Maya Tacaa, ma ȳoḡot̄ena mp̄u.

Kolontunaa tiuu ke Yosalem tɔɔ

²³ M̀p̀ỳg̀ỳ Iɔ tɔma Isekiyeeli m̀a si: ²⁴ Yulɔ nýa, hee m̀p̀aaŋ naale wei Papiloni wulav ká tɔŋ na í konna ɪ layate tɔ. M̀p̀aaŋ inɪ ɪ naale ɪ luna tetu kulɔmtu taa ké. Tu kuyusum na p̀é h́lí-ɪ timpɪ paa m̀p̀aaɔ ŋku kv puki tɔ. ²⁵ Hee m̀p̀aaɔ ŋku Papiloni yoolaa ká tɔŋ na p̀a tala Amoni nýma ɪcate Lapaa tɔ. Na ŋku paa tɔŋ na p̀a tala Yuta kolunɔ ɪcate Yosalem taa tɔ. ²⁶ Papiloni wulav takɪ m̀p̀ate taa, ɪlena í sɔŋ na í mayasi pile. I ká ciyiti nýma kutɔtɔna. I ká p̀ɔɔsi tun kulalaŋ, na í wiili pulɔɔpɔ hɔɔle taa. ²⁷ I mayasaa ɪlena nyɔmle kra Yosalem. M̀p̀ỳg̀ỳ tɔ hɔta ɪ nin ntɔŋŋ taa. I ha nɔŋɔ si, p̀a suv ɪcate taa na yoou kakiisasi. Pa su yoou wontu ke nɔnɔɔsi, na p̀a lo haree taka ke koloosi kila na p̀a hee lɔŋ. ²⁸ Yosalem nýma me í huɔki si, pile mayasuyɔ m̀pi p̀ə kaa kra-me. M̀pi tɔ, paa tɔma-meɣe nɔɔsi suv. ɪle Papiloni wulav ná hulɔyi-meɣe m̀ə tɔpɔntɔle. I hulɔyi-me si ɪ ká kuu-me na í tɔena. ²⁹ Pə tɔɔ ké Tacaɔ Iɔ yɔŋtɔŋɪ si, í tɔɔŋɪ-m m̀ə kawalaya tɔɔ. P̀əćó í kuliyi m̀ə ɪɔyatu tɔɔ, na í hulɔyi m̀ə kɔpɔntɔŋ ke m̀ə lakasi tɔna taa tɔ. I ta yeɔle si í sɔɔ m̀ə ɪɔyatu tɔɔ tɔ, kolontunaa ká kuu-me.

³⁰ Ama p̀ə kaasuyɔ Iseyeli wulav nýa tɔ, nýa ké waali lulɔ sɔsɔ ké. Waatu kɔŋ wei ɪ taa nýa tɔntɔ ɪɔyale ká su tɔnaya tɔ. ³¹ Nti maya Tacaɔ Iɔ ma hulɔyi tɔŋɔle si, pu pɔ-ŋ m̀pi p̀ə hulɔyi si, n ké awulumpu tɔ. Paa kɔɔli nýa ntenuyu. Paa kusɪ m̀pa pa pasa pa ti tɔ pa nyɔŋ. ɪlena p̀a tisi m̀pa pa hɔŋ pa ti tɔ. ³² Maa p̀əsi Yosalem ɪcate ke ncaale taa ncaale. Paa yɔki ɪcate tɔna tɔmuyɔmuyɔ. Ama p̀ə kaa la m̀pu na wei ɪ nin taa pa tɔ-te tɔ, ɪ ta kɔnta ké.

Amoni nyáma yoonav

³³ Ḿpógó Tacaa tóma Isekiyeeli má si: Teləsi Amoni nyáma ke tóm isayatu nti Iso Tacaa, má, ma yóyóta pa yaasi wei i tóki Iseyeli nyáma tó i tóo tó. Heeliwe si: Layate wee, na tó sòlv puwa si té kv-me. Pa sotita-te si, té teeki kókó na té kú katatəlaya. ³⁴ Waatu wei mə taŋa toosee kukpeyee, na kuteləsətu pəpətu nyəntu tó. Layate sòlv puwa si, té seti waali lulaa na isayalataa pa nyəŋ. Pəpətu fei lelen, mə təntə isayale tənaya waatu tapəna ntó. ³⁵ I mələna mə layaləe ke a suyula taa. Maa huuna-mege tetu nti tə taa pə ŋma-me tó. ³⁶ Maa mu-me na pááná səsəna. Maa woso-yeye mə tóo isu kókó. Maa tu-mege asayaa mpa pa nyáma wakəlvu tóm tó pa niŋ taa. ³⁷ Mə caləm ká kpe tetu taa. Kókó ka nyaya-me na pá səo mə tóo. Mpi tó, maya Tacaa Iso, má yóyótəna.

22

Yosalem nyáma acaalətu təma

¹ Ḿpógó Tacaa tóma-m si: ² Yólv nyá, tayanı nyá ti na í huuna Yosalem icate nte tə taa yólvkúlaa suwa tó. Taa nyá, la na pá nyı pa acaalətu lakası. ³ Teləsiwe si, mə kuvuna icate yəlaa. Mə tayanəyəna yəlaa wakəlvu waatu. I luki tuŋ kúlalaŋ na í pilisiyi mə ti. ⁴ I kv yəlaa na í pilisi mə ti na tuŋ. Ile mə tóm ka si. Mpu pə yelina na mə kuvyeŋ pasa na mə puısi te. Pə tóo ké ma yelaa na piitimnaa tóki-me. Tetu təna wəŋiyi-mege. ⁵ Mə cəlv nyáma na hatəlaya nyáma ka wəŋ-mege. Mpi pə tóo í pilisa mə ti na mə tetelətu səsəyi tó.

⁶ Iseyeli awulumpiya lakəna pa toŋ na pá kvıi yəlaa ke icate taa. ⁷ Yəlaa footiyi pa caanaa na pa

toonaa ke tetu taa. Pa muyuliyi moolaa na pá tãki suluwaa na leelaa ise. ⁸ Pa nyənəyi yem ké ma kataya təlatenaa. Pa wakələyi ma kuyeeη kuhēesəη. ⁹ Icate taa yəlaa me í ha mə təyi caγanav taa. I kuyi təma na í tãki kulalaam təγonasi ke pulasi taa. I ha mə təyi asilima təma taa. ¹⁰ Lelaa suvkəna pa caanaa alaa. Pa kpiki alaa lempa ke pa isətu nav waatu. ¹¹ Lelaa ná laki wasanjalətu na pa təγontələnaa alaa. Ulena lelaa náá kekitiyi pa saalənaa, yaa pa na mpa pa kaa caanaa tike yaa toonaa tike tə. ¹² Tetu taa yəlaa tisiyi na pa feləyi-we na pa kuyi lelaa. I kəntəyi mə liyitee na í taηaa si pá felí-me na pá təní kasəyaya səsəηka. I lekəyi mə təγontələnaa na mvsəη na í səkki mə caa Iso təə.

¹³ Maa kusí katanja na Yosalem nyəma me mə təə. Mpi tə, í preekəyi kasəyaya asilima nyəηka na í laki yulokule. ¹⁴ Kuyaku ηku maa kulí mə təə tə, í ka weena apalətu na toma na í səη? Maa la nti ma yəγətəa tə. ¹⁵ Maa yasi-meγe tetunaa mpa í ta nyi tə pa piitimnaa taa. Mə asilima təma ka su tənaya. ¹⁶ I ka wakəli mə ti na Mə isayatu ke piitimnaa lelaa isenta. Ulena í cekəna si maγa Tacaa.

¹⁷ Ḿpúyú Tacaa təma-m si: ¹⁸ Yulu nyá, Iseyeli nyəma pəsa ké isu nyəγətu nti pa ta tayani tə. Isu liyitee nyəγətu, na kusεεmtu, na kuhulvmtu, na nyəγəlvu maγamaγa, na sələpa nyəηku ηku pa su kuluku taa si, pa tayanəyi tə. ¹⁹ Pə təə ké Tacaa má ma Iso yəγətəyi si: Mə tənə í we ké isu nyəγəlvu ηku pa ta tayani tə. Ma kpeyelíyi-meγe Yosalem taa. ²⁰ Teitei isu pa kpeyeluyu nyəγətu waani waani ke təntəmle ke kuluku taa, na pá huγuti kəkə na tə hoo tə. Ḿpúyú maa kpeyeli-meγe ma pááná səsəəna taa

na í hoo. ²¹ Maa kpeyeli-meɣe tɛntɛmle ke. Maa woso mɛ tɔɔ kɛ ma pɔ́áná sɔ́sɔ́na kɔ́kɔ, na í hoo Yosalem taa. ²² Isu liyitee nyɛ̀gɛtu hookuyu kuluku kɔ́kɔ taa tɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ú í ka hoo ɛcate taa. Waatu inɛ̀gi í ka nyi si, maɣa Tacaá má mɔ́na pɔ́áná.

²³ M̀p̀r̀ỳg̀ú ma tasaa si Tacaá tɔ́ma-m si: ²⁴ Yulu nyá, heeli Yosalem nyɛ́ma si, mɛ ɛcate we kɛ isu tetu nti tɛv ta nu tɔ. Ue maa mu-ti na pɔ́áná, na tɛ wɔli tɛkraɗalan isu tetu nti tɛ laɗa lum tɔ. ²⁵ Teitei isu tɔɗolasɔ nyusɔɗu si tɔɗonasɔ waali tɔ. M̀p̀r̀ỳg̀ú mɛ nyɔɗu nyɛ́ma kuyi lelaa, na pá pɛsɛgi alaa paɗale ke lelaa, na pá kuuki liyitee na wɛnav. ²⁶ Mɛ kɔ́tɛ́laa ná yɔ́ka ma kiinj. Pa wakɛ́lɛgi ma kɔ́taɣa tɛlatɛnaa. Paa faɣasɛgi mpi pɛ we tɛnaɗɗ na mpi pɛ kɛ kraɩ nyɛm tɔ. Pɛyele pa ta nyi asilima nyɛm na mpi pɛ ta ke asilima pulu tɔ. Paa paasɛgɛna ma kuyɛɛɗ kuhɛɛsɛɗ. Uena pɛ́ kuyi ma nyɔɗu ke mɛ heku. ²⁷ Mɛ nyɔɗu nyɛ́ma ná weɛ kɛ isu taale hasɔ nsi si cɛ́lɛgi si tɔɗonaya tɔ. Pa ɗmusɛgi calɛm, pa tɛɗ yɛ́laa, pa ɗmulɛgi pa wɛnav. ²⁸ Mɛ Isɔ kuyɔ́gɛ́tɔtu tɛ́lɛ́sɛ́laa ná weɛ kɛ isu lum mpi pa taaki kutuluyu tɔɔ tɔ. Kraɩ toosee ke pa naaki, na pá yɔ́gɛ́tɛgi kaloolaya tɛm. Pa tɔɗ si: Tacaá Isɔ yɔ́gɛ́tɛ. Pɛyele ma ta yɔ́gɛ́tɛ natɛli. ²⁹ Mɔ́sɔɗ na ɗmulɛm ke yɛ́laa laki tetu tɛna taa. Pa cɔ́sɛgi kɔ́nyɛ́ntɔnaa na pá muɗuliɗi muɗlaa. ³⁰ Ma pɛɛkɛgi mɛ taa kɛ yulu wei ɩ sɔ́lu puwa si í ɗma kolɔɗa tɔ. ɩ ká sɛɗ nɔ́nɔ́gɔ na í paasɛna tetu tɛna. ɩ ká sɛ́lɛm-m si ma taa yɔ́ki ɛcate. Ma ta na nɔ́ɗɔ́lu. ³¹ Maa mu-me na pɔ́áná sɔ́sɔ́na na má yele na mɛ lakasɔ mɛli mɛ nyɔ́ɔɗ taa. Ma pɔ́áná ká nyɛ́a-me isu kɔ́kɔ. Tacaá Isɔ má ma yɔ́gɛ́tɛna mpɔ.

23

Samalii tetv yalaa wasanjalətv

¹ M̄p̄ȳḡȳ Tacaa t̄oma-m si: ² Yulv nyá, alaa nap̄əli paa wenna naale, pa too ke kulom. ³ Uena pá lá wasanjalətv ke Icipiti taa timpi paa wee t̄əḡo pa p̄elutv waatv. T̄ənaɣa pa caala pa p̄elutv h̄əla ke wayalvɣv, na pá ηmak̄əli-yε. ⁴ Pa yaakaya k̄əḡo si, Ohola, ilɣele Samalii tetv. Neu si Oholipa, ilɣele Yosalem. Má t̄əna-wε, na pá l̄vli-m apalvpiya na alvpiya. ⁵ Ama Ohola ná lapa wasanjalətv. P̄əyele má t̄əna-i. Mpa n nyulaa t̄əḡəle nyá c̄əɔ nȳəma Asilii nȳəma. M̄p̄ȳḡȳ n̄ l̄əsa pa taa ké t̄əŋnaa. ⁶ Paa ké nyvɣv nȳəma ké, na t̄əm h̄vulaa s̄əsa. Pa suukaya wontu k̄v̄p̄ampantv ké. Paa ké ifepiya na pá tewa na pá cak̄i k̄p̄aɣan̄əŋ. ⁷ M̄p̄ȳḡȳ Ohola nyá luyv lapa Asilii nȳəma akewenaa s̄əsa m̄p̄ε. N s̄əɔla-wε, na n̄ pilisi nyá ti na pa t̄vŋ. ⁸ Wasanjalətv nti n̄ lakaya Icipiti t̄əḡo n t̄vɣvtaa. T̄ənaɣa pa caala nyá p̄elutv h̄əla wayalvɣv. Uena pá h̄ənt̄əna-η nyá p̄elutv taa, na pá p̄əsi-η wasanjal̄i. ⁹ P̄ə t̄əɔ ké ma t̄v-η nyá t̄əŋnaa Asilii nȳəma mpa nyá luyv s̄v̄v m̄p̄v t̄ə pa niŋ taa. ¹⁰ P̄εle pa kuu nyá p̄əyalaa na nyá p̄εl̄aa. Uena pá w̄əḡəsi nyá wontu na pá kv-η na layate. Is̄əna p̄ə h̄əma nyá ηk̄p̄aŋvɣv si alaa lel̄aa í ná t̄əḡəle.

Yosalem icate yalaa wasanjalətv

¹¹ Ohola neu Oholipa ná p̄ə t̄ənaɣa m̄p̄v. Ama i k̄v̄nyul̄əŋ t̄el̄əsa m̄p̄εle. Oholipa nyá nȳəntv t̄ε nyá k̄əḡo nȳəntv. ¹² Nyá c̄əɔ Asilii nȳəma t̄əm h̄vulaa, na akewenaa s̄əsa. Pa suuwa wontu k̄v̄p̄antv ké na pá ké ifepiya. Pa tewaya na pá cak̄i k̄p̄aɣan̄əŋ, m̄p̄εɣe n t̄əŋaɣa. ¹³ M̄p̄ȳḡȳ ma c̄ek̄ənaa si, nyá pilisa nyá ti

tətə. Mə naale mə təntə lapa kolumtəle. ¹⁴ Oholipa nā səsə lənti ke nyá wasaŋkalətu tə. Kuyaku nakuli n nawa pa ləsa Papiloni nyéma fotoo na lum kuvεεməm ke koluŋa tə. ¹⁵ Pa ləla tampalanaa ke pa tusi taa. Pa tema nyəŋ saalası kəwalası, pa nəğəsəna isı awulaa. Isı Papiloni nyéma wεu pa tε tə. ¹⁶ Waatu wei Oholipa n nā-wεye kprakpaa təğə ń nyula-wε. Ilena ń tili nyá tillaa ke pa tε. ¹⁷ Mpyúyú Papiloni nyéma pola nyá kin na nyá na-wε í kaa nyaaluyu. Na pá pilisi-ŋ na pa wasaŋkalətu. N pilisa nyá təyi mpu, Ilena nyá taa kpana-wε. ¹⁸ N ka pəsa nyá təyi wasaŋkali ké təkεele. N hula nyá tapakpεte ke yəlaa. Haləna ma nyəğəsi-ŋ isı ma nyəğəsuyu nyá kəğə tə. ¹⁹ N luləsa nyá wasaŋkalətu ké, na ń təsəyi isəna n lakaya nyá təyi nyá pεelətu waatu ke Icipiti tə. ²⁰ Mpyúyú nyá luyu suwa nyá taŋnaa mpa pa wena wasaŋkalətu luluyu tə. Isı kpanası na kpağanə pə wεu tə.

Yosalem nyéma ŋkpaŋyuy həm

²¹ Oholipa, n təsə isayatu nti n lapa nyá pεelətu tə. Waatu inəyi Icipiti nyéma wayalaya nyá həla na pá ŋmakələyi-yε. ²² Pə tə ké Taca İso yəğətəyi sı: Maa yele na nyá taŋnaa təna mpa nyá taa kpanaa tə, pá luna paa le na pá kulı nyá tə. ²³ Pə kpağau Papiloni icate, na Kalətee nyéma təna tə. Na Pekoti na Sowa na Kowa pə tətunaa nyéma. Asilii nyéma təna ká səsı pa tə. Maa kpeğeli ifepiya telaa, na kuvəneənaa, na təm hυlāa səsaa, na yoolaa, na akewenaa səsaa. Pa təna paa ké kpağanə çayalaa ké. ²⁴ Paa luna ilim ntəğəŋ tə ké, na yoolaa tuutuuma na pa yoou kεεkεnaa na pə wontu. Paa kenti pa tə ké kpaləŋ, na yoou kahusi na pá ta-mεye kotaya.

Maa pɛtɪ Papiloni nyɔ́ma ke mə tɔm. Pɛɛ paa keesəna pa kiinj na pa huuna-me. ²⁵ Maa mu-me na pááná, na má yele na mə kolontunaa la-me na musuɲ. Paa seti mə muna, na mə ŋkraɲɲ. Paa ku mə luluɣu nyɔ́ma na layate. Ilena pa kuu mə pəyalaa na mə pɛɛlaa. Ye pə kaasa mpa, de pa nyayasɪ-weɣe kəkə na pa ise. ²⁶ Paa kuu mə wontu kususuutu, na mə kacəka nyəntu təna. ²⁷ Maa su tənaya ke mə təntɛ isayale. Na mə wasaɲkalətu nti ɪ caala Icipiti taa tɔ. ɪ kaa tasa Icipiti nyɔ́ma ke nyuluɣu, yaa ɪ huɔ pa tɔm.

²⁸ Pə taɣa pulu, maɣa Tacaa, ma yəɣətəɣəna sɪ maa tu-meɣe mpa u caaki na mə taa kraana tɔ pa niɲ taa. ²⁹ Taa haɲaya ke paa lana-me, na pá kuu mə wɛnav mpi í kontina haɲaya tɔ, na pə yele-meɣe kpeɛtɛ təyələyɛli. Pu kuli mə tetelatətu na mə wasaɲkalətu isayatu na pə fɛɛɛ tɔ təyelele. ³⁰ Ḿpúɣú paa la-me. Mpi tɔ, í lapa wasaɲkalətu na piitimnaa. ɪ pilisa mə ti na pa tuɲ. ³¹ Mə kəɣə ikpate ke í təɲaa. Pə tɔ kə maa tu-meɣe wahala səsə na pááná*fa*. ^a tɔwa pə huwɛɛ isɪ Matiyee 20:22. Fəlanseɛ taa wɛɛ sɪ kəpu kə. ³² Tacaa Isə má ma yəɣətɔa sɪ: ɪ ká təɣə wahala səsə kə. Wahala ɪɪ ɪ walaa kə na ɪ limaa. Wahala ɪɪ ɪ ka yelina na pá tɔuki-me na pá wonɲiɲi-me. Wahala ɪɪ ɪ tɔwa səsəm kə. ³³ Nyá kəɣə Samalii wahala ɪɪ, ɪ ká wu-ɲ na í ku-ɲ. Na í wakəli-ɲ na í tu-ɲ səɣəntu. ³⁴ N ká təɣə-ɪ kə na ɲ tɛmɪ-ɪ. N ká yəki-ɪ həɣəlasɪ na sí hɛɛ nyá lanɲɛ taa. Mpi tɔ, maɣa Tacaa Isə má ma yəɣətəna. ³⁵ Pə tɔ kə Tacaa Isə má ma yəɣətɔa sɪ: N sə ma tɔ. N lə-m na waali tɔ, nyá wasaɲkalətu na nyá isayatu ká məli nyá nyuɣu taa.

^a **23:31** pááná: Pááná, pə nuw lapa Ləkra nyɔ́ma ke katɛ, pə tɔ kə tɔ

Isə kuyi Samalii na Yosalem pa təm

³⁶ Mpygy Tacaa təma Isekiyeeli mā si: Yulu nyá, tayanı nyá ti na ń hɔna Ohola na Oholipa. Pə wee si ń kuli pa acaalətu təw kə. ³⁷ Pa kə alaa yulukulaa kə, na wasaŋkalənaa. Tuŋ asilima nyəŋ təlaale ke pa lapa wasaŋkalətu. Pa laa-i pa pəyalaa mpa paa lula-m tə. ³⁸ Mpi pa tasa-m lapu təgəle pa pilisa ma kətaya təlate ke kuyaku kulomuyə ŋku. Pa wakəla ma kuyeyə kuhesəŋ. ³⁹ Waatu wei pa laakaya pa piya ke tuŋ təgə, pa pola kuyaku kulomuyə ŋkuyə ma kətaya təlate na pá pilisi-te. ⁴⁰ Haləna pá tili tillaa ke apalaa pooluŋ nyəma waali. Pəle pa təw kə pa səwa lum, na pá tó cəlauna na kacəka wontu. ⁴¹ Ulena pá caya pa katonaa kupampama təw, na pa taapələnaa ke pa nəgə təw. Na pá su ma tulaalu na nim ke pə təw. ⁴² Samaa wei u huuki natəli tə, i kəma i kin na í laki kəkəte. Sapa wulaya tetu taa kə pa luna. Pa təwa Ohola na i neu pa niŋ taa kə kpaŋi, na pa tema-weye nteniyə kupampaŋ. ⁴³ Mpuyle ma pəsa pa taa alu wei i kpatəla wasaŋkalətu taa tə si: Nəwəw n ká laki-təgəle? Na paa kəw nyá kin na? ⁴⁴ Ulena yəlaa kəw pa kin isu pa kəŋuyə apalaa təna alaa kin tə. Mpygy apalaa pukaya alaa sakala nyəma Ohola na Oholipa pa kin. ⁴⁵ Ama apalaa siyisilaa ká hɔna-we, isu pa huukuyəna wasaŋkalənaa, yaa mpa pa kuyi yəlaa tə. Mpi tə, pa kə wasaŋkalənaa kə, na yəlaa caləm we pa niŋ təw. ⁴⁶ Tacaa Isə yəgətəyi si: Maa yelee na samaa kuli pa təw. Paa kuu pa wontu na səgəntu pu-we. ⁴⁷ Samaa inı i ká yaya-weye pəe, na pá ku pa na pa pəyalaa na pa pəelaa na layalee, na pa nyagasi pa teesi ke kəkə. ⁴⁸ Isəna maa su isayatu tənaya ke tetu taa təgəle. Ulena pá huhi alaa ləlaa ke layatu na pá taa təŋ

pane pa ikpate. ⁴⁹ Pa ɪsaɣatv ká mæli pa nyɔɔŋ taa. Paa sɔɣɛli pa tɪŋ laav kɔpɔntɔɣv. Waatv ɪnɛɣi paa nyi si maɣale Tacaɔ Iɔɔ.

24

Yosalem nəɣəsəna taanuse wei kəkətaya kpawa tɔ

¹ M̀p̀r̀ỳú Iseɣeli nyɔ́ma kuuu pənaya pɔɣɔlayafɛi naanɔwa nyɛŋka. Iɔɔtv naanɔwa nyɛŋ, kuyaku naanɔwa nyɛŋkv wule. Tacaɔ tɔma-m si: ² Yulv nyá tv kuyaku ŋkuyv takɔlaya taa. Mpi tɔ, kv wule ke Papiloni wulav ká svv Yosalem taa na í lɛeki-tɛ. ³ Yɔɣɔti yɔlaa tɔɔ kullaa mɔpɔɣɛ tɔm. Maɣa Tacaɔ Iɔɔ má yɔɣɔtəna-ti si:

Təsi tiyaya,
təsi-ke na ń pəli ka taa ké lvm.

⁴ Tv nantv cəɣələŋ kɔpaŋ təna.
Paa yule paa hamvɣv,
na ń suuli mɔwa kɔpana.

⁵ Kɔɔya kaləkv taa heu kɔpampaŋ nantv.
Tv taasi ke səsəm ke tiyaya tɛɛ,
na pə wasa teu.

Mpi tɔ, pə wɛɛ si mɔwa
maɣamaɣa í pu tətɔɣɔ.

⁶ Pə tɔɔ ké Tacaɔ Iɔɔ,
má ma yɔɣɔtəɣi si,
yulvkvle ɪcate tɔm we waiyo ké.
Tə nəɣəsəna ké ɪsu taanuse wei
kəkətaya kpawa, na ɪ nyaalvɣv na kate tɔ.
Ləsi tiipile nantv ke cəɣəlɔɣv cəɣəlɔɣv.

Pə taa sɔɔ paa kvlvmvɣv.

⁷ Mpi pə tɔɔ tɔ, yɔlaa mɔpa Yosalem kɔwa tɔ,
pa caləm we ɪcate hekv taa kɔkɔpamvɣv tɔɔ ké yem.

Nəgəlv ta pəli-wəyi ate si
pá takí-wəyi tetu.

⁸ Ma caawa si ma hólí ma pááná səsəna na má læti.
Uena má ηmisi i caləm ke kukramuyu təə,
na má yele-wəyi mpv si nəgəlv í taa takí-wi.

⁹ Pə təə ke Tacaa Iso má,
ma yəgətəyi təfoo si:

Yulokulaa icate nté tə təm we waiyo ké.

Mpi tə, maa tó tə taa ké kəkə səsaya.

¹⁰ Tó taasi ke səsəm na í tó kəkə,
təsi nantv ke teu na í tv tuusi pee. Mvwa í nyaya.

¹¹ Təni tiipile kpete ke mamala təə na tə han.

Tə nyəgəlvuyv kuseemuyv í see,

na tə asilima hoo tə taa,

na tə kəkətaya nyaya.

¹² Təkaasuyv təna we kpete ké. Kəkətaya kaa lu yem
na pə ta kena kəkə. ¹³ Yosalem nyéma kawalaya we
pa asilima taa ké. Mpi tə, ma caakaya si má husi pa
asilima. Ama pa fei tənəηη, a kaa tasa husuyv. Maa
lana-we na pááná ké haləna á hee. ¹⁴ Maya Tacaa má
yəgətəna mpv. Maa la pə tənaya, ma kaa nyá. Pəyele
ma kaa weena pətətəle, yaa má tuli tapəη. Pvi hυvna-
mexə na pə keesəna mə tənte na mə təma. Tacaa Iso
má ma yəgətəna mpv.

Isekiyeeli cayale ke ləyaya

¹⁵ Mpróyó Tacaa təma-m si: ¹⁶ Yulv nyá, maa yele
na səm keli wei i heesəyi nyá lanje tə. Ue pə fei si í
caya ləyaya yaa í wii, yaa nyá isəlvəm í tv lu. ¹⁷ Nmesti
nyá lanwakəlle, taa caya ləyaya. Ama te nyá nyuyv
saalaya, na í læe nyá ntəηkpala. Taa takí nyá isentəə,
pəyele taa təgə ləyaya təgənaaya.

18 Isekiyeeli má, tanaŋ tee ké ma yóŋotayana yélaa. Ilena taanaya ŋke ka mayamaya ma alu si. Pə fema ilena má lá isəna Iso hula-m tə. 19 Ntena yélaa pəəsi-m si, má keesi-weye mpi ma laki mpv tə pə kutoluyu. 20 Mpuyule ma cə-we si, Tacaa heela-m təm 21 si má teləsi Iseyeli nyóma. Iso si: Maa wakəli ma təsele. Nteye pa həŋna pa ti na pá hvləsəyəna laŋa na pá səəla-te. Paa kú pa pəelaa na pa pəyalaa mpa pə yela Yosalem tə. 22 Pa kaa takı pa isentəə yaa pá təyə ləyaya təyənaya. 23 Pa kaa hetı pa nyəəŋ saalasi, yaa pá wəyəsı pa ntaŋkpala. Pa laŋa kaa wakəli, yaa pá wii. Ama pa isayatu təə ké paa nəyəsı na pá wiiki təma təə. 24 Isekiyeeli maya paa keesəna na pá lá teitei isu ma lapv tə. Waatu wei yaasinaa mpe paa la tə, paa nyı si Iso mayale Tacaa.

25 Mpyó Tacaa təma-m si: Kuyaku nakuli maa ləsi Iso təsele nte tə ké mə kpuluyv tətule na í hvləsəyi-te na laŋa tə. Lonte nteye í ka tēeləyi na í həŋna mə ti. Maa yelee na í laŋ mə pəyalaa na mə pəelaa tətə. 26 Ie kuyaku ŋkuyv wei pə səəwa tə, ı ká se na í kəə na í keesi-meye-ti. 27 Wule nte tə mayamaya ke mə nəyə ká kuli na í yəyətəna wei pə səəwa tə. I kaa tasa sum isu kamumuka. Isekiyeeli nyaa weena isu kvhvlvm. Ilena í cekəna si maya Tacaa.

25

Tacaa kaləyəna Amoni nyóma

1 Mpyó Tacaa təma Isekiyeeli má si: 2 Yvlu nyá, keesi ise na Amoni nyóma tetv təə. Yəyətı isayətvnaa mpa paa mayana-we tə, pa təm. 3 Teləsi-we si, maya Tacaa Iso ma yəyətəa si í wəŋaa na í kpaləsi kuyanku ma kətaya təlātē wakəlaa tə. I kpiisa Iseyeli tetv.

Kolontunaa kuu Yuta nyóma na pá teena. ⁴ Maa yele na ilim tɛlule nyóma tɔɔ mɛ tetu. Paa siki pa tɛsvlenaa na pá ká pa kaləkəŋ. Paa tɔɔ mɛ tetu kɔlvɔm, na pá nyɔɔ mɛ naaləm. ⁵ Maa pəsi mɛ ɪcate sɔsɔle Lapaa ke yooyoonaa tɛtɔɔle. Mɛ tetu tɛna ka pəsi heeŋ tɛheesəle. Uena í nyi si maɔale Tacaa.

⁶ Tacaa Isɔ yɔɔtɔaa si, mɛ lanje heena Iseyeli tetu wahalanaa. 1 wɔŋaa na í ŋmaali na í footi-weyɛ katatɔlaya. ⁷ Maa tu-meyɛ niŋ na má yele na pi-itimnaa lelɔa leeki mɛ nyəm tɛna. Maa kpiisi-me təkpatɔa ké tetunaa lelɔa taa. Uena í nyi si maɔale Tacaa.

Tacaa kaləyəna Mowapu nyóma

⁸ Mpuvɛ Tacaa Isɔ tɔma si: Mowapu na Seyii pɛ nyóma yɔɔtɔaa si, Yuta yɔlaa wɛ teitei ké ɪsu piitim lempɪ nyóma. Pa ta paɔati. ⁹ Pɛ tɔɔ ké maa yele na kolontunaa tii acalɛ nna a wɛ Mowapu tetu tɔŋa tɔɔ tɔ a tɔɔ. Anɪ a kentina pa tɔɔ. Paa yɔki-yeyɛ kɔlvɔm kɔlvɔm. Paa a taa wena a kɔla teu tɔ, ɪsu Pɛti-Yesimɔti, na Paali-Meyɔŋ, na Kiliyatayim. ¹⁰ Maa yele na ilim tɛlule tɔɔ tɔntaa tɔɔ Mowapu*fa* nyóma tetu. ɪsu pa tɔɔ Amɛŋ nyóma nyəntu tɔ. Halɪ nɔɔlvɔ kaa kɔɔ í tɔɔsi Mowapu nyóma mɛ mɛ tɔɔ. ^a ¹¹ Maa tɔŋ siyisuyɔu ké na má lana-me. Uena í cekəna si maɔale Tacaa.

Tacaa kaləyəna Itəm nyóma

¹² Mpuvɔ Tacaa Isɔ tɔma si: Itəm nyóma mɛ mɛ tasəkəle nté, leetuyɔ mpi í leeta Yuta nyóma tɔ. ¹³ Maa tu-meyɛ niŋ. Maa kú yɔlaa na wontu. Pu kpiisi-meyɛ pɛ kraɔav Temɛŋ ɪcate, haləna Tetɛŋ nyəntɛ tɔ.

^a **25:10** Mowapu: Mowapu lonte taa, teləsɔlaa lelɔa ná tɔwa si Amoni nyóma.

14 Maa yele na Iseyeli nyóma leeti Itóm nyóma me na ma rááná. Uena í cekəna ma leetuɣu. Tacaá Išo má ma yəɣətəna mpu.

Tacaá kaləɣəna Filiisi nyóma

15 Ḿpóyó Tacaá Išo təma si: Mpi pə tə tə. Filiisi nyóma me í taɣana mə leetuɣu. Í leeta Yuta nyóma, í nyəna-weye yem. Í pəkəa si í kpiisi-we na taa haɣaɣa tam nyəɣka. 16 Tacaá Išo si, maa tú Filiisi nyóma meye niɣ. Maa kpiisi mə təna mpa í luna Kafətə tətə na í caya tenku nəɣə tə. 17 Maa leeti-meɣe səsəm, na má hə mə ɣkpaɣɣ na rááná. Waatu wei maa la-meɣe mpu təɣə í ka nyi si maɣale Tacaá.

26

Tacaá kaləɣəna Tiii nyóma

1 Ḿpóyó Iseyeli nyóma kuuu waali, pənaɣa naanɔwa na kulɔmɣa nyəɣka. Išo tə kuyaku kancaalaya nyəɣku wule. Tacaá heela Isekiyeeli má si: 2 Yulu nyá, timpi Tiii nyóma wonɣa Yosalem icate na pá kpaləsi si, yeɛ, pə tu wakəla icate nte tə taa yəlaa təɣana tə. Paa kpaɣa tə kulapəle, paa tasa toɣ sɔɔ. Mpi tə, Yosalem pəsa ncaale ke nəɔnə. 3 Ma səɣa Tiii nyóma me mə tə kə. Maa yele na piitimnaa tuutuuma kuli mə tə, isu tenku ləm huukuɣu tə. 4 Paa yəki Tiii icate koloosi, na pá hu mə ate na isə kutuluɣ. Uena má paali icate tətə na pé yele ate kəkpaɔɣu. 5 Tu pəsi lonte nte tə taa tiina kpalaa len pa puluɣ ke tenku taa tə. Piitimnaa ká təɣəna-te. Mpi tə, maɣa Tacaá má yəɣətəna. 6 Uena pá kú tə cəɔ acalɛ na layate. Waatu inəɣi í ka nyi si maɣale Tacaá.

⁷ Mpi tɔ, Tacaɔ Iɔ yɔɔtɔɔ kɛ sɪ: Maa yele na ilim ntɔɔɔɔ tɔɔ Papiloni wulav Nepukanɛsaa, wei ɪ kɛ awulaa wulav tɔ, ɪ na ɪ kɔɔɔɔnɔɔ na ɪ ɔɔɔɔɔɔ, na ɪ yooɔ kɛkɛnaa pɔ kɔɔɔɔɔɔ na pɔ wɛɛ yɔɔɔɔ tuutuuma, na pɔ tii Tiii nyɔma tɔɔ. ⁸ Paa kɔ aɔɔɔɔ nna a ɔɔɔna Tiii ɪɔɔɔ kɛ tɛɔku kɔtɛɔ tɔɔ tɔ na layatɛ. Kolontunaa kɔ hɛɛ lɔɔɔ na pɔ lo hapɛɛ taka, na pɔ wɛɛ ɪsu kolɔɔɔ kɔkɛntaya. ⁹ Paa ma pa yooɔ ituule kɛ mɔ ɪɔɔɔ kolɔɔɔ. Paa tusi mɔ atɛ na ɪɔɔ kutulɔɔ na pa yooɔ wontu. ¹⁰ Pa kɔɔɔɔɔɔ tuutuuma mɔsɔyɔ kɔ waasɪ mɔ tɔɔ. ɪ ɔɔɔɔɔ na pa yooɔ kɛkɛnaa kɔkɔɔ kɔ ɔɔɔɔɔ mɔ koloosi. Waatu ɪnɔɔɔ pa sɔɔna mɔ ɪɔɔɔ nɔnɔɔɔɔ, ɪsu pa sɔɔkɔyɔ ɪɔɔɔ nte pa lɛɛkaa tɔ tɔ taa tɔ. ¹¹ Paa fɛli mɔ hapɛɛ tɔna tɔɔ na pa kɔɔɔɔɔɔ aɔwɔa. Paa kɔ mɔ ɪɔɔɔ yɔɔɔ na layatɛ. Paa pɛti mɔ tɔlaale akelenaa mɔ pa hɔlɔɔɔ sɪ ɪ wɛna tɔɔ tɔɔ atɛ. ¹² ɪɛna pɔ ɔɔmɔli mɔ wɛnɔv na pɔ kuu mɔ kataataya wontu. Paa yɔkɔ mɔ ɪɔɔɔ kolɔɔɔ, na pɔ tusi mɔ tɛɛsɪ kɔɔkɔɔ nyɔnsɪ. Paa pɛti tɛɔku taa kɛ pɛɛ na pɔ taasɪ na pɔ tɛtɔ. ¹³ Maa su tɔnaya kɛ mɔ yontu kɔkɔɔ. Pa kaa tasa mɔ ɔɔmɔɔ tɔɔ kɛ nuu. ¹⁴ Maa pɔsɪ mɔ ɪɔɔɔ kɛ kɔkɔɔmɔyɔ kɔɔɔɔ nyɔɔku ɔku kɔ tɔɔ pa lenɔ tiiina pulɔɔ tɔ. Nɔyɔɔ kaa tasa-mɛyɛ ɔmav. Maya Tacaɔ Iɔ, mɔ yɔɔtɔna.

¹⁵ Mɔpɔyɔ Tacaɔ Iɔ tɔma sɪ: Tiii ɪɔɔɔ nyɔɔ, paa wakɔli-ɔ na pɔ kɔ nyɔɔ taa yɔɔɔ na pɔ mɔlɔɔɔ aɔufu ɪnɔ ɪ taa. ɪɛna tɛɔku nɔyɔ aɔɔɔɔ nyɔma sɔv seluɔyɔ. ¹⁶ Tɛɔku nɔyɔ awulaa tɔna kɔ kɔli pa kumlee tɔɔ. Paa wɔɔɔɔ pa kawulaya tokonaa mɔ pa sɔpa tɔ. ɪɛna sɔyɔntɔ sɔsɔntɔ kɔa-wɛ na pɔ ɔaya atɛ, na pɔ seliɔi kɔtamsa. Mpi tɔ, pa lanɔ wakɔlɔna ɪɔɔɔ ntɛ. ¹⁷ Paa ma kawɔyaya kɛ ɪɔɔɔ ntɛ tɔ tɔm sɪ:

Puwε, icate səsəle təle.
 Pə wakəla-te, na pə kpiisi-teye tenkuna taa.
 Tə yəlaa ka ηmakəla antulinya taa ké.
 Mpa pa cəna-te tə pa
 nukaya tə səyontu ké.

¹⁸ Nəənə tenkuna nəəsi yəlaa
 seliyi tə wakəlvu tə ké.
 Uena kvtemiη pooluη nyəη
 nyéma tee svuki tə saalvu tə.

¹⁹ Μρύγύ Tacaa Iso yəyətəa si: Maa pəsi-teye ncaale,
 isu acalee lenna, nəyəlυ kaa caya. Maa yele na tenku
 lumaη səsəη lum lu na pə li-te. ²⁰ Maa tisi-teye hatoo
 atətəle taa na tə maγana pu si təna sətəa. Tu caya
 tetu tee timpri nəyəsəna isu ləηta ncaa təyə, atətuna
 mpa pa laala-teye səm tə, pa kiη. Tə kaa pəsi na tə
 tayani məlvu. Pəyele nəyəlυ kaa tasa tə taa ké caya,le,
 pəcə tə kaa tu wəena lonte ke weesuyu nyéma taa.
²¹ Səyontu ká pu yəlaa na mpi pu maγana-te tə. Maa
 kpiisi-te təkpaata. Tə kaa tasa wəev, paa pəeki-te pa
 kaa keesi-te. Tacaa Iso má ma yəyətəna mpυ.

27

Tiii icate ncaale tə wula

¹ Μρύγύ Tacaa təma Isekiyeeli má si: ² Yulυ nyá, wii
 Tiii icate tə si: ³ Hei, Tiii, nyá wei n we tenku nəyə,
 na nyá na tenku taa tetuna payale í laki taatəle tə.
 Tacaa Iso má ma yəyətəyi si:
 N təηaya si n tewa təmamam ilē?
⁴ Nyá toosi nté hatoo tenku hekυ taa.
 Nyá saakəlaa saaka-η teu ké.
⁵ Senii puγυ tuη kvpaη ke í saakəna kvulovυ.
 I caa Lipaη tuη kvpaη

na í lá tesika səsaya.

⁶ Pasaŋ tetu tuŋ kupaŋ ke
í saaka kpuləŋ ləyolası nsi
pa hatəyəna ləm tə.

Í saaka kucacayaŋ na Kələeki tetu
tuŋ na í tu pə təw kə tuu kela*fa*. ^a səsəəm kə.

⁷ Icipiti kponkponu ton nyəntu ke
í ləuna mə kpuləŋ pəw na í sə.

Mə pəw inəyi pa nyəna-mege pooluŋ.

Sipili tetu pəw wei pa seesaa

na pá lii akpaayala təw í taka mə kataataya wontu
təw.

⁸ Sitəŋ na Aləfatı pə acaləe yəlaa
nté mə kpuləŋ saalaa.

Tiii nyəntaa səsaa nté kpuləyɔ paasənlaa.

⁹ Pipələsı icate yəlaa mpa pa

nyéma nin təma lapu na pá we caŋəm ke teu tə.

Mpe pa paasayana kpuləyɔ pəyoləyɔ ke tayənyɔ.

Tenku kpuləŋ səsəwŋ kəŋaya mə tege.

I taa yəlaa yakı mə kataataya wontu.

¹⁰ Peesı na Lutı na Puti pə yoolaa

lakaya nyá yoolaa ke təmlə.

Mpe pa pusayana kpaləŋ na yoo kahusi ke
təsikilenaa taa.

Mpu pə kusayana nyá nyuyɔ.

¹¹ Mə mayamaya mə yoolaa na Aləfatı icate yəlaa
pa feŋayana mə koloosi. Na Kammatı yəlaa náá
feŋiyi ate na isə kutuluŋ. I pusaya mə kpaləŋ ke
kolunə ŋka kaa cəwəna-me tə ka təw kə. Pələ pa
lakayana na mə teu səsəyi.

Taatəlaa icate səsəwle Tiii təm

^a 27:6 tuu kela: Pa tɔwa kucacayaŋ təw kə tuu kela, pə hóləyí wənaw

12 Tiii, nyá na Taasisi tetu nyóma í lakayana taatæle. Mpi tɔ, n ka wena kureetɔm ke tuutuuma. Uena pele pá peetəɣəna-ŋ liyitee nyəɣətu, na nyəɣəlvu na kuseemvu na kuhulɔmvu səlɔpa nyəŋku. 13 Halí Tiii nyá na Kələesi na Tupaalí na Meseki pə tetu yəlaa maɣamaɣa í lakaya taatæle. Pele pa laɣasaɣana-meɣe yomaa na nyəɣəlvu kuseemvu wontu. 14 Tokaama nyóma ná kəŋayana keekena kpaɣanəŋ na asewa nyəŋ. Na kraŋasi camnanaa*fa* na pá peetəɣəna-me. ^a pá lvli mpi tɔ. 15 Mə na Tetan tetu nyóma í lakayana taatæle. Na tetɔnaa mpa lvɔm cənaa tɔ pa paɣale nyóma tɔtɔ. Pele pa feləɣi-meɣe tuuŋ kela na taasi kukreetaɔi nasəli. 16 Itɔm nyóma yakaya mə wontu paɣale ké, na pá feləɣi-meɣe liyitee pee tiŋ atəntɔtɔe na kuseemle, na pəŋ wei pa lii akpaayala tɔ. Na wei pa sɔpa tɔ, na kpoŋkrontu toŋ nyəntu pəŋ, na pəɣlasí. 17 Yuta na lseɣeli pə yəlaa peetaɣana-meɣe təɣnaya pee ké, na tuŋ na nim, na kəle. 18 Tamasi ɔcate nyóma yakaya mə wontu paɣale na mə kuwenam paɣale. Uena pá feləɣi-meɣe Hələpəŋ nyóma sulɔm, na Saha nyóma heen hɔntu. 19 Hatoo Úsalí ɔcate taa ké taŋ na Yafan pa piitimnaa pa yakaya mə kiŋ na pa peetəɣəna-meɣe nyəɣəlvu ŋku pa lupa tɔ. Na tulaalv na nyutu sɔsɔŋ nyəntu. 20 Kpaɣanəŋ pəŋ ke Tetan nyóma peetaɣana-me. 21 Mə na Laalupunaa na Ketaa tetu nyuvu nyóma í lakayana taatæle, pele pa yakaya mə wontu na pá feləɣi-meɣe iwesi, na heen na pəŋtɔlvəŋ. 22 Mə na Sapa taatəlaa, na Lakəma nyóma í taatayana. Uena pá laɣasəɣi-me na tulaalvnaa kɔpampama, na liyitee

^a 27:14 kraŋasi camnanaa: Kraŋasi camnanaa ɔsu kraŋaya na kraɣanv pa kraakvu təma na

pee waani waani, na wɔla. ²³ Mə na Halaŋ na Kanne na Iteni pa acalee yəlaa í lakayana taatəle. Haləna Sapa na Asuu na Kilimati pa acalee nyóma tətə. ²⁴ Ɔ pɛɛtaɣana-wɛɣe kacəka wontu. Na wontu nti pa lii akpaayala tə. Na nti pa səpa tə. Na pəɔŋ wei pa pəɔki ate tə ɪ kɔcəlcələŋ, na ŋmusi nsi pa lɔv teu tə.

Tiii ɪcate tə wula tətə

²⁵ Tiii kataataya wontu ke

Taasisi kpuləŋ səyələya.

Wontu ka su mə tɛɣe ɪsu kpulɔyɔ ke tenku taa.

²⁶ Mə kpuləŋ saalaa pona-mɛɣe tenku lumaŋ taa ké.

Ɔlena ilim təlule heelim wakəli-mɛɣe təna.

²⁷ Mə kɔwɛnam, na mə kataataya,

na mə kɔpɛɛtəm, na mə kpuləŋ saalaa,

na ɪ təma lataa, na mpa pa paasəɣəna-ɪ

na pa taɣanəyɪ-ɪ tə.

Mə taatəlaa na mə yoolaa mpa pa wɛ mə tɛ

na mə samaa təna.

Paa hoti tenku lumaŋ taa ké

kɔyakɔ ŋku í ka hoti tə.

²⁸ Kpυləŋ saalaa ká wii

na tenku nəɣə cəyalaa náa seliyi.

²⁹ Ɔ saalaa təna ká lu pa kpυləŋ taa,

na ɪ taa təma lataa təna tii ate.

³⁰ Ɔ ká wii Tiii ɪcate təm

na laŋwakəlle səsəle.

Ɔ ká pəli mə nyəɔŋ taa ké tətə,

na í pilimi təlvma taa.

³¹ Ɔ ká looli mə nyəɔŋ,

na í suu mə ləyaya wontu nti

tə wɛ ɪsu fələtənaa taka tə.

Ɔ ká wii mə ɪcate tə,

na laŋwakəlle səsəle.

32 I ká wii ləyaya wula
na lahpəsəle səsəle.

I ka ma lahwakəlle kawəyaya si:
Tiii icate nyá n taa feina saala.

Ama nənnəw pə wakəla-ŋ tenku heku taa.

33 Waatu wei nyá təyənasi lukayana tenku taa tə,
piitimnaa payale ke pə caləsaɣa.

Nyá kwenam na nyá
taatəle katatəlaya təw,
ate awulaa sɔv ton.

34 Nənnəw tenku təyɔ Tiii icate
na tə kataataya wontu.

Pə kpeɲna pa təna mpa pa kotiyi tə taa tə.

35 Tenku nəyɔ yəlaa təna we
səyɔntɔ səsəntɔ taa.

Pa awulaa seliyi na pa isentaa wakəlaa.

36 Piitimnaa taatəlaa ká kpeetəyi nyəwɛ
na səyɔntɔ ke Tiii təm.

Mpi tə, mpi pə mayana-te tə pə təm we səyɔntɔ.

Pə wakəla-teye tam təw ké.

28

Tacaa kaləyəna Tiii wulav

1 Mpyúyú Tacaa təma-m si: 2 Yulɔ nyá, heeli Tiii
wulav si, maya Tacaa Isə, ma yəyətəyi si, Tiii wulav,
n həŋ nyá ti si, nyayale Isə. N caɣa Isə təcəyale
ke tenkunaa heku. Pəyele nyaya yulɔ ké n ta ke
Isə. Ulena ń nyənəyi Isə luyɔ nyəntɔ ke nyá nyəntɔ.
3 Tiii wulav, ń huuki si, n kəla Taniiyeeli ké. 4 Nyá
ləmayasɛɛ na nyá layatɔ təw, n kaawa wɛnav. N nyəka
wula na liyitee ke nyá kpancooŋ taa. 5 Nyá ləmayasɛɛ

səsəəna na nyá taatəle təə, n kaa wənav. Ilena pə svs-
η kalampaani taa.

⁶ Pə təə ké Tacaa Išo yəətəa si, n nyənəyi nyá ti isu
Išo ké. ⁷ Pə təə ké maa yele na yəlaa mpa pa kəla
mvsuη tə. Pá kəə nyá təə na pá seti mpi n lapəna
nyá ləmayasεε kupaana ani tə. Ilena pá wakəli nyá
teu. ⁸ Mvsuη səm ke n ká si tenku hεku taa. Paa tisi-
η pəlaav taa. ⁹ Ye nyá kulaa kiη, n ka yəətə si n ké
Išo. Pəyele n ke yulu na? N ké yulu ké nyá kulaa niη
taa ké, n ta ke Išo. ¹⁰ N ká si ma ta nyi isənaa səm ke
kpai nyəma niη taa. Pə taya pulv, Tacaa Išo má ma
yəətəna mpu.

¹¹ Mpyóy Tacaa təma Isekiyeeli má si: ¹² Yulu nyá,
ma kawəyaya ke Tiii wulav təm. Tv-ι yontu si, Išo
ləmayasεε səsəəna ka yelaa ké na í wεε wei yəlaa
kekəna ι təma teu səsəəm taa na ι kacəka taa tə. ¹³ Išo
taale Iteni taa ké Tiii wulav nyá n ka wεε. N ka suuwa
liyitee pεε ani a təna ké. Isu kuvεεmlε cəntv nyənte
na kasasəηa tiη toη nyəη nyənte na atəntəte nyənte
na kukpεεtəle na pooku nyənte na nte tə wε pooku
təle tə na pooku kaaluula nyənte, na tiη atəntəte
nyənte. N tukaya kacəka wontu nti pa lapəna wola
tə. Kuyaku ηku pə ηma-η tə kv təə ké pa tayana-ti.
¹⁴ Išo si: Maa su-η ké isu isətaa tanlv wei ι tee kəkə
na í ké kentulu tə. Ma puyv nanη nyəηku təə ké n ka
wεε. Na n təη pεε wena a mvyi kəkə tə a təə. ¹⁵ Hatoo
waatv wei pa lula-η təyə nyá tənte wε teu. Haləna
kuyaku ηku pə kula nyá isayatu təə tə. ¹⁶ Nyá taatəle
təəməη təə ké mvsuη na isayatu haγa-η*fa*. Pə təə ké
maa pəsi-η yem tv, na má təyənι-η Išo puyv təə. N
ké isətaa tanlv kentulu ké. Maa təyənι-η pεε wena a

teeki kəkə tə a təə. ^a haɣa-ŋ na ń pənti. Maa təɣəni-ŋ ma puɣu təə. Maa yelee na isətaa taŋlɔ kentulu nyá ń saali yem ké pee wena á tee kəkə tə a taa. ¹⁷ N lapa kalampaanɩ ké nyá teu təə. Nyá hikuyu teeli wakəla nyá ləmaɣasɛɛ. Maa pɛti-ŋ aɛ. Maa yelee na awulaa lɛlaa nyəni-ŋ. ¹⁸ Nyá kawalaya paɣale na nyá taatəle nte tə ta siyisi tə pə lapa na ń pilisi nyá na Iso mə təsulle. Maa ləsi nyá taa ké kəkə ŋka ka nyaki tə. Kaa nyaga-ŋ, na pə yelee təluma ké aɛɣe nyá nalaa təna isəpəle taa. ¹⁹ Səɣəntu ka pu pa təna mpa pa nyəma-ŋ piitimnaa taa təɣə nyá nyuɣu təə. Pə taɣa puɔ, pu wakəli-ŋ tam təə ké, na ń pəsi səɣəntu puɔ.

Tacaa kaləɣəna Sitəŋ nyəma

²⁰ Ḿpóɣú Tacaa təma-m si: ²¹ Yuɔlu nyá, keesi ise na Sitəŋ ɪcətɛ təə. Heeli-tɛɣe Iso má ma kuyəɣətuɔ. ²² Tacaa Iso má ma yəɣətaa si: Maa kuɩi Sitəŋ nyəma təə. Maa h́lí ma teeli ké mə heku. Maa huɩna-me na má h́lí ma tənəŋŋ wɛɛtu ké mə heku. Waatu inəɣəle í ká cəkəna si maɣale Tacaa. ²³ Maa tu-meɣe kutəŋ na caləm kpe mə haɣeɛ təə. Laɣalee ká luna ɪcətɛ həɣələŋ təna, na səttaa hoti tə taa. Ilena í cəkəna si maɣale Tacaa.

Iseɣeli nyəma caɣana heesuyu

²⁴ Ḿpóɣú Tacaa təma si: Piitimnaa mpa pa cəəna Iseɣeli nyəma me tə, pa kaa tasa-meɣe footuyu. Ṕcə pa kaa tasa-meɣe səpu na pá kaali-me isi səwa. Waatu inəɣi í ká cəkəna si, maɣa Tacaa.

²⁵ Ḿpóɣú Tacaa Iso si: Maa ləsi Iseɣeli nyəma meɣe timpi timpi í yawa tə. Maa kpeɣeli-me, ilena má h́lí ma tənəŋŋ wɛɛtu ké mə heku na piitimnaa ná. I ká

^a **28:16** ɪsaɣatu haɣa-ŋ: Lɛlaa teləsəɣi si: Nyá taatəle təəməŋ təə ké muɔsəŋ

caɣa tetu nti ma hawa ma tæmle tu Yakɔpu tɔ tɔ taa.
²⁶ ǀ ká caɣana heesuɣu ke tæna, na ɪ ημά τεεσι na ɪ
 tuu leseηnaa. Waatu wei maa huuna pa tæna mpa pa
 cɔɔna-me na pá footiyi-me tɔ ilena í caɣana heesuɣu.
 Pæleɣe í ká cekæna si maɣale mə Iso Tacaa.

29

Tacaa kaləɣæna Icipiti nyóma

¹ Μρύγú Tacaa yəɣətæna Isekiyeeli máɣá Iseyeli
 nyóma kuuu pænaya naanɔwa nyəηka isɔtu
 naanɔwa nyəη, kuyaku naanɔwa na naale nyəηku
 wule, na ɪ tɔ-m si: ² Yulɔ nyá, keesi nyá ise na Icipiti
 wulau tɔɔ. Yəɣoti nti tu maɣana í na ɪ tetu tæna tɔ.
³ Tacaa Iso má maa kuli Icipiti wulau nyá nyá tɔɔ.
 N wee ké isu nyuu sɔsɔɔv ηku ku hanta ku pusi taa
 tɔ. N huuki nyá taa si, nyá maɣamaya n lapæna Nili
 pəɣɔ. ⁴ Maa tu nyá tamasi taa ké kulaya, na má matɪ
 Nili pəɣɔ tiina na nyá setu. Ilena má hɔ nyá na tiina
 tæna ke pəɣɔ ηke ka taa. ⁵ Maa ləɣɔ nyá na nyá pusi
 sɔsɔɔnsɪ tiina ke wulaya tetu taa. N kaa pəsi kuluyv,
 pácɔ nəɣəlɔ kaa kusɪ-η. Maa ha-η ate wontu na
 sumasi na η pəsi si təɣənaya. ⁶ Ilena Icipiti nyóma
 me mə tæna í cekæna si maɣa Tacaa.

Mpi tɔ, mə waasuɣu ke Iseyeli nyóma, wee ké təwau,
 isu səsəncəηa. ⁷ Iseyeli nyóma tɔka-η pa niη taa,
 ilena η pɛli na η cəli pa asəηkpeku tæna, na η yəɔli pa
 apalɔtu. ⁸ Pə tɔɔ ké Tacaa Iso má ma yəɣətəɣi si: Maa
 kəna mə tɔɔ ké layate na má kpiisi yəlaa na tɔla. ⁹ Pu
 kpiisi Icipiti tetu yəlaa, na pá yeletəɣi kpeɛɛ.

Mpi tɔ, í tɔma si mə tænna Nili pəɣɔ, si mə lapæna-
 ké. ¹⁰ Pə tɔɔ ké maa kuli mə na mə pusi mə tɔɔ.
 Maa kpiisi mə tetu, na tɔ pəsi ncaale, nəɣəlɔ kaa

wεε. Pə kpaγaw Mikitəəli ɪcatε ke ilim ntəγəŋ təw tə. Haləna Asuwan nyəntε ke ilim mpətəŋ təw, na pə polo Itiyopii tətɔ tonja. ¹¹ Yulɔ yaa tətε natəli tə kaa feli nəəhəle ke tətɔ nti tə taa. Tu wεε m̄p̄r̄ȳ kpetε ke pusi nule təcu. Pa kaa keesi yulɔ yaa tətε. ¹² Maa la na Icipiti tətɔ pəsɪ wɔlaya tətɔ. Pu tε wɔlaya tətɔnaa təna. Tə acalεε ká pəsɪ ncaa na p̄ kəli acalεε lenna ke pusi nule təcu. Pusi nsi si taa ké maa cáalı Icipiti nyəma na pá yá piitimnaa kpa nyəma taa.

¹³ M̄p̄r̄ȳ Tacaɪ Isə yəγətɪa si: Pusi nule tɛŋ, ɪlena má ləsɪ Icipiti nyəma ke timpɪ timpɪ pa yawa tə, na má kpɛyeli-wε. ¹⁴ Maa layasɪ pa wεetɔ. Maa yele na pá məli pa maγamaγa pa tətɔ nti pa yaaki si Patələsi tə tə taa. ɪlena pa caali kawulaya səkpɛlaya. ¹⁵ Pa kawulaya ká la səkpɛlaya ke lɛŋsi taa. Pa kaa tasa piitimnaa ke ŋmakəlyɔ. Maa pasa-wεγε na pá taa təγə piitimnaa. ¹⁶ Iseγeli nyəma kaa tasa-wεγε naani ke lapɔ, na pá tekiyi-wε, na pá pəntəγi. M̄p̄r̄ȳ paa cəkəna si maγa Tacaɪ.

Wulav Nepukanɛsaa təγə Icipiti tətɔ

¹⁷ M̄p̄r̄ȳ pənaya hiu na naatosompəγəlaya nyəŋka, ɪsətɔ kancaalaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku. Tacaɪ təma-m si: ¹⁸ Yulɔ nyá, Papiloni wulav Nepukanɛsaa təwa ɪ yoolaa ke təmle səsəle ke Tiɪ nyəma təm taa ké. Haləna ɪ yoolaa təna nyəŋ taa kpəsɪ na pa asəŋkpekɪŋ liti. ɪlε paa wulav yaa ɪ yəlaa, pa taa nəγəlv ta waa kookali wei pa lapa tə ɪ taa. ¹⁹ Pə təw ké maγa Tacaɪ Isə ma yəγətəγi si maa ha Papiloni wulav Nepukanɛsaa ke Icipiti tətɔ. ɪlé ɪ ká kuu tə wontu na tə wɛnɪv na p̄ yele-təγi kpetε təkpaɪa. Icipiti tətɔ ká pəsəna Nepukanɛsaa yoolaa

kufeluyv. ²⁰ Tacaa Iso si, maya pa lapa tamle ke Tiii tetv taa. Pə təw kə ma haaki-weyə Icipiti tetv.

²¹ Waatu wei mpv unı pu tala tə, maa səsı Iseyeli nyəma ke apalvtv. Ye pə kaasa Isekiyeeli nyá, ıle maa ha-ŋ toma na ń pəsı na ń yəwətəna Iseyeli nyəma. İlena pá wəena naani si, maya Tacaa.

30

Tacaa kaləwəna Icipiti nyəma

¹ Ḿpúyú Tacaa təma-m si: ² Yvlv nyá, teləsi Iso kuyəwətvtv si: Mə lanja í wakəli kuyeyŋ wei ı kəŋ tə ı təw. ³ Mpi tə, Tacaa páána kuyaku kreyetaa kə. Kv kə səkpetuyv anaam kuyaku kə. Piitimnaa tomle waatu kelé. ⁴ Yoou ká tii Icipiti nyəma təw. Yəlaa ká si na kolontunaa kuu pa wənav, na pa tetv pəsı ncaa. Halı pə səwəntv ká pu İtiyopii nyəma na pələ pá seliyi. ⁵ Pə kraçav İtiyopii nyəma, na Puti*fa* nyəma, na Lutı nyəma, na tetv həwələŋ paçale nyəma, na Lipii nyəma tə. Halı pu křenna nəwə pəeluyv piya na pé kú. ^a ⁶ Ḿpúyú Tacaa təma si: Pu křenna Icipiti sənlaa Mikitəli nyəma. Na ilim ntəwəŋ, na pə mpətəŋ təw ke Asuwaŋ nyəma na pé kú yoou taa. İlena Icipiti nyəma təma kalampaanı tii təfə. Tacaa Iso má ma yəwətəna mpv. ⁷ Pu kpiisi mə tetv na pé kəli tetvnaa təna. Mə acalee ká pəsı ncaa. ⁸ Waatu wei maa tı Icipiti tetv ke kəkə, na pé wakəli mə sənlaa təna təwəle í ká nyı si maçale Tacaa. ⁹ Ma tillaa ká svv kpuləŋ ke kuyaku ŋkuyv. Paa polo na pá liyiti İtiyopii nyəma ke pa təpamm taa təna. İlena pələ pá svv seluyv, pə təŋna kəntə kə.

^a **30:5** Puti: Puti pəsəyı na í wəe si Lipii tetv yaa Somalii nyəntv.

10 Μρύγύ Τασα Ισῶ γῶγῶτα σι: Μaa yele na Papiloni wulaw Nepukanεsaa kpiisi Icipiti nyéma tuutuuma. 11 I na i yḗlaa mpa pa kḗla isayatu tḗ paa pona. Paa ku Icipiti nyéma na pá suuli sḗtaa ke tetu na pá wakḗli-ti. 12 Μaa yele na Icipiti pḗγḗ pusi sḗkpesi nyḗḗ. Μaa tú pa tetu ke asayaa ninḗ taa. Μaa yele na tḗ wakḗli na pá kpenna tḗ taa nyəm tḗna. Μαγα Τασα má γῶγῶtḗna mpu.

13 Μρύγύ Τασα Ισῶ tasaa σι: Μaa kpiisi tuḗ na kulalaam tḗnaya Mamfi icate taa. Pa kaa tasa tetu takulu nḗgḗluyu nav ke tḗ taa. Ilena má tḗ yḗlaa taa ké sḗgḗntu sḗsḗntu. 14 Μaa kpiisi Patḗlḗsi icate. Μaa sḗ kḗkḗ ke Sowḗḗ nyḗntḗ na má huuna No nyéma. 15 Μaa mú pááná sḗsḗna na Siḗ icate nyéma. Koluḗa icate nte tḗ taḗa Icipiti nyéma tḗgḗle. Ilena má kpiisi No icate yḗlaa tuutuuma. 16 Μaa sḗ Icipiti nyéma ke kḗkḗ. Ilena sḗgḗntu kra Siḗ nyéma. Paa tulḗ No icate koluḗa ke púyḗ na lum watḗ-te. 17 Paa kú Oḗ na Pipeseḗ pḗ acalḗe ifepiya na layate. Ilena pá kuu yḗlaa tḗna na pá tḗena. 18 Kuyaku ḗkuyu maa peli Icipiti nyéma kawulaya kratḗḗ. Μaa si pa kalampaani ké tḗnaya. Sḗkpetuyu ká nyala Tapanεεsi icate taa. Paa kuu ḗgḗluyu ḗku ku yḗlaa tḗna na pá tḗena. 19 Μρύγύ maa huuna Icipiti nyéma. Ilena pá cekḗna si maḗale Τασα.

Isḗ lakḗna Papiloni wulaw ke tḗmle

20 Μρύγύ Τασα γῶγῶtḗna-m Iseḗeli nyéma kuuu waali pḗnaya naanḗwa na kulum nyḗḗka isḗtu kancaalaya nyḗḗ kuyaku naatosompḗgḗlaya nyḗḗku wule ke i γῶγῶtḗna-m σι: 21 Yulu nyá, ma pela Icipiti wulaw ḗkpalḗḗa. Nḗgḗlu ta tu-i kḗle, yaa í ḗkḗ-i σι, pá waa na ká mḗli isḗna kaa wεε tḗ. Na ká lá tonḗ si í

pəsi na í yoo. ²² Pə təw ké Tacaa Isə má, ma yəwətəyɪ sɪ, maa yooŋa Icipiti wulaw. Maa setɪ ɪ ŋkpalasɪ naale, kupaŋka na kupaɣaya ŋke. Laɣate ka lu ɪ niŋ taa na tɛ hoti. ²³ Maa yasɪ Icipiti nyóma ke piitimnaa taa. Paa sɔw tetɔnaa paɣale taa. ²⁴ Maa yeɛle na Papiloni wulaw nyəw toŋ na má ceɛ-ɪ ma laɣate. Ama maa pɛli Icipiti wulaw ŋkpalasɪ na í mələyɪ na í səki ɪ kolontu kiŋ. ²⁵ Maa ha Papiloni wulaw ke toŋ na í pəsi Icipiti wulaw ke ɪcam. Waatɔ wei ílé ɪ ká kuɪ Icipiti təw təwɛle paa nyɪ sɪ maɣale Tacaa. ²⁶ Maa yasɪ Icipiti nyóma ke piitimnaa taa, na pá sɔw tetɔnaa paɣale taa. Waatɔ inəyɪ paa nyɪ sɪ maɣale Tacaa.

31

Icipiti wulaw nəḡəsəna tɔyɔ səsəw

¹ Iseyeli nyóma kuuu pənaya naanɔwa na kolum nyəŋka. Isəw tooso nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Tacaa tɔma Isekiyeeli má sɪ:

² Yulɔ nyá, pəwɪ Icipiti wulaw
na ɪ samaa mpa pa təw ɪ təkɪ kawulaya tə sɪ,
aweyɛ má keesəna-weyɛ pa toŋ səsəwŋ təm taa?

³ Pa nəḡəsəna ké ɪsu Silii nyóma.

Pɛle pa wɛ ké ɪsu Lipaŋ
tɔyɔ səsəw ŋku ku kula səsəm tə.

Ku pilinasi tewaya
na sí tokiyina isəŋmɔntɔ
na sí wɛna isotom kɔpam.

⁴ Lumnaa ka pusəna tɔyɔ ŋku.
Púyú səsəw sɛɛlaa lum yekina na ku pu.
Sɛɛlaa mpe pa pusi lum kpeŋayana
timpɪ tɔyɔ ŋku ku wɛɛ tə.

⁵ Pə təw ké ku kəla tuŋ

leleŋ tənaya kuŋkuloməŋ.
 Ku piliŋasi həla teu na sí ló təkpimm,
 ke ləm səsəəm mpi pu
 yelaa na kú pu tə pə təə.

⁶ Ku piliŋasi təə ké sumasi təna tukaya si tana.
 Taale wontu təna na lələyi ku tēē.
 Na piitimnaa tuutuuma náá wé ku isotom taa.

⁷ Ku kula tyyv ké na kó tewa,
 na ku piliŋasi həla teu.
 Mpi tə, ləm səsəəm taa ké ku lila kama.

⁸ Paa Iso taale mayamaya taa
 tyyv nakuli ku ta tēē-ku.
 Nakuli ku piliŋasi u keesəyəna
 ku nyəŋsi ke paa teu təm taa, yaa pulupu taa.

⁹ Ma tv-kuyyv piliŋasi kəpampansi ké.
 Haləna ma taale Iteni taa tui
 təna lakaya-kuyyv isesemle.

Paa wakəli Icipiti wulav isu tyyv səsəəv

¹⁰ Mpuyyule Taca Iso si: Pə təə ké má yəyətəyi
 pənəntaa si, tyyv ŋku ku puwa, haləna kú kaləsəna
 isəŋmuntv. Uena ku kalampaani puki na í puki. ¹¹ Pə
 təə ké ma lə-ku. Ma tv-kuyyv wulav wei i kəla toŋ ke
 tetv taa tə i niŋ taa. Ué í lana-kuyyv isəna ku isayətv
 wēē tə. ¹² M'póyó muvlaa mʊsəŋtʊnaa səsaa seta-
 ku na pá lə. Ku piliŋasi na ku akpaa pelaa na sí
 hoti tetv təna teteka na pulasi taa. Uena yəlaa təna
 mpa pa caya ku isotom taa tə, pele pá lu na pá sé.
¹³ M'póyó sumasi waani waani piitimnaa caya ku taav
 təə. Taale wontu ná tawa tə lona ke ku piliŋasi tēē.
¹⁴ Pə lapa m'póyó si, tui wei tev nukı teu, na ləm takı-
 i na í puki na í kaləsəyəna isəŋmuntv tə, í taa sa i təyi

ι κνηκυλμμη τω. Pə taya pulu, tuη na yəlaa pə tó-
weye səm kulóməm ké. Paa te na pá saali yem na pá
suu atətəle taa, na pá mayana mpa pa hənta təna tó.

¹⁵ Mpróyó Tacaá Isə yəgətəa si, kuyan̄ku tuyu səsəu
suu atətəle taa tó, ma tú κνηman̄mam tənaya ləyaya
taa ké. Na má sən̄si tetu tēe seela tənaya ku tó, paa
tasəyi kpem. Maa yele na səkpetuyu nyala Lipan̄
pəəη tó, na tuη təna lontili. ¹⁶ Waatu wei ma yelaa
si tuyu kune kó hoti na kú tii atətəle taa ké lelāa kin̄ tó.
Piitimnaa nuwa ku hotuyu m̄pi, ɔlena səgəntu kra-
we na pá seliyi. Mpróyó Iteni taale tuη κupaṃpaṃ,
na Lipan̄ nyəη wei lom takaya teu na í we atətəle taa
təna tó, ι lan̄a hēewa. ¹⁷ Pa təna pa wenna atətəle taa
tənaya mpa pa səpəna layate tó pa kin̄. Mpe in̄i pa
waasayana-ku na pá we ku isotom taa ké piitimnaa
taa.

¹⁸ Isə taale Iteni taa tuyu nakoli ku keesəgəna tuyu
ηkyu səsəəntu na teu. Paa na m̄pu, maa tusi-ku na
kú suu tetu tēe. Na ku na ma ta nyi isənaa, na youu kó
mpa tó pá caya. Isəna Icipiti wulav na ι waali samaa
paa tēsəna təgəle. Maya Tacaá Isə má yəgətəna m̄pu.

32

Icipiti wulav na ι tetv təə wula

¹ Mpróyó Iseyeli nyəma kuuu pənaya naanwa na
naale nyəηka isətu naanwa na naale nyəη kyaku
kancaalaya nyəηku wule. Tacaá təma Isekiyeeli má
si: ² Yulu nyá, ma kawəyaya ke Icipiti wulav.

Icipiti wulav, n ka wee ké
isu təgəlaya kufalaya ke piitimnaa taa.

Yaa isu nyuw ke ten̄kuna taa.

N ηmaaki pusi taa ké na í cuytəyi

si lum na nyá nòhɛɛ,
na ń pɔyɔtəyi-wi.

³Tacaa Iso má ma yɔyɔtəyi si: Waatu wei piitimnaa kotiyi, lɛna má hetɪ ma puluyɔ ke nyá tɔɔ na kú kra-
ŋ na pá hɔ-ŋ na pá pona-ŋ kɔtɛŋ tɔɔ. ⁴Na má lɔyɔ-
ŋ aɛ. ɪlɛna tetɔ tɛna taale wontu kɔɔ na tɔ tɔyɔ nyá
nantɔ. ⁵Maa ŋmusɪ nyá nantɔ kukaasətu ke pɔɔŋ tɔɔ
na tetɛka taa. ⁶Na má ŋmusɪ nyá calɛm ke tetɔ tɔɔ. Pu
su tetɛka na pé waasɪ pɔɔŋ tɔɔ. ⁷Waatu wei pu su nyá
tɛnaya lɛna má teesi isətuɔɔŋasɪ na isətu. Maa takɪ
ilim tɔɔ ké isəŋmuntɔ na isətuɔɔyɔ yu. ⁸Maa teesi
isətaa kəkəsɪ ke nyá tɔɔ. Səkpɛtuɔyɔ ká nyala tetɔ taa.
Maya Tacaa Iso má yɔyɔtəna mpɔ. ⁹Piitimnaa payalɛ
lanɔ ká wakəli. Waatu wei paa nu nyá tɛnaya tɔm
tɔ. Halɪ pə kpɛnna tetɔnaa mpɔ n taa nyɪ tɔ. ¹⁰Paa
haa nɔɔsɪ na mpi pu mayana-ŋ tɔ pə tɔm. Pa awulaa
sɔsaa ká sele. Waatu wei paa ná ma kusa ma layatɛ
ke pa nyɔɔŋ taa tɔ. Kɔyanɔku n ká hotɪ tɔ, paa wei ɪ ká
seliyɪ tam ké, ɪ mayamaya ɪ weesuyɔ tɔɔ ké.

¹¹Ípúyú Tacaa Iso yɔyɔtaa si: Papiloni wulav
yoolaa tii nyá tɔɔ ké. ¹²Maa kɔna yoolaa taa yoolaa.
Mpɔ pa kəla yəlaa tɛnaya yoo tɔyɔ. Paa kú nyá yəlaa
tuutuuma. Paa wakəli Icipiti nyɔma kalampaani.
¹³Maa ku tɔla wena a tɛna í wena tɔyɔ mə pɔyɔ səsaya
nɔyɔ. Yəlaa nòhɛɛ yaa tɔla acɔwa kaa tasa lum ke
cuyɔtuɔyɔ. ¹⁴Maa yele na mə lumnaa caya tətɪyitiyi.
Mə pusi ká kpɛŋ tɔpamm ɪsu nim. Tacaa Iso má ma
yɔyɔtəna mpɔ. ¹⁵Maa kpiisi Icipiti tetɔ yəlaa, na tɔ
nyəm tɛna. Icipiti tetɔ ká pəsɪ wɔlaya tetɔ. ɪlɛ í ká nyɪ
si maya Tacaa.

¹⁶Wula nna piitimnaa alaa ka wii Icipiti tetɔ na tɔ
samaa tɔɔ tɔyɔlɛ. Tacaa má ma yɔyɔtəna mpɔ.

Piitimnaa mpa pa kɔlaa tɔ pa tɔɔ wula

17 Iseyeeli nyɔma kuuu pɛnaɔa naanɔwa na naale nyɛka isɔtu naanɔwa na naale nyɛɛ kuyaku naanɔwa na kakpasɩ nyɛɛku wule, Tacaɔa tɔma-m si: 18 Yulu nyɔ, wii Icipiti nyɔma tɔɔ. Pɔ tisi pɔ na piitimnaa sɔsaa lelɔa ke atetɔle taa. Timpi sɔtaa tiiki tɔ. 19 Pɔɔsi-we si: I huɔ si, i tɛɛ lelɔa ke teu ke? I tii, na mɔ na cefelinaa mpa pa sɛpa yoo taa tɔ i hɛnti. 20 Paa kɔ Icipiti nyɔma ke yoo taa. Pa tɛma layalɛ ke kɛɛɛ. A kɔ kɔ Icipiti wulav yoolaa tɛna. 21 Yoolaa taa akanɔa mpa pa sɛɛɛɛna-mɛ tɔ. Paa yɔɔti-mɛɛɛ atetɔle taa si: Halɩ cefelinaa mpa pa sɛpa yoo taa tɔ, pa tiiki cɛne si pa hɛnti tɔ hɛku.

22 Tɛnaɔa pa pima Asilii wulav. I samaa pɛlaaɛ cɔna i nyɛku. Yoo taa kɛ pa tɛnaɔa mpɔ pa sɛpa. 23 Atetɔle hɔɔɔɔɔɔ nku ku kɔla lumaɛ tɔ ku taa kɛ pa pɛlaaɛ wɛɛ. Mpɛ pa pɛlaaɛ i tɔ pa wulav nyɛku ke hɛku. Mpɛ pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inɛɛi pa wɛna pa isɛ. Yoo taa kɛ pa sɛpa pa tɛna.

24 Tɛnaɔa Ilam hɛntaa, na i yoolaa cɔna i pɛlaav. Pa tɛnaɔa mpɔ layatɛ kɔna-wɛ, na pɔ hoti na pɔ sɩ. Yɔlaa ma ta nyi isɔnaa mpɛ, pa tiina nteɛɛ atetɔle lumaɛ taa. Pɛɛɛ mpɛ pa nyaasayana antulinya taa kɛ saa wei pa wɛna pa weesiɛ tɔ. Pa fɛɛɛ fɛi mɔla pa tɔɔ. Pɔ na mpa pa tiiwa pɛlaav taa tɔ. 25 Pa siwa i tɛhɛntɔle ke mpa pa kɔwa tɔ pa hɛku. Pɔ cɔnaɔv i pɛlaav tɔ, i yoolaa tuutuuma pɛlaaɛ wɛna. Layatɛ kɔna ma ta nyi isɔnaa mpɛ inɩ pa tɛna. Pɛɛɛ mpɛ pa nyaasayana antulinya taa kɛ saa wei pa wɛna pa weesiɛ tɔ. Pa fɛɛɛfɛi mɔla pa tɔɔ. Pɔ na mpa pa tiiwa pɛlaav taa tɔ. Pa tɛɛɛɛ nte sɔtaa mpa pa sɛpa yoo taa tɔ pa hɛku.

²⁶ Tənaɣa Meseki na Tupaali pə tətʊnaa awulaa, na pa yoolaa ná wɛɛ tətə. Pa yoolaa pəlaaŋ tu-wɛɣɛ hɛkʊ. Yoou taa ké ma ta nyi isənaa mpe pa təna pa səpa. Pəyele mpe pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inəxi paa wɛna pa isɛ. ²⁷ Ma ta nyi isənaa mpa inɪ pa səpa yoou taa ké mpʊ tə, pa ta pi-wɛɣɛ yoolaa kəŋkəŋ taa. Mpe inɪ pa tiina atətəle taa, na pá suuwa pa yoou wontu. Inəna pá tú pa nyəŋ ke pa layalɛɛ. Pa kawalaya ká məli pa mɔwa təə ké. Mpi tə, mpe pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wɛna pa weesiŋ tə. ²⁸ Icipiti nyəma ká si mʊpúyú. Paa pi-wɛɣɛ ma ta nyi isənaa mpa pa səpa yoou taa tə pa kəŋkəŋ taa.

²⁹ Tənaɣa Itəm nyəma na pa awulaa na pa awulumpiya wɛɛ tətə. Paa na pa akaitu nti tə təna tə, pa lapəna-wɛɣɛ teitei ke isʊ mpa pa səpa yoou taa tə. Pa na ma ta nyi isənaa ke pa kpeŋta pim ke tetu tɛɛ.

³⁰ Ilim ntəɣəŋ təə piitimnaa nyəŋ nyəma wɛ təna tətəɣə, na pə kpeŋna Sitəŋ nyəma. Ma ta nyi isənaa mpe paa ké akanaa ké, na pá nyaasəxi antulinya. Ama nəəŋəə fɛɛle puwa pa na lɛlaa mpa pa səpa yoou taa tə.

³¹ Waatu wei Icipiti wulav ká ná mpe inɪ pa təna tə. I lanɣɛ ká pasa hɛɛv ke ɪ na ɪ yoolaa, na ɪ samaa mpa pa səpa yoou taa tə pa təə. Tacaɹa Isə má ma yəɣətəna mpʊ. ³² Tacaɹa si: Maa yɛlaa ké na Icipiti wulav nyaasi antulinya taa. Ama nəəŋəə paa pi ɪ mayamaya na ɪ yoolaa ke ma ta nyi isənaa mpa yoou kɔwa tə pa hɛkʊ. Tacaɹa Isə má ma yəɣətəna mpʊ.

*Isò kpa Isekiyeeli ke feŋlu
(Isekiyeeli 3:16-21)*

¹ M̀p̀ỳg̀ Taca a heela-m si: ² Yulv nyá, p̀ẁs̀i Iseyeeli nyéma si: Waatu wei ma tisiyi yoou ke tetv nateli t̀e taa t̀e. T̀e ỳe laa kraaki pa taa ke feŋlu ké. ³ Saa wei ilé i nuku yoou tan, ilena í huli tutuyu na í heeli ỳe laa. ⁴ Yulv í nuwa tutuyu na í ta paasəna na kolontu tuti-i na í kv-i. I səm təm mələyi i mayamaya i nyuvv taa ké. ⁵ I liyituyu k̀vna-i. Mpi t̀e, i nuwa kraalvuv. Ie i ta kena-wi. Ye i ka paasənaa, halu i ka yapa i weesuyu. ⁶ Ama ye feŋlu nawa yoou na í tá huli tutuyu na ỳe laa nu, ilena yoou kv nəgəlv. Ie p̀ə ké feŋlu isayatu ké. I nyuvv taa ké sət v səm mələyi.

⁷ M̀p̀ỳg̀ Taca a t̀ema-m si: Nyaga ma kpa feŋlu si í teləsəyi Iseyeeli nyéma ke asolanaa. P̀ə wee si, í nu ma təm nti t̀e lukəna ma nəgə taa t̀e. Teləsi-weye-ti. ⁸ Ye isu ma ỳg̀ət a si, isayav ka si. Ilena nyaa kisi-i teləsuvv si, í layasi t̀ante. Isayav inu i ká si yaa. Ie nyá nyuvv taa ké i səm mələyi. ⁹ Ama ye ma kraala isayav inu na í kisi layasuvv. Isu i səpa, i isayatu nti t̀e t̀e. Ama p̀ə kaa wee nyá təm.

Isayav wei i layasaa t̀e i yavu

¹⁰ M̀p̀ỳg̀ Taca a t̀ema-m si: Yulv nyá, p̀ẁs̀i Iseyeeli nyéma si isu í yooki yontu si, mə isayatu nu-me na t̀e yeki na í tən taasi na? Haləna í p̀ẁs̀əyi mə ti si isənaya í ká hikina weesuyu? ¹¹ Heeli-we si, maya Taca a Isò weesuyu tv ké. Ma ta səl i si isayav í sənə i isayatu. Ama ma caa ké si í layasi t̀ante na í hiki weesuyu. Iseyeeli nyéma me í yele mə mpaav isayav na í məli. Pepe t̀e ké í səl a səm?

12 M̄p̄ȳḡ Taca a t̄ma-m si: Yul̄ nyá, heeli ma ȳlaa Iseyeli nȳma si, ye siyisilu su isayatu lapu. I kupantu kupantu kaa waasi-i i isayatu kuyaku wule. P̄yele isayau isayatu ná kaa wak̄li-i kuyan̄ku i yeki-ti t̄. Na ye tampana t̄h̄l̄ suwa isayatu lapu. P̄ kaa kenti i weesuyu t̄o si, i ka nuna Is̄o ké l̄h̄. 13 Ye ma heela siyisilu si, i ká w̄ena weesuyu. Ūena í su isayatu lapu ke i siyisuyu t̄o. Maa s̄o i siyisuyu mpi p̄ t̄o. Ūena í sí isayatu nti i lapa mp̄u t̄ t̄ t̄o. 14 Ye ma heela isayau si i ká si. Ūena ílé í l̄o i isayatu na í t̄h̄ȳi tampana. Ye i laki kusiyisim, i kaa si. 15 Ye i m̄el̄na mpi i ka krāya t̄l̄ma t̄, na mpi i h̄mulaa t̄. Ye i kisa isayatu, ūena í t̄ki kiin̄ wei i haaki weesuyu t̄, i kaa si. Ama i ká w̄ena weesuyu ké. 16 Pa kaa t̄o si i kup̄ant̄h̄ wei i ka lapa t̄o i taa kul̄m̄ȳu t̄o. Mpi t̄o, i t̄h̄ȳi tampana na í laki kusiyisim ké. I ká w̄ena weesuyu.

17 M̄p̄ȳḡ Taca a t̄ma-m si: Ma ȳlaa ȳȳt̄ȳi si, ma m̄paan̄ ta siyisi. Ūe pa nȳh̄ ta siyisina. 18 Ye siyisilu yela i siyisuyu na í laki isayatu, i ká si p̄ s̄am. 19 Ye isayau l̄wa i isayatu na í t̄h̄ȳi tampana. Ye i laki kusiyisim i ká w̄ena weesuyu ke p̄ t̄o.

20 Iseyeli nȳma me í t̄h̄ si, Taca má ma m̄paau ta siyisi. Ūe maa hūna paa m̄ taa wei ké isu p̄ntu t̄ma t̄o.

Iseyeli tet̄o kpiisuyu

21 M̄p̄ȳḡ Iseyeli nȳma kuuu p̄naya, naan̄wa na naale nȳh̄ka, is̄tu naan̄wa nȳh̄ kuyaku kakpas̄i nȳh̄ku wule. Yosalem tu n̄ȳl̄u i fitaa, na í k̄o Isekiyeeli má ma kin̄. Ūena í heeli-m si: Pa l̄eka Yosalem icate.

22 Ama Tacaa ka tema-m hav ke toma ke taanaaya. I tu ma nɔɔ taa ké ɪ tɔm, na pɛ́cɔ́ kufenɔ tananɔ na selu inɪ í kɔn. Saa wei ɪ kɔma tɔ ma ta ke kamumuka tɔtɔ. Ma pɛsɛɣɪ na má yɔɔɔti. 23 Ḿpɔ́ɣɔ Tacaa heela-m si: 24 Yɛ́laa mpa pa we Yosalem ncaa taa tɔ pa yɔɔtɛɣɪ si Apɛ́laham naa we ɪ tike ké. Paa na mpɔ Tacaa ta kisi-ɪ tetu tɛnɛɣe hav. Kacanɔfana ta mpa ta kɛla payale tɔ? 25 Pɛ́ tɔɔ tɔ, heeli-we si, Tacaa Isɔ́ má ma tɔma si: ɪ tɔki nantɔ nti pa ta lentɪ tɔ. ɪ laaki tɪnɔ na í kɔyɪ yɛ́laa. ɪ lena í tɛelɔyɪ si mɛ́ tɛ́nna tetu na? 26 Anɪ mɛ́ yoou wontu ke í tɛelɔyɪ. ɪ laki acaalɔtu na wasanɔkalɔtu na mɛ́ tɔyɔntɛ́lenaa alaa. ɪ lena í hɔvki si mɛ́ tɛ́nna tetu na?

27 Heeli-we si: Maya Tacaa Isɔ́ ma tɔma si ma ké weesuyɔ tu ké. Yoou ka kɔ mpa pa we ncaa taa tɔ. Mpa pɛle pa we tawa taa tɔ paa pɛsi taale wontu tɔyɔnaya. Mpa pa we hɔtu taa na kɔkramɛnɔ pɔɔn taa tɔ, pɛle paa sɛna kɔsɛkɔ. 28 Maa kpiisi tetu, na tɛ́ pɛsi wɔlaya nyɛntɔ. Tɛ́ tonɔ wei tɛ́ yɛ́laa lakayana kalampaani tɔ, ɪ ka saali yem. Isɛyɛli pɔ́ɔn ká weɛ isɔ pa lɔ-ɪ. Nɔyɔlv kaa tasa ɪ taa ké kpaɔ. 29 Maa kpiisi Isɛyɛli nyɛ́ma tetu, na tɛ́ pɛsi wɔlaya nyɛntɔ. Pɪ hɔ mɛ́ nɔkpaɔnyɔ ke acaalɔtu nti í lapa tɔ tɛ́ tɔɔ. Waatu inɔyɪ í ka cɛkɛna si maya Tacaa.

30 Ḿpɔ́ɣɔ Tacaa tɔma-m si: Yɔlv nyá, yɛ́laa yɔɔtɛyɛnɔ nteyɛ ma tɔm. Pa tɛnɔyɪ koloosi, na kutulunɔ nɔnɔɔsi. Paa wei na ɪ taapalɔ ké, na pá heeliyɪ tɛma si: Tɛ́ polo tɛ́ nu Tacaa tɔm. 31 ɪ lena pá kotiyɪ nyá kinɔ si pa nukɪ ma Tɔm. Ama paa laki nti n yɔɔtɛɣɪ tɔ. Mpi pɛ́ we-weyɛ teu na pá caaki tɔyɔ pa laki. 32 Isɔ́ we-weyɛ isɔ yonyoolu kɔpaɔn wei ɪ yontu we lelenɔ, na pá makɪ wontu ke teu tɔ. Pa nukɪ ɪ tɔm

yaa, paa laki-ti. ³³ Waatu wei saləkanaa pane paa kəə tə. Pəyele pa tu kpeyeta kənte ké. Waatu inəyi í ká cekəna si Iso kuyəətutu teləsulə ka we mə heku.

34

Iseyeli tiikilaa kalənav

¹ M'p'ógú Tacaā heela-m si: ² Yulə nyá, Teləsi Iseyeli tiikilaa ke kpaaluyə mpi ma kpaaləyi-we tə pə təm. Iseyeli tiikilaa təm we waiyo ké. Pu wee ké si kaləkəŋ ke tiikilaa í paasəna. Ilena mu məli na í paasəyəna mə ti. ³ I nyəwa naaləm na í luv hontu ke wontu. I lapa kətaya ke təla nim nyəna. Ama u tiikiyi kaləkəŋ. ⁴ I ta kraasi heen acamaa apalətu. I ta la kəəle ke wei i feina alaafəya tə. I ta həkə wei i wena hiŋ tə. Pəyele í ta keeti wei i helayaa tə. P'éc'ó í ta p'ekki kulerij. Ama í ŋmakəla-i ké na m'usəŋ na toŋ. ⁵ Təla aní ale a laŋa tiikilu ilena á ya, na a p'əsi taale wontu isayətu təna təyənaya. ⁶ Ma kaləku ya yem ké tetu təna taa. Ku cəəki p'óŋ na pulasi taa. Nəyələ u nəyəsəyi ku təm, yaa í p'ekki-ku. ⁷ Pə təə ké Iseyeli tiikilaa mə, i ke ŋkraŋ na í nu Tacaā kuyəətutu. ⁸ Maya Tacaā Iso weesuyu tə ké. Ma heen laŋa tiikilu, na í we leekəlaa niŋ taa. I p'əsa taale wontu təyənaya. Mpi pə təə tə, ma tiikilaa yela heen paasənav ké. Ilena pá paasəyəna pa ti. ⁹ Pə təə tə, Iseyeli tiikilaa i nu ma təm. ¹⁰ Maya Tacaā Iso, ma heeliyi-mə si maa kulə mə təə. Maa leeki ma heen ke mə niŋ taa. Ma kaa yelina-meyə-i, ilé í kaa tasa mə təyi tiikuyu. Maa heŋi ma heen ke mə niŋ taa, i kaa wee mə təyənaya.

¹¹ M'p'ógú Tacaā Iso yəətəa si: Maa tiiki ma kaləku ke ma mayamaya na má paasəna-ku. ¹² Maa kpeyeli-ku, isu tiikilu lakuyə i kaləku ke waatu wei ku ya yem

yem tō. Maa polo na má preeki ma tōla ke timpi a yawa tō. Kuyaku ŋku ku ké səkpetuyu kuyaku səsəu kē. ¹³ Maa ləsi-mege tetonaa kpai nyóma na yəlaanaa taa. Maa kpeyeli-mege mə tetu taa. Uena má tiiki-mege Iseyeli pulasi taa. Maa təŋ ləŋ na timpi timpi pə we caɣa tō. ¹⁴ Maa pona-mege nyutu kɔpantu taa. Í ká təŋo Iseyeli pulasi taa. Tənaɣa í ká caɣa na í təkɪ nyutu kuləkəkəkətɔ. ¹⁵ Maa tiikina ma kaləku na má pona-kuyu təheesəle. Məɣa Tacaɣa Iɔ, ma yəɣətəna. ¹⁶ Maa preeki wei ɪ lepa tō. Maa keeti kuheləŋ na má həkə wei pə kɔwa tō. Maa ha alaafəya ke wei pə wɪki tō. Siyisuyu ke maa təŋ na má tiikina-ɪ. Ama maa kpiisi ɪ taa alaafəya nyəŋ na nim nyəŋ.

Iɔ kəŋ ɪ yəlaa waasuyv

¹⁷ Mpyó Tacaɣa tasaa si: Məɣa Tacaɣa Iɔ. Maa faɣa kaləku tōla taa. Maa faɣa ɪwaɣŋ na pəŋtɔlɔŋ. ¹⁸ Mə laŋa ta hulɔmɪ si í tiiki nyutu kɔpantu taa. Uena í feləɣɪ nɔɔhe ke mə nyutu kɔkaasətɔ. Mə laŋa ta hulɔmənə lum cəli cəli nyəm nyɔɔ, uena í cɔɣətəɣɪ kɔkaasəm na mə nɔɔhe. ¹⁹ Uena ma heeŋ leləŋ təkɪ nyutu nti pa felaa tō. Na í nyɔɔki lum mpi pa cɔɣotaa tō. ²⁰ Pə tɔɔ ké məɣa Tacaɣa Iɔ ma təŋ si, maa huuna heeŋ kuyasələŋ na wei ɪ tema taasi tō. ²¹ Mpi tō, mə asəŋkpekɪŋ na mə həŋ ke í tusina heeŋ acamaa. ɪ yəkə-ɪ həŋ na í təŋɔn-ɪ kaləku taa. ²² Pə tɔɔ ké maa waasi ma heeŋ na pá taa tasa-ɪ kuuu. Uena má huuna pá na ma heeŋ. ²³ Maa ləsi ma kaləku ke tiikilu kulɔm, na í tiiki-ku. Pɔntɔ ɪnəɣəle ma təmlə tɔ Tafiti. ɪnɪ ɪ ka pəsəna ku tiikilu na í tiiki-ku. ²⁴ Məɣa Tacaɣa, məɣalə mə Iɔ, na ma təmlə tɔ Tafiti ke awulumpu. Tacaɣa má ma yəɣətəna mpv.

25 Tacaa si má na ma kaləku tu pɛɛli hɛɛsuɣu nɔɔ. Maa kpiisi taale wontu ke tetu taa. Tɔla ká cayaana a tɔyi wɔlaya tetu taa. A ka tooki hɔtu tɛɛ. 26 Maa yele na í caya na í cɔɔ ma pulaya nanɛ nyɛɛka. Maa yele na tɛv nuki-mɛɛ ku waatu. Pu wɛɛ koolee kɔpana tɛv kɛ. 27 Tuɛ ká lɔli pɛɛ, na tetu náá lɔli. Pu cayaana paa wei, na má cɛ-mɛɛ mə ɛmakəllaa niɛ taa. Waatu inɔyi í ká cɛkəna si maɣale Tacaa. 28 Piitimnaa kaa tasa-mɛɛ kuuu. Pəyele aɛ taale wontu isayatu kaa tasa-mɛɛ tɔɔ. I ka cayaana mə tɔyi, nɔɔɔ kaa cɔɔsi-mɛ. 29 Maa tu-mɛɛ tuɛ taale nte tə hətɛ yaawa teu tɔɔ. Nyɔɔsi kaa tasa-mɛɛ kɔɔ ke tetu taa. Pəcɔ í kaa tɔɔ fɛɛ ke piitimnaa taa. 30 Waatu inɔyi í ká nyi si maɣa Tacaa Iɔ. Ma wɛ ma yəlaa waali, na pa kɛ ma nyəma Iseɣeli nyəma. Tacaa Iɔ má ma yɔɔtəna mpv.

31 I kɛ ma yəlaa kaləku kɛ, na má tiikiyi-mɛ. Maɣale mə Iɔ Tacaa, má yɔɔtəna mpv.

35

Tacaa kaləɣana Itəm nyəma

1 Mɔpɔɔ Tacaa tɔma-m si: 2 Yulu nyá, kɛɛsi isɛ na Seyii pɔɔ tɔ. Yɔɔti nti tu maɣana-ku tɔ. 3 Heeli-ku si, Tacaa Iɔ má ma yɔɔtaa si, maa kuli nyá tɔ. Maa tu-ɛ niɛ, na má pəsi-ɛ wɔlaya tetu nti tə taa nɔɔɔ fɛi tɔ. 4 Maa pəsi nyá acalɛ ke ncaa. Nɔɔɔ kaa wɛɛ. Ilena pəcɔ n nyi si ma kɛ Tacaa. 5 Mpi tɔ, Seyii nyəma ka haɣana Iseɣeli nyəma ke pááná ke tam tɔ kɛ. Haləna pá ku-wɛɛ yoo taa kɛ kuyaku ɛku pɛɛ pa tɔntɛ isayale puwa teu tɔ. 6 Pə tɔ kɛ maɣa Tacaa Iɔ weesuyu tu. Maa tu-wɛɛ səm na pə lɛɛti-wɛ. Timpi pa ta kisi lɛlaa kɔɔ tɔ, pə tɔ kɛ mɛ paa si. 7 Maa

kpiisi Seyii pɔyɔ nyá. N ká pəsi wolaya tetu nti tə taa nɔyɔlv fei tɔ. Maa kv potaa na kəntaa. ⁸ Maa sɔyɔti yooi taa səttaa ke pɔɔŋ na pulasi tɔɔ. Paa wee teteka na lɔmpɔŋ təna taa. ⁹ Maa kpiisi ma yəlaa təna. Pu yeie mə acalee ke kpete ke tam tɔɔ. Waatu inəyi í ká nyi si maya Tacaa.

¹⁰ Mpi pə tɔɔ maa la mpv tɔyɔle si, í mapa lanje na í yɔyɔti si, ma kaa leeki Yuta na Iseyeli pa tetu, na tɔ pəsi ma nyəntv. Pəyele Tacaa má ma wenna tetvnaa mpe pa taa. ¹¹ Maya Tacaa Iso weesuyv tu ké. Pááná səsəəna wena í lapəna-we tɔ, anəyi maa lana-me na má huuna-me. Ilena má húlí ma təyi pa hekv taa. ¹² Waatu iní í ká nyi si maya Tacaa, ma nuwa kvtyv ŋku í tuwa Iseyeli pɔɔŋ tɔ. Si pə kpiisa pɔɔŋ na í pəsi mə tɔyɔnaɔa. ¹³ I kraasa mə təyi ma tɔɔ na mə kvyɔyɔtv. I yɔyɔta-m kalampaanv təmnaa mpa tɔ, ma nuwa.

¹⁴ Mpyúyú Tacaa Iso yɔyɔtaa si, maa kpiisi-me. Tetvnaa mpa pa cəəna-me tɔ, pa lanja ká hvlvmi. ¹⁵ Seyii na Itəm pulasi me, pu kpiisi mə tetv təna. Mpi tɔ, waatu wei pə kpiisa Iseyeli tetv na tɔ pəsi ncaale tɔ, mə lanja hvlvmaa. Waatu inəyi antulinya ka cekəna si maya Tacaa.

36

Iseyeli nyəma ká mv pa tetv

¹ Mpyúyú Tacaa təma-m si: Yvlv nyá, yɔyɔti nti tu mayana Iseyeli pɔɔŋ tɔ. Heeli-ı si í nu Tacaa kvyɔyɔtv. ² Pə taya pulv, kolontunaa wona-me na pá kpaləsi. I təma si Iseyeli ləŋtaa pɔɔŋ pəsa mə nyəŋ. ³ Pə tɔɔ ké ma caaki si, ma heeli Iseyeli nyəma. Ma nawa si paa timpiyi yəlaa nyuləna Iseyeli pɔɔŋ.

Haləna piitimnaa kpai nyəma leeki-i. Pa tuokəna-me na pá wonjina-mege pə təm. ⁴Teləsi Iseyeli pójə ke ma təm. Pójə í nu Tacaa Isə má ma nəəsi suw təm. Ma suwa ma nəəsi nsəyi pulasi, na ləə, na teteke. Paa ncaa na acaləe, nna yəlaa luwa na pá lə tə. Pə waasa piitimnaa mpa pa cəəna-me na pá won-me təyə. ⁵Tacaa Isə má ma yəyətəyi si, ma wəna ma yəlaa isesəemle ké. Pə təw ké ma yəyətəyəna piitimnaa na Itəm nyəma təna. Mə hana mə təyi ma tetu na í kuu tə kuləbəm na laŋhəbəmle. I nyənəyi-m yem ké. ⁶Pə təw ké pə wəe si má yəyətə Iseyeli tetu təm. Má heeli pəə, na pulasi na ləə, na teteke ke ma təm. Maya Tacaa, Isə, ma yəyətə si, isesəemle na pääná səsəəna ke ma yəyətəyəna. Mpi tə, piitimnaa kətuyə wə mə təw. ⁷Pə təw ké maya Tacaa Isə, ma yəyətəyəna tuunaw, si piitimnaa mpa pa cəəna Iseyeli nyəma tə, pəle paa təyə fəele ke mpu tətə. ⁸Waatu inəyi Iseyeli nyəma me mə pójə taa tuŋ ká nəyətə na í ləli-wəyge pəe. Mpi tə, yaasinaa mpe pa kpeyətə ké. ⁹Maa paasəna-me na má fəŋ mə təw. Maa hala mə tetu na má tuu. ¹⁰Maa yele na Iseyeli nyəma me mə tetu təna taa yəlaa huki səsəm, na í məli acaləe taa. Mpi tə, maa yele na í tayani ŋmaw ke mpi pu yəkəa tə. ¹¹Yəlaa na təla ká huki paa timpiyi. Paa wəe paɣalə na pá wəəna ləbəyə nyəma. Paa huki tetu taa ké isu pu wəw tə. Maa səsəi-mege tetunaa na pə kəli isu ləŋtaa. Waatu inəyi i ka nyi si maya Tacaa. ¹²Maa yele na ma yəlaa me í tó tetu taa ké paa timpi. Tetu ká pəsi mə nyəntə. Mə piya kaa tasa səm ke tə taa. ¹³Mpójə Tacaa Isə yəyətə si: Piitimnaa ləlaa təŋ me si í ké yəltəyəlaa. I pəma mə mayamaya mə piitim ke piya. ¹⁴Pə təw tə, í kaa tasa yəlaa ke təyəw. Pəcə

í kaa tasa mə maɣamaɣa mə piitim ke piya pem. Tacaɗa Iso má ma yəɣətəna mpu. ¹⁵ Ma kaa yeke na í tasa nuu ke piitimnaa kutuyu. Pəyele pa kaa tu-meɣe feele. Póó pa kaa tasa mə piitim ke kuyu. Tacaɗa Iso má ma yəɣətəna mpu.

Tacaɗa ká kpeyeli Iseyeli nyáma

¹⁶ Ḿpúyó Tacaɗa tɔma-m si: ¹⁷ Yulu nyá, Iseyeli nyáma me mə tɔnte na mə lakasi pilisa mə tetu nti tɔ taa i ká wee təɣo. Isu alu asilima ke i isətu nav waatu. ¹⁸ Tənaɣa ma mu-me na páána. Mpi tɔ, í kuwa yəlaa ke tetu taa. Ilena í pilisi-ti na tuɲ. ¹⁹ Ḿpúyó ma huuna-me isu mə tɔnte na mə tɔma wee tɔ. Ilena má yasi-meɣe piitimnaa taa ké tetuna taa. ²⁰ I tala piitimnaa mpe pa té, Ilena í wakəli ma hətə nənɲ weetu. Haləna yəlaa yəɣətəɣi si: Tacaɗa yəlaa ké. I tetu taa ké pa lunaa. ²¹ Ilena má maɣasi si, má tayanɲ timpi Iseyeli nyáma tuu ma hətə ke piitimnaa lelai té tɔ. ²² Pə tɔ ké pə wee si, má heeli Iseyeli nyáma. Tacaɗa, Iso, yəɣətəɣi si: Pə taya mə tɔ ké ma laki mpi ma caa lapu tɔ. Ama ma hətə tənənɲ weetu, nti í wakəla waatu wei i ka we piitimnaa lelai té tɔ, tɔ tɔ ké. ²³ I wakəla ma hətə səsəle ke piitimnaa taa. Ie maa tayanɲ-te. Waatu wei maa tayanɲ-te na mə nəɣo na í naaki, Ilena í cekəna si maɣale Tacaɗa Iso má ma yəɣətəna mpu.

²⁴ Maa ləsi-meɣe piitimnaa taa, na tetuna taa na má məɲna-meɣe mə te. ²⁵ Maa yəɣəli mə tɔ ké ləm nənɲ nyəm, na í wee tənənɲ. Maa nyaali mə isayatu tənə na tɔ husi. Maa ləsi tuɲ kulalaɲ tənaya mə heku taa. ²⁶ Maa tu-meɣe nyama kufana. Maa tó mə taa ké ləmaɣasəle kufate. Maa ləsi mə nyama wena a we isu pee tɔ, na má tó-meɣe nyama kupaɲa. ²⁷ Maa tu ma ləmaɣasəle ke mə taa. Maa yeke na í təkɲi ma

kutotutu na ma kiinj. ²⁸ I ka caya tetu nti ma hawa mə caanaa tə tə taa. I ka wεε ma yəlaa na maa wεε mə Iso. ²⁹ Uena má kpiisi mə asilima təna. Maa yele na mə təχənaγa ləli teu. Nyəχəsi kaa tasa-mεγε luu. ³⁰ Maa yele na tuη kulələm huki. Tetu ká ləli təχənaγa. Ue í kaa tasa nyəχəsi feele ke təχəu ke piitimnaa taa. ³¹ Waatu inəyi I ka təəsi mə tənte isayale tə. I ka təəsi mə lakasi nsi si fei teu tə si tə. Uena mə mayamaγa í nyəχəsi mə ti. Mpi tə, í lapa isayatu na acaalətu. ³² I nyi si pə taγa mə tə kə ma laki mpv. Iseyeli nyéma mə tənte feele í kra-me na í ká nyəəη.

³³ Mprúγú Tacaa Iso yəχətəa si: Kuyaku ηku maa kpiisi mə isayatu tə. Maa kusí mə ncaa na mə acaləe huki. ³⁴ Tetvnaa mpa pu wakəlaa na teela naaki tə. Paa tayani-wεγε haləm. ³⁵ Halí yəlaa ká tə si, tetu nti pu wakəlaa tə, tə pəsa isu Iso taale Iteni. Na acaləe nna paa yəkəa na á pəsi ncaa tə, pa tayana-ye na á pəsi koloosi acaləe na yəlaa caya. ³⁶ Na piitimnaa mpa pa cəəna-me tə, paa ná si, maγa Tacaa ma tayana ηmav ke mpi pu yəkəa tə. Ma tuu mpi pu wakəlaa tə. Maγa Tacaa, má yəχətəna, maa la isu ma yəχətəa tə.

³⁷ Mprúγú Tacaa Iso yəχətəa si: Maa yele tətə na Iseyeli nyéma me í yaa-m si má waasi-me. Maa cə-me na má yele na í huki isu təla ke kaləku taa. ³⁸ Yəlaa ká su acaləe ncaa taa ke teitei, isu kaləkəη wei pa ha Iso tə. Uena pá pukina-i Yosalem ke acima səsəəna waatu. Ue í ka nyi si maγale Tacaa.

37

Məwa kəwvleə təm

¹ Μρύγύ Tacaa tonj tii ma tɔɔ. Uena ι Feesuyu teena-m ma ləmaγasee taa tɔlenj. Μρύγύ kv pona-m tetekəle sɔsɔle nte mɔwa waasaa tɔ tɔ hekv taa. ² Uena pɔ cɔɔna-m-ye na pɔ tá. A paγale ka we sɔγɔntv kɛ na á wɔlaa. ³ Μρυγυλε Tacaa pɔɔsa-m si: Yɔlv nyá, mɔwa anv á pəsəyi na á kuli na á feesiyi? Ntəna má cɔ si: Tacaa Isɔ, nyá tike n nyəmna.

⁴ Uena í tɔ-m si: Yɔγɔti a tɔm. Si mɔwa kvwɔlee me, í nu Tacaa Isɔ tɔm. ⁵ Heeli-ye si, maa tv mə taa kɛ feesuyu na í feesiyi. ⁶ Maa tv-meyɛ hola na nantv na tɔnvɔv. Maa tv-meyɛ weesuyu na í feesiyi. Waatv inəyi í ká nyi si maγale Tacaa.

⁷ Μρύγύ ma yɔγɔtəna mɔwa isv Tacaa heela-m tɔ. Ue ma nu kəkɔte natɔlɔγəle. Uena á seliyi na á svv tɔmaγa kvətənav. ⁸ Ma nyənaya mrv, vɛ pə tv-yeyɛ hola nté na nantv nάά svv matvɔv. Uena tɔnvɔv takv tɔ tɔɔ. Ue pə taa feesiyi kɛ. ⁹ Μρύγύ Tacaa tɔma si: Yɔγɔtəna feesuyu. Heeli-kv si, lɔna antulinya hɔγɔlɔj təna. Kɔɔ na n woso heelim ke yɔlaa mpe pa tɔɔ na pά svv feesuyu.

¹⁰ Ma yɔγɔta teitei isv Tacaa heela-m tɔ. Uena pá fé na pá kuli na pá səj pa nɔhɛe tɔɔ. Paa kɛ yoolaa samaa tuutuuma kɛ.

¹¹ Μρύγύ Tacaa heela-m si: Mɔwa anv a tɔm nəγəsəna Iseyeli nyóma nyəntv kɛ. Pa heela-m si mpe pa lepaya. Pa mɔwa wɔlaa, paa tasəyi pɔlvɔv tɛlvɔv. ¹² Heeli-we si, Tacaa yɔγɔtaa si: Maa kuli ma yɔlaa pəlaan na pá lu. Maa məjina-meyɛ Iseyeli tetv taa. ¹³ Maa kuli ma yɔlaa Iseyeli nyóma pəlaan. Saa wei maa ləsv-me tɔγɔ í ka nyi si maγale Tacaa. ¹⁴ Maa tó mə taa kɛ ma feesuyu. I ká weena weesuyu, na má məjina-meyɛ mə tetv taa. Waatv inəyi í ká nyi si,

μαγα Τασα Ισο, μα γογοταα να μά λά. Τασα μά μα γογοταα να μπυ.

Taasa ká krenti Yuta na Iseyeli pə nyóma

¹⁵ Μπόγυ Τασα τόμα Isekiyeeli μά σι: ¹⁶ Υβλυ νυά, κπαγα τήογολαγα. Nmaa ka tōo si: Yuta na Iseyeli nyóma mpa pa we kawulaya kanε ka taa tō. Kpaaga tēhōyōlaya lenka. Nmaa keε ka tōo si: Ifōlayim na Iseyeli nyóma mpa pa we kawulaya kanε ka taa tō. ¹⁷ Ilena n krenti-si, na si weε isu kulōmaga. Pə weε si, si pəsi kulōmaga ke ma niη taa. ¹⁸ Waatu wei nyá nyóma ká pōosi-η si, n segesi-weye pə huweε, ¹⁹ Ilena n cō-we si, Taasa Iso si: Ma kpaκayī tēhōyōlaya ηka ka ké Yosεfu, na ka we Ifōlayim niη taa na Iseyeli nyóma mpa pa we kawulaya kanε ka taa tō, pa nyēηka tō. Ilena má krenti-keye tēhōyōlaya ηka ka ke Yuta nyēηka tō ka tōo. Ilena si pəsi kulōmaga ke ma niη taa. ²⁰ Tōki tēhōyōlasī nsi si tōo n ηmaaawa μπυ tōyo nyá niη taa, na pa tēna pá naaki. ²¹ Ilena n teləsi-we si, Taasa, Iso má ma γογοταα si: Maa ləsi Iseyeli nyóma meye piitimnaa mpa pa taa í weε tō. Maa kpeyeli-me na má mēηna-meye mē tetu taa. ²² Maa krenti-meye piitim kulōmēm ke tetu taa. I ká weena mē tēnaya wulav kulōm ke Iseyeli pōoη taa. I kaa tasa piitimnaa naale yaa kawulasī naaleye weεv. ²³ I kaa tasa mē tēyi pilisuyu na piitimnaa tuη, yaa pa acaalētū, yaa pa kawalasī tēna. Maa ləsi-meye lona tēna nna a taa í ka weε na í pētēna-m tōyo. Maa tayani-me na í pəsi ma yōlaa, na má weε mē Iso. ²⁴ Ma tēmle tu Tafiiti ká lana mē wulav. I ká weena mē tēnaya tiikilu kulōm. I ka tēη ma kutūtūtū, na í tōkayī ma kiη na í laki-i. ²⁵ I ká weε tetu nti ma hawa ma tēmle tu Yakōpu tō tē taa. Tēnaya mē caanaa ka caya.

I ka caya tε taa na mε piya nάά caya tεtε. Pele pa piya piya kά caya tεtεyε tam tεε. Ma tεmle tu Tafiti kά tεyεna mε tεε kε kawulaya ke tam tεε. ²⁶ Ma na-me tu pεeli hεεsyu nεyε na kά wεε tam tεε. Ilena mά mεyηna-mεyε mε tetu taa, na mά yele na ί huki. Na mά ηmά ma tεyaya ke mε hekυ taa, na kά wεε tam tεε. ²⁷ Ma tεcayale kά wεε mε hekυ taa kε. Maa wεε mε Iεε, na mu wεε ma yεlaa. ²⁸ Waatu inεyι piitimnaa kά nyi si, mayale Tacaα. Mά Iapεna Iseyeli nyεma na pa mpaα. Waatu inεyι ma tεcayale kά wεε mε hekυ ke tam tεε.

38

Tacaα kalεyεna wulav Kεki tεtε

¹ Mpyyό Tacaα toma-m si: ² Yυlv nyά, kεεsi nyά iεε na wulav Kεki wei ι tεki Makεki tetu tεε kε kawulaya tε ι tεε. Telεsi-ι ma kalεnav. Inι ι kεna Mεεki na Tupaali pa acalεε nyuyυ tu. ³ Tacaα Iεε yεyεtεyι si: Maa kυli Kεki tεε. Inι ι kεna Mεεki na Tupaali pa nyuyυ tu. ⁴ Maa tu ι nεyε taa kε kulaya. Maa hε ί na ι kpayanεy cayalaa, na mά lεsεna toma ke tetu taa. Pa kε yoolaa tuutuuma kε. Pa suuwa wontu kupantu, na pά tεka kpalεy na layalεε. ⁵ Pεεsi na Itiyopii na Puti pa tetu yoolaa tεna. Paa tεki kpalεy na pά pά yoou kahusi na pά tεy Kεki. ⁶ Komεε tetu yoolaa, na Peti-Tokaama tetu nyεma ke ilim ntεyεy tεε. Paa tεy nyά waali, na piitimnaa lelaa yεlaa payale tεtε. ⁷ Tayani nyά ti na nyά sεεlv pu. Nyά na nyά samaa tuutuuma wei ι wε nyά waali tε, wεε pa nyuyυ tu. ⁸ Pε wεε pu kεε, Ilena kuyaku nakυli mά tu-η kytytyty. N kά polo na η wati tetu nti tε yεlaa fita yoou, na pά lu piitimnaa payale taa, na pά koti Iseyeli pόyε wei pu

kpiisa hatoo lɔŋ, na pɔ yele-ɪ kpete tɔ ɪ tɔɔ. Yɔlaa mpa ɪnɪ paa lɛsɪ m̀p̀r̀ỳg̀ p̀iitimnaa lɛlaa taa tɔ, paa cayana pa tɔɣɪ tɔkpataa. ⁹ Nyana nyá yoolaa na nyá waali nyɔ́ma tuutuuma í ká tii pa tɔɔ kɛ ɪsu tɛv heelim, na í takɪ pa tetv ɪsu ɪsɔŋmɔntv.

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ ɪsɔ yɔɔtɔaa sɪ, kuyaku ŋkuyv hɔwɛɛ paɣale ká kɔɔ nyá lɛmɔɣasɛɛ taa. ɪlɛna ń mɔɣasɪ nyá taa kɛ ɪsɔɣatv. ¹¹ N ká mɔɣasɪ nyá taa sɪ n kpaaki yɔlaa mpa pa cayana hɛɛsɔyɔ tɔ. Pa acalɛɛ fɛɪ koloosi. Pɔ́cɔ́ pa ta tɔkɪ-yɛ na maŋkuulinaa. ¹² Nyá sɪ n ká tii yɔlaa mpa pa tayana pa ncaa ke ŋmav tɔ pa tɔɔ na ń kuu pa nyɔm. Anɪ pa caya pa tɛɛsɪ taa kɛ na pá huki. Pa hika kalɔkɔŋ na wɛnav. Pa lu p̀iitimnaa taa na pá caya antulinya hɛkɔ taa. ¹³ Sapaɔ na Tetɔŋ pɔ tetv yɔlaanaa, na Taasisɪ taatɔlaa na pa awulumpiya tɔna ká pɔɔsɪ-ŋ tɔm. Paa pɔɔsɪ-ŋ sɪ wontu kuuu tɔɔ kɛ n tayana nyá yoolaa na? N kɔma sɪ ń kuuki wola na liyitee na kalɔkɔŋ na wɛnav sɪ, nyá wontu kukukuutu ɪ tɔɔ sɔsɔm na?

¹⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ tɔma-m sɪ: Heeli Kɔkɪ sɪ, mɔɣa Tacaɔ ɪsɔ, ma yɔɔtɔaa sɪ, kuyaku ŋku ma yɔlaa ká cayana pa tɪ tɔ n ka nyɪ. ¹⁵ Maa lu ma tetv taa kɛ ilim ntɔɔŋ tɔɔ tɔna. Na ma waali kɛ p̀iitimnaa tɔna yoolaa. Pa caya pa tɔnaya kpaɣanɔŋ, na pá lá yoolaa sɔsaa. ¹⁶ Kɔkɪ ká kɔɔ na í tii ma yɔlaa ɪsɛɣɛɪ nyɔ́ma tɔɔ na í takɪ pa tetv ɪsu ɪsɔŋmɔntv. Mpv ɪnɪ pv tɛ na pɔ́ lá tɔnaya waatv. Kɔkɪ ke maa tili na í watɪ ma tetv. ɪlɛna p̀iitimnaa nyɪ sɪ mɔɣa ɪsɔ nanɔŋtv. Nti ma caa sɪ má hulɪ-we na Kɔkɪ nɔɔɔ tɔɔɔɔɔ.

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ ɪsɔ yɔɔtɔaa sɪ: Kɔkɪ tɔm ke ma yɔɔtɔaya hatoo lɔŋtaa. Ma tɔmlɛ nyɔ́ma ɪsɛɣɛɪ ɪsɔ kuyɔɔtɔtv tɛlɛsɔlaa nɔɔsɪ ke ma yɔɔtɔnaa. Pa kpaala

puusi paɣale taa si, maa tili nɔɣɔlv na í yoonaa pa yɔlaa. ¹⁸ Ama kuyaku ŋku Kɔki ká kpa Iseyeli tetu tɔɔ tɔ. Ma rááná sɔsɔna ká huuna-i. Maya Tacaá Isɔ, má yɔɣɔtəna. ¹⁹ Ma rááná sɔsɔna ke má tuukina. Tetu ká sele katatəlaya ke kuyaku ŋku kv taa. ²⁰ Tenku tiina na sumasi na taale wontu na ate kotutuutu. Pə kpenna yɔlaa təna mpa pa we tetu tɔɔ tɔ. Paa sele ma isentaa. Póŋ na kɔkraməŋ kukulvŋ ká yɔki na kolvŋa təna hoti ate. ²¹ Maa nyaasi-me na yaasinaa paɣale. Mə yoolaa ká kv təma. Maya Tacaá, má yɔɣɔtəna. ²² Maa tu-meyɛ kvtəməŋ sɔsɔŋ na mə yɔlaa si. Maa yele na tev sɔsɔv na tɔmpɛɛ na kəkɔ pə nu mə yoolaa, na lɛlaa tuutuuma tɔɔ. ²³ Maa yele na piitimnaa tuutuuma na ma sɔsɔntv na ma tənəŋŋ wɛɛtv. Ulena pá cekəna si maya Tacaá.

39

¹ Mpróyú Tacaá təma-m si: Yvlv nyá, teləsi Meseki na Tupaali pə yɔlaa nyvɣv tu sɔsɔ Kɔki si, maa kvli nyá tɔɔ. ² Maa caali-ŋ na í lu ma tetu taa ké ilim ntɔɣvŋ tɔɔ təna. N ka polo na í yoonaa Iseyeli nyəma póŋ. ³ Maa yoonaa-ŋ na nyá tɔɔv pɛli nyá niŋ mpətəŋ taa. Nyá nyəma ka lu nyá ntɔɣvŋ taa na á hoti. ⁴ Ulena pá kú nyá na nyá yoolaa na nyá taapalaa samaa ke Iseyeli póŋ taa. Maa yele na sumasi na taale wontu tɔɣv-me. ⁵ Taale ke í ká si, isv Tacaá Isɔ yɔɣɔtvɣv tɔ. ⁶ Tacaá si, maa sɔ kəkɔ ke Makɔki tetu taa. Tənaya yɔlaa caɣa təpamm ke tenku nɔɣɔ. Pulvrv u pɛkələvŋ-wɛ. Tənaya yɔlaa təna ká nyəna si, mayale Tacaá Isɔ. ⁷ Maa hólí ma hətɛ nəŋŋ wɛɛtv ke ma yɔlaa Iseyeli nyəma. Ma kaa yele na pá tasa-meyɛ pilisvɣv. Ulena piitimnaa nyi si mayale Tacaá Isɔ, Iseyeli nyəma nəŋŋtv. ⁸ Yaasinaa mpe paa kɔɔ ké. Halv pa tu təma

caaluyu. Kuyaku ηku kv tɔm ke maa yɔɔtɔaa. Tɔaa lɔ yɔɔtɔna mpv. ⁹ Iseyeli nyɔma ká lu pa acalɛɛ taa. Paa lu kɔkɔ na pá nyayasi pa kolontunaa yoou wontu. Paa kpalɛɛ sɔsɔɛɛ na sɔkpeɛ, na tɔɛɛ na nyɔmá. Nmantaasi sɔsɔɛɛ na sɔkpesi, ká kraasɛna kɔkɔ ηke ká ton ke pusi naatosompɔɔlaya. ¹⁰ I kaa tasa tɔpɔyaya caav ke taale. Yaa í seti-keɛɛ hɔtuyv taa. Mpi tɔ, yoou wontu ke í ká tayanɔɔna kɔkɔ. I ká kuu kolontunaa wontu tɔnaya. Isu pɛɛ paa kuu mə nyəntv tɔ. Tɔaa lɔ má ma yɔɔtɔna mpv.

¹¹ Mpuyule Tɔaa si: Kuyaku ηkuyv maa há Kɔki ke tetv ke Iseyeli taa na pá pimi-i. Tetv nti tu wɛɛ tɔntaa tetekɔɛ taa ke tenku kusəpυ ilim tɔlule tɔɔ. Halɪ pɔlaav ηku kv tɔki mpatɔntaa mpaav. Tɔnaya paa pi Kɔki na i yoolaa samaa. Uena pá ha lonte nteɛɛ hɔte si, Kɔki na i samaa pa tetekɔɛ. ¹² Isɔtɔnaa naatosompɔɔlaya tɔcu ke Iseyeli nyɔma ká pi Kɔki-wɛ. Uena pɔ nyaali tetv asilima. ¹³ Hɔɔɔɔyυ ηku kv yɔlaa tɔna ká lana pɔ tɔmle nté. Kuyaku ηkuyv maa húlɪ ma tɔɛɛ mə hɛkv na teeli, na mə nyuyv kvli. Tɔaa lɔ má ma yɔɔtɔna mpv. ¹⁴ Paa lɛsi yɔlaa na pá cɔɔ tetv ke isɔtɔnaa naatosompɔɔlaya tɔcu, hɛɛsvuyv fɛi. Paa pɛɛkɪ sɔtaa tɔna, na pá pi-wɛ na pɔ nyaali tetv asilima. ¹⁵ Paa cɔɔ tetv tɔnaya tɔpɔpɔi. Ye pa nawa yυlv ke timpi, ɪɛ pa kaa kaɛmaaya ke i tɔɔ. Pintaa ká tɔɛɔɛɛ na pá kuuki. Uena pá pukina Kɔki na i samaa pa tetekɔɛ taa, na pá pin. ¹⁶ Halɪ paa yaa ɪcate natɔli si Hamona. Samaa ke pa yaa mpv na pa tɛ taa. Pɔɛ pɔ waali ké pu nyaali tetv asilima.

¹⁷ M'pɔyɔ Tɔaa lɔ tɔma-m si: Yυlv nyá, yaa sumasi na taale wontu na ń teləsi-ti. Tɔ lu paa timpi, na tɔ kɔɔ acima wena ma laki-ti tɔ. Pɔ ké kɔtaya sɔsɔɛɛka

ke póŋ taa ké. Tu tɔɔ nantu na té nyɔ caləm.
¹⁸ Tu tɔɔ akanaa nantu. Tu nyɔ aɛ nyuɔ nyóma caləm. Nyuɔ nyóma mɛɛɛ pa lapəna kɔɔɔa ke iwaan, na iwɛɛsi, na pəntulɔ, na Pasaŋ tetu naan kɔfaŋ nim nyəŋ lonte taa. ¹⁹ Wontu ka tɔɔ nantu nim na té haɔa. Tu nyɔ caləm na pə ku-təɣi solum nyəm. Kɔɔɔa ŋka ma laki-me tɔ ka wule ke pu la mpv. ²⁰ Wontu nti tu tɔɔ kɔɔɔanəŋ na i caɔalaa, na akanaa na yoolaa nantu na té haɔa. Tacaɔ Iɔ má ma yɔɔtəna mpv.

²¹ Maa hólí ma toŋ ke piitimnaa taa. Paa ná isəna ma huɔki ma huɔle, na isəna ma hən pa ŋkraŋ tɔ.

²² Pə kɔɔɔan nɔnɔ tɔ, Iseyeli nyóma ká cekəna si, maɔale mə Iɔ Tacaɔ, haləna tam tɔɔ.

Isekiyeeli waasv kpeyeluyu

²³ Piitimnaa ká cekəna si, Iseyeli nyóma me mə isayatu tɔ kə pə kuu-me. I ta tɔki Iɔ Təm ke teu, lɛna í ha-meɛɛ siyile. I tu-meɛɛ mə kolontunaa niŋ taa, na pɛle pá ku-me. ²⁴ Ma ha-meɛɛ siyile ké. Ma lapa-me isu mə asilima na mə kawalaya wɛɛ tɔ.

²⁵ Ḿpúyú Tacaɔ Iɔ yɔɔtəna si: Ma wɛna ma hətɛ isɛɛɛmle ké. Maa wɛɛna Iseyeli nyóma təna pətətəle. Maa kəna Yakəpu yəlaa mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ. ²⁶ Waatu wei í ká caɔa mə tetu taa, na u nyanna pulɔ tɔ. Pəyele nɔɔɔlɔ kaa wakəli mə laŋa. lɛna í sɔɔ mə fɛɛle tɔɔ. Na isəna í taa tɔki ma təm ke teu tɔ pə tɔɔ. ²⁷ Maa ləsi-meɛɛ piitimnaa taa. Maa cɔɔ mə kolontunaa acalɛɛ, na má kpeyeli-me. Waatu inəɣi í ká nyəni-m Iɔ nanɔtu ke piitimnaa paɔale isentaa. ²⁸ lɛ í ká nyi si maɔale mə Iɔ Tacaɔ. Má lapəna na pá kuu-me na pá tɛɛna. Maa kpeyelina-meɛɛ mə tetu taa. Ma kaa yeɛ mə taa nɔɔɔlɔɔ

təna. ²⁹ Ma kaa tasa-meɣe siyile hau. Ama maa tú Iseyeli nyéma taa ké ma feesuɣu ké. Tacaɗa Išo má ma yəɣətəna mpu.

ISEKIYEELI NAWA ISO TƏYAƷA KE TOOSEE TAKA TAA

40

Išo təyaƷa kufalaya təm

¹ Ḿrúgú Iseyeli nyéma kuuu pənaƷa hiu na kakpası nyəƷka, isətu kancaalaya nyəƷ kuyaku naanɔwa nyəƷku*fa*. Yosalem ıcatɛ lɛɛkuɣu pənaƷa naanɔwa na liyiti nyəƷka. Tacaɗa Išo toƷ tii ma təɔ na í pona-m təna. ^a ² Išo lapa na pə la-m toosee taka, na í tɛna-m Iseyeli tɛtu taa. Ḿrúgú pə su-m puɣu kəkulɣu nakvli kv təɔ. Na má ná kutuluƷ na ilim m̀pətəƷ təɔ, isu ıcatɛ. ³ Išo pona-m təna, ılena má ná apalu nəɣəlv. I nəɣəsəna ké isu nyəɣəlvu kuseemɣu. Na í təkə ı niƷ taa ké kponƷkpontu toƷ nyəntu natəli tə ƷmənaƷa. Na ḱrátúgú kumayasuɣu, na í səƷa nənəɣə. ⁴ Ntəna apalu ıni ı yaa-m sı: Ʒvɔlv nyá, nyəni teu na ı́ ké ƷkraƷuɣu na ı́ nu nti ma caa-Ʒ heeluɣu tə. Mpi tə, pə kəna-Ʒ cəneɣe sı n ná. Pə waalı ılena ı́ heeli Iseyeli nyéma ke mpi n nawa tə.

Taya na awalı təɔ nənəɣsı

⁵ Mpi ma naakaya təɣəlv: KoluƷa cəna təyaƷa ké, na ká tá. ılena apalu nəɣəlv náá təkə ḱrátúgú kumayasuɣu ke ı niƷ taa. Kv taƷaləƷ ke mɛɛtələnnaa tooso*fa*. Ḿrúgú ı mayasa koluƷa waƷ na ka kʷƷkʷlməƷ. ılena pə lu mɛɛtələnnaa tooso tooso.

^a **40:1** Pusi na kuyɛɛƷ wei pa tɔwa cəne tə ı we mpaɗa mpaɗa ké.

^a ke pa maɣasəyi. Ama Ləkpa taa paa maɣasəyi
 mpv. ⁶ Uena í polo ilim təlule tɔɔ nɔnɔɔ. Ḿpúyú í
 kra kumlee, na í maɣasi nɔnɔkpete lumaŋ, na ṕ
 lu meətələnaa tooso. ⁷ Taŋlaa kutulunɔ mala tətēele
 hekv taa nyəntē nɔnɔɔ ké. Kutulunɔ taɣaləŋ na í wan
 ka we meətələnaa tooso tooso ké. Koloosi nsi sɪ faya
 kutulunɔ inɪ tɔ, sɪ yasəlaya ná we meətələnaa tooso
 na həɣɔlvɔv həɣɔlvɔv. Nɔnɔɔ nakəli keke ka taɣaləŋ
 we meətələnaa tooso. Keleɣe n teeki na ṕcɔ́ n̄ tala
 kutuluɣu ŋku kv səŋa Isə təyaya isentaa tɔ. ⁸⁻⁹ Ḿpúyú
 apalv inɪ í maɣasa pə taa kutuluɣu ŋkv. Kv lumaŋ
 ka we meətələnaa liyiti, na kv koloosi yasəlaya ke
 meətəli kulom. Nɔnɔɔ na pə taa tɔɔ kutuluɣu nté
 ŋku kv kəla Isə təyaya ke kpətənav tɔ. ¹⁰ Ilim təlule
 nɔnɔɔ taŋlaa kutulunɔ naatoso ka we teitei ké. Uena
 í tó mpaav ke hekv, tooso na cəne tooso na cəne.
 Koloosi nsi sɪ faya hekv taa tɔ, səle sɪ yasəlaya náá
 we teitei ké. ¹¹ Ḿpúyú apalv inɪ í maɣasa patəma
 wei í tɔɔ nɔnɔɔ tɔlvɔɪ tɔ. Uena ṕ lu meətələnaa
 kakpasi. Tətēele hekv taa nyəntē wan təna kpenta
 meətələnaa naatoso na həɣɔlvɔv. ¹² Taŋlaa kutulunɔ
 wan na í taɣaləŋ ka we teitei ké. Meətələnaa tooso
 tooso. Na kolunɔ kaya tətēele kəŋkəməŋ naale tɔɔ na
 ka kəŋkuləməŋ we meətəli həɣɔlvɔv. ¹³ Uena apalv
 inɪ í maɣasi pə kpayaŋ taŋlaa kutulunɔ inɪ í taa leŋkv
 kolunɔ, na pə suna leŋkv nyəŋka, na tətēele na cəne
 tɔɔ. Uena ṕ lu meətələnaa naanɔwa na naale na
 həɣɔlvɔv. ¹⁴ Ḿpúyú í maɣasa tətəɔv kutuluɣu ŋku kv
 we meətələnaa naanɔwa tɔ kv wan. Isə təyaya taya ka
 tó kutuluɣu ŋkvɔv hekv ké. ¹⁵ Pə kpayaŋ kancaalaya

^a **40:5** meətələnaa tooso: Piipilinaa lɛlaa taa, ɪle ŋkulunɔ na ṕ suna
 mpee

nənyəɔ ke awalɪ təɔ kolɔŋa haləna kutuluyɔ awalɪ təɔ kolɔŋa, na pə polo tənaya kanɛ tɔ. Ulena pə lu meɛtələnaa hiu na kakpasɪ. ¹⁶ Paa kama pulɔŋ ke taŋlaa kutulɔŋ inɪ ɪ pətɔlee təɔ na awalɪ təɔ kɛ. Na koloosi kəkayasi na kutuluyɔ nyəŋsi taa. Pa tɔla-yeyɛ na á cəɔ nənyəɔ na á ta. Ulena pá ləsi paan fotoonaa ke pə taa təɔ kolɔŋa təɔ.

¹⁷ M'p'ɔy'ɔ apalɔ inɪ ɪ pona-m Iɔ kutuluyɔ taya awalɪ nyəŋka təɔ. Paa həla-keɣɛ teu kɛ na nanŋ hiu na naanɔwa tɔ-keɣɛ həkɔ. ¹⁸ Pa həla həlɔtɔ ntəɣɪ na tɛ cəɔ nənɔɔsi tənə. Ule awalɪ təɔ nyəntɔ kəla kɔlɔyɔ. ¹⁹ M'p'ɔy'ɔ apalɔ inɪ ɪ mayasa taya wan. Pə krayau kancaalaya nənyəɔ tɔ haləna pə suna pə taa təɔ taya kolɔŋa. Ulena pə lu meɛtələnaa nule na naanɔwa. Ilim təlulɛ təɔ kəŋkəŋ ke ɪ caalənaa. Ulena í təkəna pə ntəɣɔŋ təɔ nyəŋkɔ. ²⁰ Ulena í mayasi ilim ntəɣɔŋ təɔ nənyəɔ. Kele ka nyənəɣəna awalɪ təɔ taya təɔ kɛ. Ka wan na ka tayaləŋ ke ɪ mayasaa. ²¹ Nənyəɔ ŋke kaa wɛna taŋlaa kutulɔŋ naatosɔ kɛ. Tooso na kəŋkəŋ kɔnɛ, na tooso na kɔnɛ. Koloosi yasəlaya na kutuluyɔ wan, pu wɛ teitei kɛ, isɔ ilim təlulɛ təɔ nənyəɔ nyənsɪ. Nənyəɔ tayaləŋ tənə kpɛnta meɛtələnaa hiu na kakpasɪ. Ka wan ke meɛtələnaa naanɔwa na naale na həɣɔlɔyɔ. ²² Kutuluyɔ na pətɔlee na pə p'áŋŋ fotoonaa wɛ teitei kɛ, isɔ nənyəɔ lɛŋka nyéma. Yulɔ təŋ kumlee naatosompəɣəlaya ke, ulena í kpa ilim ntəɣɔŋ təɔ nənyəɔ. ²³ Nke inɪ ka isentaa, lɛŋka wɛɛ ŋka yulɔ sukɪ na ɪ tala pə taa taya təɔ tɔ. Isɔ pu wɛw na ilim təlulɛ təɔ tɔ. M'p'ɔy'ɔ apalɔ inɪ ɪ mayasa nənɔɔsi nsɪ sɪ həkɔ taa wan. Ulena pə lu meɛtələnaa nule na naanɔwa. ²⁴ Ulena í pona-m ilim mpətəŋ təɔ həɣɔlɔyɔ, na má ná nənyəɔ kɔfalaya. M'p'ɔy'ɔ ɪ mayasa

taɲlaa kutulunɲ, na koloosi na naɲ. Uena pə lu teitei isu i ka maɲasuyɔ kancaalaya nyəɲsi tɔ. ²⁵ Təna tɔtɔ, pətolee ka wɛɛ ké. A cɔna kutuluyɔ nɔnɔɔ. A wɛ teitei na ilim ntəɔɲ na pə mpətəɲ nyəna. Nɔnɔɔ taɲaləɲ təna kɛnta mɛɛtələnaa hiu na kakpasɪ. Ka waɲ ke mɛɛtələnaa naanɔwa na naale na hɔɣɔlɔyɔ. ²⁶ Kumlee naatosompɔɣalaya ke yulɔ təɲ na í kpa nɔnɔɔ ɲke. Ka wenna kutuluyɔ sɔsɔɔ isentaa ké. Paa ləsa páɲɲ fotoonaa ke tətɛɛɛ hɛkɔ taa nyəntɛ kɔɲkɔməɲ tɔɔ ké. ²⁷ Nɔnɔɔ lɛɲka ka wɛ kanɛ unɪ ka isentaa, ɲka yulɔ suki na í tala pə taa taɲa tɔɔ tɔ. Apalu unɪ i maɲasa ilim mpətəɲ tɔɔ nɔnɔɔsi nsi si hɛkɔ taa. Uena pə lu mɛɛtələnaa nɪlɛ na naanɔwa.

Pə taa tɔɔ taɲa na pə nɔnɔɔsi

²⁸ Mɔpɔyɔ apalu unɪ i təɲna-m ilim mpətəɲ nɔnɔɔ. Uena í suɲna-m pə taa taɲa tɔɔ. I maɲasa nɔnɔɔ ɲke, uena ka taɲaləɲ na ka waɲ wɛɛ teitei na awalɪ tɔɔ kolɔɲa nɔnɔɔ. ²⁹ Taɲlaa kutulunɲ na hɛkɔ taa kolɔɲa, na naɲ pə taɲaləɲ na pə waɲ ka wɛ teitei ké, isu nɔnɔɔsi lɛɲsi. Uena pətolee cɔna naɲ na á tá. Nɔnɔɔ taɲaləɲ təna ka wɛ mɛɛtələnaa hiu na kakpasɪ. Ka waɲ ke mɛɛtələnaa naanɔwa na naale na hɔɣɔlɔyɔ. ³⁰⁻³¹ Naɲ taa ké n təɲəɣəna na í tala awalɪ taɲa tɔɔ. Paa ləsa páɲɲ fotoonaa ke pə taa kolɔɲa tɔɔ ké. Kumlee pələfɛi ke yulɔ kraaki na í tala kutuluyɔ taa. ³² Mɔpɔyɔ apalu unɪ i təɲna-m ilim təlɪlɛ nɔnɔɔ. Uena tɔ su pə taa taɲa tɔɔ. I maɲasa nɔnɔɔ, uena í maɲana si kana kancaalaya nyəɲsi waɲ na si taɲaləɲ pə wɛ teitei. ³³ Taɲlaa kutulunɲ na hɛkəɲ taa koloosi, na naɲ taɲaləɲ na pə waɲ ka wɛ teitei ké, isu nɔnɔɔsi lɛɲsi. Na pətolee cɔna naɲ ɲkɔ kɔ nɔnɔɔ. Nɔnɔɔ ɲke ka taɲaləɲ təna kɛnta mɛɛtələnaa hiu na

kakpasi. Ka wan ke meetələnaa naanɔwa na naale na həyɔlyu. ³⁴ Nan taa ké yul təhəyəna na í tala awalı taya tɔɔ. Paa ləsa páán fotoonaa ke pə taa kolunja tɔɔ ké. Uena pə təh hekv taa tətəele kənkəməh tɔɔ. Kumlee pələfei ke yul kraa na í suu.

³⁵ Apalu ɪ ɪ pona-m ilim ntəyən tɔɔ nənəyɔ, uena í mayasi kele. Ka wan na ka tayaləh ka we teitei ké isu lənsi. ³⁶ Nənəyɔ nke kele ka wena tanlaa kutuluh tɔɔ. Hekv taa kolunja na nan na pətəlee cɔɔ-ku na pə tá. Ka tayaləh tənə we meetələnaa hiu na kakpasi. Ka wan ke meetələnaa naanɔwa na naale na həyɔlyu. ³⁷ Nan taa ké n təhəyəna na n lu awalı taya tɔɔ. Uena pə ləsi páán fotoonaa ke pə taa kolunja tɔɔ. Na tətəele ke hekv taa. Kumlee pələfei ke yul kraa na pəcɔ́ í suu.

³⁸ Kutuluɣu nakuli ku we ilim ntəyən tɔɔ nənəyɔ isentaa. Tənaya pa nyaalaya tala wena pa kukaya na pə lakı kətaya nka kəkə lusa ka tənə tɔ. ³⁹ Taapələnaa naale ka we nan nku kv kənkəməh naale tɔɔ ké kolunja kite ké təkpa. Taapələnaa mpe pa tɔɔ ké pa kukaya kətaya tala. Isu kətaya nka kəkə lusa ka tənə tɔ, na isayatu husuyu nyənsi. ⁴⁰ Taapələnaa liyiti ka we nan waalı tɔɔ tɔɔ. Ye n pukina ilim ntəyən nənəyɔ təsuule, n naaki-weye. Naale na kənkəh kune, naale na kune. ⁴¹ Taapələnaa pələfei tɔɔ ké pa kukaya kətaya tala. Liyiti na nənəyɔ kənkəh kune, na liyiti na kune. ⁴² Pəcɔ́ pə kaasi kətaya nka kəkə lusa ka tənə tɔ. Kele ka taapələnaa pəe nyəma ke liyiti tɔɔ. Paa wei ɪ tayaləh seka meetəli kulum ke pəcɔ́. Na ɪ wan ke mpv tɔɔ. Pa kənkuluməh ke meetəli na həyɔlyu həyɔlyu. Taapələnaa mpe pa tɔɔ ké pa sukaya wontu nti pa lakəna kətaya nka kəkə lusa ka tənə tɔ. Na kətasi lənsi. ⁴³ Pa lapa canəm ke taapələnaa mpe pa

ntompee tɔɔ kɛ́, na pá cɔɔ na pá tá. Pa tɔɔ kɛ́ pa sukaya kɔ́taya nantu. ⁴⁴ Ḿpɔ́yú apalu inɪ ɪ pona-m pə taa taya tɔɔ. Nanɪ naale ka we tənaya. Lenku ka we ilim ntɔ́ɔŋ nɔ́nɔ́ɔ kin. Uena kú ha ilim mpətəŋ ke siyile. Lenku ke ilim mpətəŋ nɔ́nɔ́ɔ kin. Uena kú ha siyile ke ilim ntɔ́ɔŋ. ⁴⁵ Uena í heeli-m si: Nanɪ ŋku ku keesəna ilim mpətəŋ tɔɔ tɔ. Ku kɛ́ kɔ́təlaa mpa pa laki Iso tɔ́yaya taa kɛ́ tɔmlɛ tɔ pa nyəŋku kɛ́. ⁴⁶ Ama ŋku kule ku keesəna ilim ntɔ́ɔŋ tɔɔ tɔ. Kuleyele kɔ́təlaa mpa pa paasəyənə kɔ́taya tɔlate tɔ pa nyəŋku. Uena í tasa si, Lefii nyóma taa ile, Satɔ́ki tɔ́yaya nyóma tike ka wenna mpaav si, pá suv Iso tɔ́yaya taa na pá la ɪ tɔmlɛ.

Iso tɔ́yaya mayamaya

⁴⁷ Ḿpɔ́yú apalu inɪ ɪ mayasa pə taa taya. Ka wan na ka tayaləŋ ka we teitei kɛ́. Paa kəŋkəŋ ŋkuyu meətələnəa nule na naanɔwa. Uena kɔ́taya tɔlate ke Iso tɔ́yaya isentaa. ⁴⁸ Ḿpɔ́yú apalu inɪ ɪ suvna-m Iso tɔ́yaya nɔ́nɔ́ɔ sakaya tɛɛ. ɪ mayasa sakaya akelenaa tɔ, paa wei ɪ yasəlaya we meətələnəa naale na həɔlɔyɔ kɛ́. Nɔ́nɔ́ɔ wan ke meətəli kolum na həɔlɔyɔ. ⁴⁹ Nɔ́nɔ́ɔ sakaya tayaləŋ we meətələnəa naanɔwa na wan ke meətələnəa naatoso. Kumlee naanɔwa ke yulɔ kraaki na í suv. Uena akelenaa naale tɔwa nɔ́nɔ́ɔ ke heku.

41

¹ Ḿpɔ́yú apalu inɪ ɪ pona-m Iso tɔ́yaya kutuluyu sɔsɔv taa. Uena í mayasi-kú. Koloosi tɔwa tətɛɛle ke heku kɛ́. Səle si wan we meətələnəa tooso. ² Nɔ́nɔ́ɔ wan ka we meətələnəa kakpasɪ kɛ́. Həɔlɔyɔ kuneɣe meətələnəa naale na kuneɣe mpv tɔtɔ. Iso tɔ́yaya

mayamaya tayaləŋ ka we meətələnaa hiu ké. Ka wan ke meətələnaa naanɔwa. ³ Pə waali, ɔlena í sɔv lələ nan taa na í mayasi nənɔɔ. Ka nənəkpete luməŋ we meətəli kɔlɔm na wan ke meətələnaa tooso. Ka kəŋkəməŋ tɔɔ kɔpɔsəŋ ke meətələnaa tooso na həɔlɔyɔ. ⁴ ɔlena í mayasi kutuluɔyɔ mayamaya na ku wan na ku tayaləŋ we teitei ké meətələnaa naanɔwa naanɔwa. Mɔrɔyɔ ɪ heela-m si tənayale kate taa kate təcayale.

Isə təyaya kutulun lələŋ

⁵ Mɔrɔyɔ apalɔ ɪni ɪ mayasa Isə təyaya pə taa kolunə. Ka kɔpɔsəŋ we meətələnaa tooso. ɔlena pá ŋmá kutulun na pə cɔɔ na pə tá. ɪ wan we meətələnaa naale. ⁶ Kutulun kɔsɔɔŋ ɪni ɪ ka ké ate na isə kutulun ke təma tɔɔ ké. Paa ŋku ku wena nanə hiu na naanɔwa. Paa nanə ŋku ku we awalɪ tɔɔ kolunə taa ké. ɔle pə taya Isə təyaya kolunə taa. ⁷ Kolunə waləɔəna isətəa ké. ɔlena pə sɔɔsəɔi paa ate na isə kutuluɔyɔ ŋkuɔyɔ wan na pə puki. Mɔrɔyɔ pə wee na pə cɔɔ Isə təyaya na pə tá. Pə tɔɔ ké ye n kpaaki, nanə sɔɔsəɔi wan na í kpaaki. Pə kɔpɔsəŋ kancaalaya ate na isə kutuluɔyɔ tɔ. Yɔlɔ pəsəɔi na í polo heku taa nyəŋku. ɔlena í tee ŋku ku we isətəa tɔ. ⁸ Mɔrɔyɔ ma cəkənəa si, Isə təyaya kutulun wei ɪ cɔɔnə-keɔe mɔpɔ tɔ, ɪ kələ kɔlɔyɔ, isɔ meətələnaa tooso. ⁹ Kəŋkəŋ taa kutulun ɪni, ɪ waali tɔɔ kolunə yasələya we meətələnaa naale na həɔlɔyɔ. Lonte nte pə yela kɔpɔte tɔ, ¹⁰ na kutulun lələŋ pə heku taa, meətələnaa naanɔwa ka wenna na pə cɔɔ Isə təyaya. ¹¹ Kutulun ɪni ɪ nənɔɔsi naale tulayaana kolunə taa tɔɔ ké. Nənɔɔ ləŋka na ilim ntɔɔŋ tɔɔ. Ləŋka na pə mɔpətəŋ tɔɔ. Kolunə ŋke

ka yasəlaya ka we meətələnnaa naale na həyələyü kə na pə cə na pə tá. ¹² Kutuluýu nakuli ku səña İso təyaya ilim tətule tə kə kolunja kite. Ku tayaləñ we meətələnnaa nule na kakpası. Ku wan ke hiu na naanəwa. Ku koloosi yasəlaya ke meətələnnaa naale na həyələyü. ¹³ Apalı inı ı mayasa İso təyaya. İlena ka tayaləñ lu meətələnnaa nule na naanəwa. Kolunja na kutuluýu ŋku ku səña ilim tətule tə tə, ku koloosi tayaləñ ka we meətələnnaa nule na naanəwa tətəyö. ¹⁴ İso təyaya həyələyü ŋku ku keesəna ilim təlule tə tə, na kəñkəməñ tə patəmanaa wan ka we meətələnnaa nule na naanəwa. ¹⁵ Apalı inı ı mayasa tətəyö İso təyaya waalı kutuluýu tayaləñ. Pə na patəmanaa mpa pa we kəñkəməñ inı ı naale ı tə tə. Pə krenta meətələnnaa nule na naanəwa.

İso təyaya pətəa tə

¹⁶ Paa saaka kponkpolonaa kə. İlena pá matı İso təyaya kpañ na pə nañ səsəw na lələ nyəñku taa. Na pətəlee nna pa tu pulun tə na sakası. Na pə cə atə na iso kutulun inı ı tooso na pə tá. Pə tənə pu kə kponkpolonaa kə. Pə krayaw atə na pə suna pətəlee tə. İlena pá tənı pətəlee anı a mayamaya ke kponkpolonaa. ¹⁷ İso təyaya waalı, na ka taa tə nəñyö kususuuya, haləna lələ nañ tə, paa ləsa koloosi tə kə, ¹⁸ isətəa tañlaa na pañ pə fotoonaa. Fotoonaa ka sita təma taa kə. Paav fotoo, na isətəa tañlaa naale fotoo, na pə polo mpv. İsətəa tañlaa mpe pa isəntaa we təm naale naale. ¹⁹ Yulu isəntaa nyənəyi paav kune na cənəye. Na təyolaya isəntaa náa nyənəyi kune na cənə. Mpyó pə wee na pə cə İso təyaya na pə tá. ²⁰ Paa ləsa isətəa tañlaa na pañ fotoonaa kə. Pə krayaw kolunja kite tē təyö, haləna nəñwəsi nyuyü

taa. ²¹ Naŋ səsəu akelenaa tayaləŋ na pə waŋ ka we teitei ké.

Uena kate taa kate náá nəyəsəna ²² kətaya təlate. Təleye pa saaka kponkpolonaa. Tə kuŋkuluməŋ we meətəli kulom na həyəluy. Tə waŋ ke mpv. Tə wena ŋkulunasi na nəhəe. Tə kəŋkəməŋ təo ké kponkpolonaa. Mpuvule apalu inɪ ɪ heela-m si: Taapəli wenna Tacaa isentaa.

²³ Iso təyaya nənəyɔ ka wena kutəkuyv ké. Uena kate taa kate təcayale na tə nyəŋkɔ. ²⁴ Paa nənəyɔ ŋka kaa wena kampɔnaa naale ké. Uena pá tɔləyɪ na pá təkəyɪ. ²⁵ Uena pá ləsi kutuluyv səsəu kampv təo ké fotoonaa. Isətaa tanlaa na pə paan kuluməŋ inɪ ɪ fotoonaa ke paa ləsaa isɪ koloosi təo. Uena pá ká pə taa təo kraan nənəyɔ nyuyv taa ké sakaya taka ké kponkpolonaa. ²⁶ Kraan ŋkɔ kv koloosi naale təo ka we pətolee. A təo na puluŋ, na pá ləsi pááŋ fotoonaa tətə.

42

Iso təyaya təo kutuluyv kvsəsəŋ lələŋ

¹ Mpuvɔ apalu inɪ ɪ luna-m awalɪ təo taya təo. Uena í pona-m kutuluyv wei ɪ we ilim ntəyɔŋ təo tə. Koluŋa na Iso təyaya waali kutuluyv pə kin nté. ² Ilim ntəyɔŋ təo kutuluyv inɪ, ɪ tayaləŋ ka we meətələnaa nule na naanɔwa ké. ɪ waŋ ke meətələnaa hiu na kakpasɪ. ³ Kutuluyv ŋkɔ kv həyəluyv ləŋkv nyənaya, ikpate nte tə waŋ we meətələnaa naanɔwa təyɔ. Təle tə cəo Iso təyaya ké. Uena kv həyəluyv ləŋkv náá nyənəyɪ awalɪ təo taya kumte. Kv ate na isə kutuluyv inɪ ɪ tooso, ɪ wena sakasɪ ke təma təo ké. ⁴ Pə taa təo taya həyəluyv təo ke mpvɔ isentaa, ikpate natəli tə wee na tə waŋ ke meətələnaa kakpasɪ. Tə tayaləŋ

ke meetelēnaa nule na naanowa. Ilim ntəyən təw kē kutulun inɪ ɪ nənɔsi ka wenna. ⁵ Isəta kutulun seka wan ke pətēē nyəŋ. Mpi tɔ, sakasi ŋmusa-ɪ kē, na pə kəli heku taa nyəŋ, na pətēē nyəŋ. ⁶ Kutuluɣu ŋku ku ate na isə kutulun tooso, ka wena sakasi ke tēma təw kē. Ile pa ta tu-ɪ akelenaa isu kutulun leləŋ. Pə təw kē kutulun ŋmuna mɔpɔgɔ ate təw na pə kraaki. ⁷ Mpuŋ inɪ ɪ koloosi nsi si wenna awalɪ təw taya təw hɔɣɔɣu tɔ, si tayaləŋ ka we meetelēnaa hiu na kakpasɪ kē. ⁸ Mpi tɔ, kutulun inɪ ɪ maɣamaɣa ɪ tayaləŋ ka we meetelēnaa hiu na kakpasɪ kē. Ilena kutulun wei ɪ wenna Isə təyaya hɔɣɔɣu tɔ ɪ tayaləŋ ke meetelēnaa nule na naanowa. ⁹ Kutulun inɪ pətēē ka we nənɔɣɔ na ilim təlule təw. Ye n luna awalɪ təw taya təw nyəŋka, ŋkeye n suvəna. ¹⁰ Taya kolunja təcəalle ke nənɔɣɔ ŋke ka weē.

Kutulun ka we ilim mpətəŋ təw, na í nyənəyi kolunja. Na kutuluɣu ŋku ku we Isə təyaya waali tɔ. ¹¹ Ikpatē natəli tu we kutulun inɪ ɪ kin. Kutulun inɪ í səŋyɣu na ɪ wan na ɪ tayaləŋ na ɪ nənɔsi, ka nəɣəsəna ilim ntəyən təw nyəŋ kē. ¹² Mpu tətəɣɔ pu weē, na ilim mpətəŋ təw kutuluɣu nənɔsi. Timpɪ ikpatē nte tɔ caalaa təɣɔ nənɔɣɔ ka weē. Na ká nyənəyi Isə na yəlaa pa təsulle kolunja. Ilim təlule təw kē pa suvəyana. ¹³ Mɔpɔgɔ apalu inɪ ɪ heela-m si, ilim ntəyən na pə mpətəŋ təw kutulun wei ɪ nyənəyi taya tɔ kē Isə nyəŋ kē. Kətəlaa mpa pa suvki Isə kutulun taa tɔ, ɪ taa kē pə weē si pá təɣɔ Isə təɣɔnaya. I taa tətəɣɔ pə weē si, pá su Isə nyəm. Isu kuvəna na kətaya ŋka pa lapa isayatu təw tɔ. Na tayanɣu nyəŋka. Mpi tɔ, pə kē Isə lonte kē. ¹⁴ Ye kətəlaa mpa pa laalaa na pá suv Isə lonte taa təna. Pə feɪ si pá luna taya təw nənɔɣɔ. Pə weē si,

pá yele tənaya wontu nti pa suuwa na pá lana Tacaa təmle təyo. İlena pá suu lentı na pá polo timpi samaa kotaa tə.

Awali təə kolunja mayasuyv

¹⁵ M̄p̄yú apalv inı ı tema İso təyaya taa təə ké mayasuyv. İlena í yaa-m na té luna ilim təlule nənəyo. İlena í naalı mayasuyv ke ikpatε nte tə cəna İso təyaya tə. ¹⁶ Camlvəv ke ı mayasayana. Nkuyv ı nyəmna ilim təlule təə həyəlvəv tayaləη. Həyəlvəv ηkv ku we məetələnaa ηmənuyv na nule na naanəwa (250). ¹⁷⁻¹⁹ M̄p̄yú ı mayasa ilim ntəyəη təə həyəlvəv. Na pə mpətəη təə nyəηkv, na pə tutule nyəηkv. İlena pə tayaləη lu kuləm. Paa həyəlvəv ηkuyv məetələnaa ηmənuyv na nule na naanəwa (250). ²⁰ İsəna ı mayasa kolunja ηka ka cəna İso təyaya tə, ka kəηkəməη liyiti təyəle. Kolunja ηke ka tayaləη na ka wəη ka we teitei ké. Paa kəηkəη ηkuyv məetələnaa ηmənuyv na nule na naanəwa (250). Kolunja ηke kaa fayana yələa təna təcəyale na İso nyənte.

43

İso məlvəv ke ı təyaya taa

¹ M̄p̄yú apalv inı ı pona-m ilim təlule təə nənəyo. ² İlena má ná İseyeli İso teeli luna ilim təlule təə na í kəη. Pə kəkəte ka we ké İsu tēηkv nyənte, na pə naakı tətə təə. ³ Toosee taka wei ma na İsəntə tə a wεe ké İsu wena maa tema nav tə. Maa nawa ale a taa sı İso kəma sı ı wakələyi Yosalem. Yaa nna maa toosaa sı, ma wε Kepaa pəyo səsaya kətēη təə tə. M̄p̄yú ma hota ma nəyo təə. ⁴ İlena Tacaa teeli sənna nənəyo na í caya İso təyaya taa. ⁵ Ntəna İso Feesuyv kraya-m ma ləmayasεε taa na kú sənna-m pə taa taya təə. İlena má

νά σι Tacaá teeli səsə təŋa suyu ke Iso təyaya. ⁶ Mprúyú ma nuwa nəyəlɔ yəyətəyəna-m hatoo Iso təyaya taa. Yulɔ wei ɪ ka sɔuna-m pə taa tɔ, ɪ we ma kəŋkəŋ taa ké tam ké. ⁷ Ulena Tacaá tɔ-m si: Yulɔ nyá, nyəni, ma kumte lonte ntɔ. Timpi maa su ma nəntaaluyɔ tɔyɔle. Maa caya Iseyeli nyəma hekv ke tam tɔɔ ké. Pana pa awulaa pa kaa tasa ma hətɛ səsɔɔle pilisuyu na pa wasaŋkalətv. Yaa pa pi pa awulaa mpa pa səki tɔyɔ təna. ⁸ Ma nənəkpelee cɔlɔyɔ awulaa mpe pa ŋmaaki pa nyəna. Koluŋa kulɔmaya wenna má na-we tá hekv taa. Mprúyú pa pilisina ma hətɛ səsɔɔle na pa acaalətv təma. Pə tɔɔ ké ma kpiisa-we na pááná. ⁹ Pənentaa Iseyeli nyəma ká hatələna-m pa wasaŋkalətv. Na pa awulaa səsaa mpa pa səki tɔ. Ulena má weɛ pa hekv ke tam tɔɔ.

¹⁰ Mpuuyule Tacaá tɔma Isekiyeeli má si: Kéesí Iso təyaya tɔm ke Iseyeli nyəma. Pá mayasa isəna ka weɛ tɔ, na pa isayatu tɔm kra-weye feele. ¹¹ Ye pa kulaputu lapa-weye feele, ɪle húlí-weye isəna pa pu Iso təyaya na pəcɔ pá ŋma-ke tɔ. Na isəna pa faya kutuluŋ tɔ. Na nənɔɔsi kusɔsɔsɔsi na kuləlusi. Na isəna Iso təyaya təna weɛ tɔ təsokoloko. Nmaa na ń húlí-we na pá náná pa ɪɛ ke kiin na kusəsutu nti pə weɛ si pá tɔki tɔ. Ulena pá təŋ-ti na pá laki-ti. ¹² Iso təyaya kusəsutu səsəntu nté. Ikpate nte tɔ cəɔna Iso təyaya ŋkeye puɔy nyuyɔ taa tɔ, pə weɛ si pá nyəni-tɛye Iso nyəntɛ ké.

Kətaya tɔlate na pə kətasi tɔm

¹³ Isəna pa mayasa kətaya tɔlate tɔyɔlɔ. Mayasəlaya ŋka ka we mɛɛtəli hɔyɔluyɔ tɔyɔ pa mayasənaa. Lɔɔv ŋku paa heɛwa na pə cɔɔ kətaya tɔlate na pə ta-te tɔ, kv lumaŋ ka we mɛɛtəli hɔyɔluyɔ, na kv wan ke mpv tɔtɔ. Ulena pá ŋmá pulɔ ɪsu kumte, na pə

kuvi isu mpiiu na pə cəw ləw ηku na pə tá. Ye pə kaasa kətaya təlate kuηkuluməη ile, ¹⁴ pə krayaw kətaya təlate ate təw, na pə suna tə nyuyv taa tə tə kuηkuluməη we meətəli kulvm, na tə wan ke meətəli həyoluyv. Pə krayaw nəwhe səkpena na pə polo səsəna tə. Pə tayaləη we meətəli kulvm na pə wan ke meətəli həyoluyv. ¹⁵ Kətaya təlate təw məsaya na ate, pə kuηkuluməη ka we meətələnna naaleye. Na hələηasi ke pə ηkulunasi liyiti taa. ¹⁶ Məsaya wan na ka tayaləη ka we teitei ké. Paa kəηkəη ηkuyv meətələnna naatoso. ¹⁷ Nəwhe wan na a tayaləη ka we teitei ké. Meətələnna naatosompəyolaya mpəyolaya. Kətaya təlate ntompee wena a cəwəna na á tá tə a wan we mpiiu kulvmuyv. Ləw nəá cəw na kú tá, kule kv wan tətəyō mpiiu. Kətaya təlate nté tə təkpalə keəsəna ilim təhule təw ké.

¹⁸ Mpróyō Tacaa Iso təma Isekiyeeli má si: Yulv nyá, nu. Má suki-η kusəsutv. Paa təη-təyi saa wei kətaya təlate ká te ηmav tə. Waatv inəyi paa la tə təw ké kətaya ηka kəkə lusa ka təna tə. Na pá ηmusəyi tə təw ké təla caləm. ¹⁹ N ká cəla latəce ke Lefii kətəlaa mpa pa ké Satəki ləlyv nyəma tə. Pa tike ke ma ha mpaav si pá la Tacaa Iso maya təmlə. Paa la latəce ke kətaya na má husi pa isayətv. ²⁰ Kraya latəce inu i caləm na n taa-wəyi kətaya təlate hələηasi liyiti. Na tə ntompee ηkulunasi taa, na pə cəw-yə na pə tá. Ie pə husa kətaya təlate asilima nté. Uena té pəsi Iso nyənte. ²¹ Uena n pona isayətv husuyv kətaya latəce inəyi Iso lonte nte pa ləsa tə tə taa, na n wəp-i kəkə. Ie pə taya Iso təyaya taa. ²² Kuyakv naale nyəηkv wule uena n la pəηtoluyv ηku kv tiili tá caam təyō isayətv husuyv kətaya. Na pə husi kətaya təlate asilima. Isu

pa a tem-teye husuyu na latōce tō. ²³ N teŋ asilima husuyu, ɔlena n̄ la kōtaga ke latōce kofalu, na ɔwaav ŋku ku tiili tá caami tō. ²⁴ ɔlena n̄ huli tōla an̄yi Taca. Kōtōlaa ká tū a tō kē tōm. Paa la-yege kōtaga ŋka kōkō lusa ka tēna tō. ²⁵ Paa kuyaku ŋkuyu paa la ɔyagatu husuyu kōtaga. Pē waali kē latōce na ɔwaav ŋku ku tiili ta caami tō. Halēna kuyeeŋ naatosompōgōlaya. ²⁶ Kuyeeŋ naatosompōgōlaya tōcu kē paa husi kōtaga tōlate asilima, na pá p̄si-teye ɔsō nyante. ɔlena p̄cō pá tuli-te. ²⁷ Kuyeeŋ in̄ i teeki, na p̄ kraɔa kuyaku p̄lefei nyēŋku na p̄ puki, ɔlena kōtōlaa la mē nyuyū tō kē kōtaga ŋka kōkō lusa ka tēna tō. Na n̄yō kulōmaga k̄rentuyū nyēŋka. ɔlena ɔsō lan̄le hēena-me. Taca má ma yōgōtēna mp̄.

44

Awulaa n̄n̄yō ke ilim t̄lule tō

¹ M̄p̄ȳ apalu in̄ i p̄na-m ɔsō t̄yaga awali tō n̄n̄yō. Nka ka wenna ilim t̄lule tō tō, ɔle ka t̄kaa. ² M̄p̄ȳ Taca heela-m si: N̄n̄yō ŋke kaa t̄ki m̄p̄ȳ. N̄yōlu kaa t̄ŋna tēna, yaa í tu tuli-ke. Mpi tō, t̄naga ɔseyeli nyōma ɔsō Taca s̄vna. ɔle kaa t̄ki m̄p̄ȳ. ³ Ama ye p̄ kaasa awulumpu, ɔl̄e i p̄s̄ȳi na í caɔa Taca k̄iŋ tēna, na í t̄yō t̄yōnaga. ɔle kraan̄ n̄n̄yō mp̄aav ke i ka s̄vna, na i luna tēna tōtō.

Mpa pa p̄s̄ȳi na pá sv̄ ɔsō t̄yaga taa tō

⁴ M̄p̄ȳ apalu in̄ i s̄vna-m na ilim nt̄yōŋ n̄n̄yō, ke ɔsō t̄yaga k̄ŋk̄ŋ taa. Ma nyēnaga mp̄, ɔle Taca teeli suwa i t̄yaga nt̄e. Ntēna má hoti ma ɔsentō. ⁵ ɔlena Taca tō-m si: Yulu nyá, la laakali. Nyēnna nyá

ise, na í nuuna nyá ñkpaññ ke pə təna mpi maa keesi-
ñ Tacaa təyaya kusəsutu təna, na pə kətaya tə tə. Na
ñ laaakali na Iso təyaya nənəəsi kususuusi na kuləluusi
təm.

⁶ Tələsi tə kullaa Iseyeli nyóma mpe si, maya Tacaa
Iso, má nyəğəsa mə acaalətu təma wena í lapa tə. ⁷ I
susa kpai nyóma mpa pa ta nyi-m təğə ma təyaya
taa. Uena í pilisiyi ma təyaya ke waatu wei í laki-m
kətaya ke təğəna, na nantu nim nyəntu, na caləm
tə. Mpyóú í pilisina ma təyaya. Mə acaalətu kulaputu
ke í yəkəna má na me tá nəğə pəeləy. ⁸ I tá paasəna
ma təmle ke ma təyaya taa ké mə mayama. Ama
kpai nyóma ke í yelinaa, na pəle pá laki-teye mə
lonte. ⁹ Tacaa Iso má si, kpai tu kutapəlyəy ñku ku
ta nyi-m tə ku kaa suv ma təyaya taa. Paa puntu we
Iseyeli nyóma heku taa.

Nti pə su Lefii nyóma tə

¹⁰ Tacaa si: Pə kaasuyəy Lefii nyóma mpa me mə
kisa-m tə, saa wei Iseyeli nyóma me í toolaa na í ha-
m siyile tə, mə təña mə tuñ ké. Mə nyəññ taa ké mə
isayatu saləka ká mayana. ¹¹ Təmle nte í ká pəsi na í
lá-m təğəle ma təyaya nənəəsi tañuyəy, na ka taa təma
lapu. Isu samaa kətaya ñka kəkə lusa ka təna tə, na
kətasi ləñsi təla lentuyəy. Uena í laki samaa inəyi təma.
¹² Mə tēe Iseyeli samaa ke nəğə ke tuñ təm taa. Hali
í tusi-weye isayatu taa. Maa yele-me, na í səğəli mə
isayatu saləka. ¹³ I kaa krətəna-m si í laki kətəlaa
təmle natəli. Yaa í tokina ma wontu kate nyəntu, yaa
kate taa kate nyəntu. Mu səğələna mə fəele fəi. Na
acaalətu təma wena í lapa tə a saləka. ¹⁴ Təma lenna
wena a we lapu ke Iso təyaya tağənyəy təm taa tə, a
tike ke í ká la.

Nti pə su kətəlaa tə

¹⁵ M̄p̄ȳḡ Taca ma yəḡt̄aa si: Pə kaasa Satəki pəyalaa kətəlaa Lefii nyəma tə. Mə tək̄a təsulle k̄əs̄əs̄ut̄u k̄é. Paa saa wei l̄seyeeli nyəma toolaa na pa hatələna-m tə. Mə tike í ká k̄p̄ət̄əna-m, na í la-m t̄əml̄e. Í ká c̄ēl̄e-m nantu nim na pə caləm. Taca Isə má ma yəḡt̄əna mp̄u. ¹⁶ Mu s̄uuna təsulle na í k̄p̄ət̄əna ma taap̄əli. Í ká w̄ēe ma t̄əml̄e taa, na í p̄aas̄əna ma t̄əml̄e. ¹⁷ K̄p̄oŋk̄p̄ontu toŋ nyəntu wontu k̄e í ká suu. Uena p̄éc̄ó í s̄uuna pə taa taɣa n̄ən̄əɣ̄. Í taa suu heeŋ h̄ontu pul̄u k̄e waat̄u wei í lak̄i pə taa taɣa t̄əma tə. Paa Isə t̄əȳaɣa taa nyəna. ¹⁸ Í ká te mə nȳəŋ k̄e k̄p̄oŋk̄p̄ontu toŋ nyəntu saalasi, na í t̄əɣ̄əli pə tak̄asi. Ama í kaa l̄əli tam̄palanaa, pə taa k̄əə na í tii haŋaɣa. ¹⁹ Ye í luk̄i si í puki ȳəlaa kin̄ k̄e aw̄əli t̄əə taɣa t̄əə l̄e í w̄əɣ̄əsi mə wontu nti í lap̄əna k̄ət̄aya k̄e mp̄u tə. Na í su-t̄əyi təsulle kutul̄uŋ taa, na í k̄p̄aya wontu l̄enti. Pə taa k̄əə na samaa pilisi k̄ət̄aya wontu nti.

²⁰ Kətəlaa í kaa looli mə nȳəŋ, yaa í yele na nȳəəsi su. Ama í ká k̄ə-s̄əyi t̄ət̄et̄e. ²¹ Kət̄ul̄u n̄əɣ̄əlv̄ ı kaa nȳəə s̄ul̄m̄ na p̄éc̄ó í s̄u pə taa taɣa t̄əə. ²² P̄əyele k̄ət̄ul̄u kaa k̄p̄aya al̄v̄ leelu k̄e yem, yaa al̄v̄ wei pa t̄əɣ̄ənaa tə. Íseyeeli nyəma piitim taa p̄ēl̄ə wei ı ta nȳənta ap̄al̄v̄ t̄əɣ̄ə pə w̄ēe si k̄ət̄ul̄u í k̄p̄aya. Yaa ye k̄ət̄ul̄u l̄əlv̄ s̄əpa na í yele leelu, l̄e ıı í k̄p̄aya.

²³ Pə w̄ēe si kətəlaa mə í seyeesi ma ȳəlaa. Í faɣa Isə nȳəm na k̄p̄ai nȳəm. Í h̄ól̄i-w̄e na pá nyi nan̄ŋ nȳəm, na asilima nȳəm pə faɣav. ²⁴ M̄pi pə k̄é h̄ūv̄le t̄əm l̄e, mu t̄əŋna siyisuȳu. Í ká h̄ūv̄k̄əna na p̄é k̄eəs̄əna ma k̄əs̄əs̄ut̄u. Í t̄əki ma kiiŋ na ma k̄ut̄ut̄ut̄u k̄e ma acimaŋaa taa. Í nȳəni k̄ūȳēeŋ k̄ūh̄ēēs̄əŋ k̄e ma nȳəŋ.

25 Pə fɛi si kətulv í kpətəna sətʋ na í pilisi ɪ ti. Ye pə taya ɪ caa, yaa ɪ too, yaa ɪ pəyaya. Yaa ɪ taalv, yaa ɪ neu, yaa ɪ kəyɔ. Yaa ɪ neu alv nyəŋ wei ɪ ta saata tɔ. 26 Ye pə mayana kətulv ke mpv, í la nyuyv tɔɔ asilima keelvɔv kətaya. ɪ tan na kuyeyɛŋ naatosompɔyɔlaya tɛɛ na pécó í svv ɪ tɛmlɛ taa. 27 Kuyayku ɪ mələyi təsulle taya pə taa nyəŋka tɔɔ tɔ, ɪ ka la kətaya na pə husi ɪ isayatu. Tacaa Isə má ma yɔyɔtəna mpv. 28 Kətəlaa kpancoou nté má. ɪ kaa wɛɛna mə paa nyəm napələyi lseyeli taa. Mayale mə paa nyəm. 29 Mə tɔyɔnaya nté kuhaaŋ, na tɔla nna pa lakɪ kətaya si pə husi isayatu tɔ. Pə təna mpi pa siwa si, ma nyəm ke lseyeli taa tɔ, mu tɔyɔna. 30 Kətəlaa tənna kumtv kancaalaya nyəntv hɔyɔləŋ, na mpi lseyeli nyəma ləsa-m pa wɛnəv taa tɔ. Yəlaa ká cɛla kətəlaa ke pa mulum kɔpampam. Ulena má kooli pa tɛɛsi ke kɔpantv. 31 Ama kətəlaa kaa tɔyɔ wontu kəsəpɔtv yaa nti pulɔpv kɔwa tɔ. Paa sumaya paa wontuyv ŋku.

45

Tɛvnaa mpa pa wɛna pa mpa tɔ

1 M'púyú Tacaa yɔyɔtaa si: Ye í taləyi lseyeli kpeka ke tɛtv ulɛ í ləsi hɔyɔlvɔv nakvli na í ha-m. Hɔyɔlvɔv ŋkv kv tayaləŋ ká wɛɛ kilomɛɛtələnna naanɔwa na naale na hɔyɔlvɔv. Kv wan ke kilomɛɛtələnna kakpasɪ. Ulena tɛtv nti tɔ pəsi Isə nyəntv təkpataa. 2 Ulena í cosi isə tɛsɛɛle tɛtv ke tɔ taa. Tə tayaləŋ na tə wan ká wɛɛ teitei. Paa kəŋkəŋ ŋkuyv mɛɛtələnna ŋmɔnuyv na nule na naanɔwa (250). Na pə yelev ɪkpate na pə cɔɔ na pə tá tɛtv nti. Tələ tə wan ká wɛɛ mɛɛtələnna hiu na kakpasɪ. 3 Tɛtv nti tə taa ké í ká mayasi na í

ləsi kilomεεtələnaa naanɔwa na naale na həyələyɔ. Tə wəŋ ke kilomεεtələnaa kakpası. Tənaya í ká ηmá lso təyaya. Lonte nté tə kəna lonte katε nyəntε. ⁴Həyələyɔ ηku ku ké lso lonte katε nyəntε ké. Pə su-ku na ku mpa ke kətəlaa mpa pa lakı Tacaa təmlε ke lso təyaya taa təyɔ. Lonte nté tə taa tənaya í ká ləsi lona nna a taa í ká ηmá mə tεεsı na lso təyaya tɔ. ⁵Tətu nti tə tayaləŋ wε kilomεεtələnaa naanɔwa na naale na həyələyɔ, na tə wəŋ ke kilomεεtələnaa kakpası tɔ tə ké Lefii kətəlaa nyəntɔ ké. Mpe pa paasəyənana lso təyaya taa təmlε kɔpantε. Paa wεena tə taa ké acalεε wena a taa paa caya təyɔ. ⁶Uena pá mayası tətu nti tə taa tətəyɔ itayalav tɔ ké kilomεεtələnaa naanɔwa na naale na həyələyɔ na wəŋ tɔ ké kilomεεtələnaa naale na həyələyɔ. Uena í ηmá ıcatε nte tə taa lseyeli nyəma ká wεena mpaav sı pá caya tɔ. ⁷Paa kaası awulumpu ke lonte ke Tacaa tətu na ıcatε nyəntɔ kəŋkəməŋ naale tɔ. Tətu nti tu kpaɣa hatoo Metitelanee tənku ké. Pə kpaɣav ilim tətɔle tɔ, haləna lseyeli tətu ilim təlule tɔ tɔŋa. Tə tayaləŋ ká wεε teitei na paa kpekəle nte tə nyəntɔ. ⁸Uε awulumpiya ká wεena pa mayamaɣa pa tətu ke lseyeli taa. Pa kaa tasa Tacaa yəlaa ke muɣuluɣu. Paa yelina tətu kakaasaya ke lseyeli nyəma.

Nti pə su awulumpiya tɔ

⁹ Mpyóyó Tacaa lso má ma yəyətəa sı: lseyeli awulumpiya mə í teləsa mpəle. Pə wεε sı í kisi mɔsɔŋ na ηmakələyɔ. I təŋ tampana na kusiyisim. Uena í yele ma yəlaa wɛnav ke lεekyɔ. Tacaa má ma yəyətəna mpu.

¹⁰ Pə wεε sı í wεena sanəyanaa mpa pa siyisaa tɔ. I wεena pee nyəm mayasələya kusiyisaya ηka pa yaa

si ifaa tɔ, na lum nyɛm nyɛnka kusiyisaya nka pa yaa si paati tɔ. ¹¹ Mayasɛlasi ifaa na paati pa tɔɔ ka weɛ teitei kɛ. Paa nka kaa tɔɔ isu mayasɛlaya nka pa yaa si homɛɛ tɔ ka hɔɔlɛn naanɔwa taa kulɔmɔyɔ. Mayasɛlaya homɛɛ kɛ paa kɛɛsɛna isɛna mayasɛlasi nsi si tɔki tɔ. ¹² Pa liyitee nyɛɔɔlɔyɔ nku pa yaa si kɛɛlaa tɔ, kulɛ ku tɔm hiu mayana nku pa yaa si sikɛli tɔ ku tɔm kulɔm. Uɛna sikɛlɛnaa nutoso nɔɔ mayana nku pa yaa si miini tɔ ku tɔm kulɔm.

¹³ Isɛna paa lɛsɔɔi pa kuhaan tɔɔlɔ. Hɔɔlɛn nutoso taa kulɔmɔyɔ kɛ paa wei i kɔ ha i tɔɔnaya pee nyɛnka. ¹⁴ Ye i mayasɔɔi mɛ nim, mayasɛlaya nka pa yaa si paati tɔɔ i kɔ mayasɛna. Paati tɔm naanɔwa lakɛna homɛɛ kulɔm. Mayasɛlaya nka pa yaa koo tɔ, na nka pa yaa si homɛɛ tɔ si teitei kɛ. Paati hɔɔlɛn naanɔwa taa kulɔmɔyɔ kɛ i kɔ lɛsi. ¹⁵ Iseyeeli nyɛma kalɛkɛn taa ilɛ, heɛn yaa pɛn nɔmɔnɔyɔ (200) taa kɛ pɛ weɛ si pɔ lɛsi Isɔ kuhav kɛ kulɔm. Mpi pa lɛsɔɔi mpɔ tɔɔ paa la tɔɔnaya kuhav kɔtaya. Yaa nka kɔkɔ lusaa tɔ, yaa nɔɔ kulɔmɔyɔ kɛntɔyɔ nyɛnka si pɛ husi pa isayatu. Tacaɔ mɔ ma yɔɔtɛna mpɔ.

¹⁶ Iseyeeli tetɔ yɛlaa tɛna kɔnna kuhav nku. Uɛna pɔ cɛla pa tetɔ awulumpiya. ¹⁷ Awulumpiya kɔ caana kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ si wontu na sulɔm kulɔsim kɛ acimanaa waatu. Isu isɛtɔ kɔfalɔ na kuyaku kuhɛɛsɔyɔ. Na lɛnna nna a kotiyi Iseyeeli nyɛma tɔ. Mpe paa caana kɔpɛntɛn tayanɔyɔ kɔtasi na kuhaan. Na kɔtasi nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ. Na nɔɔ kulɔmɔyɔ kɛntɔyɔ nyɛnsi. Uɛna Isɔ nyɛni Iseyeeli nyɛma pɛtɔtɛle na i husi pa isayatu.

¹⁸ Mpyɔ Tacaɔ yɔɔtɛa si: Isɛtɔ kancaalaya nyɛn kuyaku kancaalaya nyɛnku wule, paa la kɔtaya kɛ latɛɛ wei i tiili tɔ caami tɔ. Uɛna pɛ nyaali Isɔ

təyaya asilima. ¹⁹ Kətulv ká kpaɣa kətaya kprənte ńté tə caləm. Na í taa-wəɣi Isə təyaya nənəɣə təw. Na kətaya təlate ńkulunasi taa. Na pə taa təw taya nənəɣə təw. ²⁰ Pə takı isətv kuyaku naatosompəɣəlaya nyəŋku ɪlena pá lá mpv tətəɣə mpa pa pəntaa na pa ta nyi yaa pə yəkəna-wɛ tə. ɪle pə kɛɛla Isə təyaya asilima nté.

²¹ Isətv kancalaya nyəŋ kuyɛɛŋ naanəwa na liyiti wule kɛ paa təɣə Tɛɛv acima. Kuyɛɛŋ naatosompəɣəlaya kɛ paa təɣə acima anı na potopotonaa mpa pa taa kəkəsəm fɛi tə.

²² Awulumpu ká la latəɛ kɛ kətaya kɛ acima kuyaku kancalaya nyəŋku wule. ɪ na ıcate təna yəlaa pa isayətv husuyv təw kɛ ı ká la-ké. ²³ Pə kaasi ɪɛ, acima kuyɛɛŋ naatosompəɣəlaya ıni ı taa tətəɣə ı ka la kətaya ŋka kəkə lusa ka təna təɣə latəɛnəa naatosompəɣəlaya, na ıwaanə naatosompəɣəlaya. ɪlena í la paa kuyaku ŋkuyv pəŋtəlvv kɛ isayətv husuyv kətaya. ²⁴ Na í ha təɣənaya pee nyəŋka isu kiloona hiu na naanəwa. ɪlena í səsı nim liitilinaa naatoso kɛ paa kətaya latəɛ na ıwaav ŋku kv təw.

²⁵ Pə takı isətv naatosompəɣəlaya nyəŋ kuyaku naanəwa na kakpası acima wule, ɪlena awulumpu la kətaya na kvhav kɛ teitei. Isu ı ka lapv Tɛɛv acima waətv tə. Acima kuyɛɛŋ naatosompəɣəlaya ıni ı taa kɛ ı ká la paa kuyaku ŋkuyv isayətv husuyv kətasi kvləması nsi. Na nsi kəkə lusa sı təna tə. Na təɣənaya pee na nim pə kvhav tətə.

46

Nti pə su awulumpu tə

¹ Mprúyú Taca Isə yəɣətəa sı: Pə taa təw taya nənəɣə ŋka ka wenna ilim təlule təw tə, kaa təkı rıprúyú təmlɛ

kuyeeη naatoso taa ké. Ama paa tuli-keye kuyaku kuhéesuyu na isətu kufalə kuyaku wule. ² Awulumpu suukəna awali təə taya təə ilena í fayana kutuluyu ηku ku kpətəna nənəyɔ tɔ ku taa. Na í səη nənəkeelasi tənaya, saa wei kətəlaa laki awulumpu inɪ ɪ kətasi nsi kəkə lusa si təna tɔ. Na nəyɔ kulomaya krentuyu nyənsi. Ilena í həntɪ ateye nənəkpete na pécó í tɛɛ. Pə fei si pá təkɪ nənəyɔ na pécó pə taanu. ³ Ye pə tala kuyaku kuhéesuyu na isətu kufalə acima. Tetu yəlaa ká kəə nənəkpete cəne, na pá sɛɛ-m. Maya Taca.

⁴ Iwaav kulomuyɔ na iwɛɛsi naatoso, wei ɪ tiili tá caami təyɔ, awulumpu ká la kətaya ηka kəkə lusa ka təna tɔ. Taca ke ɪ ka la kətaya ηkeye kuyaku kuhéesuyɔ wule. ⁵ Ilena í kəna təyənaya pee kuhav. Isu kiloonaa hiu na naanɔwa ke iwaav təə. Ye pə kaasa iwɛɛsi təə ilɛ ɪ kəna təyənaya pee kuhav ke isəna ɪ hɔv si pə mɔnaa tɔ. Ilena í səsɪ nim liitilinaa naatoso ke təyənaya pee kiloonaa hiu na naanɔwa təə. ⁶ Isətu kufalə acima wule ɪ ka la kətaya ke latəce. Na iwɛɛsi naatoso, na iwaav kulomuyɔ. Pə tənaya mpv pu wɛɛ təla nna a tiili tá caami tɔ. ⁷ Ilena í tənɪ təyənaya pee kuhav isu kiloonaa hiu na naanɔwa. Paa latəce wei na paa iwaav ηku ku təə ke ɪ tənəyi mpv. Ye pə kaasa iwɛɛsi, ilɛ ɪ ha təyənaya pee ke isəna ɪ hɔv si pə wɛ teu tɔ. Ilena í tənɪ nim liitilinaa naatoso ke təyənaya pee kiloonaa hiu na naanɔwa təə. ⁸ Mpaav kulomuyɔ ke awulumpu ká təη na í suv na í lu. Kutuluyu ηku ku kpətəna nənəyɔ tɔ, ku taa ké ɪ ká fayana. ⁹ Waatu wei Iseyeli yəlaa ká suv Isə sɛɛv ke acima kuyeeη taa tɔ. Mpa paa suvna ilim ntəyən təə nənəyɔ na pá sɛɛ-ɪ tɔ, ilim mpətəη təə nyəηka ke paa luna. Mpa pɛɛ pá suvna pə mpətəη təə nyəηka, ilɛ pa

luna pə ntəɔŋ təɔ nyəŋka. Yulu kaa luna nənəɔŋ ŋka ɪ sʊnnaa tə, kʊfalaya ke ɪ ká təŋ. ¹⁰ Awulumpu na tetu yəlaa paa kpɛntəna sʊsʊ na pá kpɛntɪ luu.

Nti pə su kvhaan waanu waanu təɔ tə

¹¹ Ye pə tala acima yaa waatənaa səsaa, təɔŋnaya kvhav ká wɛɛ ɪsu kiloona hɪu na naanəwa ké, paa kətaya latəce na pə ɪwaav ŋku kv təɔ ké. Ye pə kaasa ɪwɛɛsɪ ɪɛ, paa wei ɪ ká suna ɪ kvhav təɔməŋ. ɪɛna pá tənɪ nim liitilinaa naatoso, ke təɔŋnaya pee kiloona hɪu na naanəwa təɔ.

¹² Ye ɪsu awulumpu caaki luyɔ kʊlʊmʊyɔ kətaya lapɔ ke Taca, paa ŋka kəkə lusa ka təna tə. Yaa nəɔŋ kʊlʊmaya kpɛntʊyɔ nyəŋka. Pə wɛɛ sɪ pá tulɪ-ɪ ilim təlule təɔ nənəɔŋ ké. ɪɛna í ha ɪ kvhaan ɪnɪ, ɪsu pa lakoyɔ kuyaku kvhɛɛsʊyɔ wule tə. Ye ɪ tɛma tɛɛv, ɪɛ pa təkɪ nənəɔŋ.

¹³ Paa ifemle nte, paa la Taca ke pənaya kʊlʊmaya ɪwəyaya ŋka ka tiili ta caamɪ təɔŋ kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə. Tanan tanan ke paa laki-sɪ. ¹⁴ Paa ha Taca ke təɔŋnaya kvhav tətəɔŋ mʊlʊm mayasəlasɪ naale ke mʊpʊyɔ paa tanan ŋku. ɪɛna pá siti mʊlʊm mɪ ɪnim liitilinaa naale. Paa ifemle nte tə təɔŋnaya kvhav kʊnɛ, kv wɛɛ mʊpʊyɔ tam təɔ ké, kv kaa sɪ. ¹⁵ Paa tanan ŋkuyɔ paa la ɪwəyaya, na mʊlʊm, na nim ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə.

Awulumpu pəyalaa kpancoou

¹⁶ Mʊpʊyɔ Taca yəɔtə sɪ: Ye awulumpu ha ɪ nyəm napələyɪ ɪ pəyalaa taa nəɔlɔ, pə pəsə pəyalɔ ɪnɪ na ɪ piya piya pa nyəm ke tam təɔ ké. ¹⁷ Ama ye awulumpu cosa ɪ nyəm, na í ha ɪ təmle nyéma taa nəɔlɔ ɪ təkɪ-wəyɪ mɪpɔ, haləna ɪ cɛpɔ pənaya. ɪɛna pə tayanɪ mələyɔ ke awulumpu nyəm. Mɪ awulumpu

hawa i maɣamaɣa i piya tɔ pə tike pə kəna pɛlɛ pa nyəm. ¹⁸ Pə fɛi si, awulumpu í lɛki yɔlaa taa nɔɣɔlɔɣu pɔntu nyəm. I maɣamaɣa i nyəm kɛ i ká cɛla i pɔyala. Iɛ Iɔ yɔlaa taa nɔɣɔlɔ kaa hatəlɔna i nyəm.

Iɔ tɔyaya tətəsəlɛnaa

¹⁹ M'pɔɣú apalɔ unɔ i tɔɣna-m təsɔɔlɛ nte tɔ wɛ nɔnɔɣɔ kin tɔɔ tɔ. Uɛna tɔ sɔɔ kətɔlaa kutuluŋ taa. Uɛna tɔ kɛna ilim ntɔɣɔŋ tɔɔ kɛ kətɔlaa lonte. Patɔma nɔɣɔlɔ i ka wɛ lɔlɔ kɛ ilim tətɔɔlɛ tɔɔ. ²⁰ Uɛna í hulɔ-m si: Cənɛɣɛ kətɔlaa ká tɔsɔ tɔla nna pa lapa kətaya si pɔ tayanɔ pa isayatu tɔ a nantu. Tɔna tɔtɔɣɔ paa tɔsɔ kvhaaŋ. Pa taa lɔsɔ kətaya nyəm mpɔɣɔ awalɔ taya tɔɔ. Pə taa kɔɔ na samaa pilisi Iɔ nyəm.

²¹ M'pɔɣú i luna-m awalɔ tɔɔ taya tɔɔ. Uɛna í cɔɔna-m taya ŋkuluŋasɔ liyiti taa. Paa ŋkuluŋa ŋka kaa wɛna taya kɛ. ²² Nkuluŋasɔ taa taasi nsi si wɛ pɔcɔ pɔcɔɣɔ. Si wɔŋ na si tayaləŋ kɛ teitei. Tayaləŋ wɛ mɛɛtəlɔnaa hiu. Wɔŋ kɛ mɛɛtəlɔnaa naanɔwa na kakpasɔ. ²³ Pɛɛ koluŋa cɔɔna paa taya ŋkaya. Uɛna mɛsasɔ cɔɔna koluŋa ŋkɛ na pɔ tá. ²⁴ M'pɔɣú apalɔ unɔ i heela-m si, mɛsasɔ nsi si tɔɔ Iɔ tɔyaya tɔmlɛ nyɔma tɔsɔɣɔ tɔla nna yɔlaa lapa kətasi tɔ, a nantu tɔɣɔlɛ.

47

Iɔ tɔyaya lɔm sɛɛlɔ

¹ M'pɔɣú apalɔ unɔ i mɔlɔna-m Iɔ tɔyaya nɔnɔɣɔ, uɛna má ná lɔm lukəna nɔnɔɣɔ tɛɛ, na ilim tɔlɔlɛ tɔɔ. Iɔ tɔyaya na ilim ntɔɣɔŋ tɔɔ kɛ lɔm kpenɣayana. Uɛna pɔ mɔlɔɣɔna kətaya tɔlatɛ, na ilim mpɔtəŋ tɔɔ. ² M'pɔɣú i luna-m na ilim ntɔɣɔŋ nɔnɔɣɔ. Tɔ kɛna awalɔ tɔɔ nɔnɔɣɔ ŋka ka siyisina ilim tɔlɔlɛ tɔɔ tɔ, na

lum tɔŋa kɔpente na kɔŋkɔŋ ntɔɔŋ nyɛŋku tɔɔ. ³ Uena í mɔŋna ilim tɔlule tɔɔ, na í tɔka ŋmɔŋaya. Uena í mayasɛna-keɣe mɛɛtɔlɛnaa nasɔle na nunɔwa (500) ke hɔɔlɔɔŋ ŋku ku tɔɔ. Pɔ waali kɛ í tesɛna-m na lum. Pɔle pɔ suna ma nɔɔɛ. ⁴ Mɔpɔɔyɔ í tasa mayasɔɔ ke mɛɛtɔlɛnaa nasɔle na nunɔwa (500). Uena í tesɛna-m lum, na pɔle pɔ suna ma tɔna. I tasa mayasɔɔ ke mɛɛtɔlɛnaa nasɔle na nunɔwa (500) tɔtɔ. I tasa-m lum tesɛnav, uena pɔ kɔa ma tɔnaɔa. ⁵ Mɔpɔɔyɔ í tasa mayasɔɔ ke mɛɛtɔlɛnaa nasɔle na nunɔwa (500). Ue lum mpi pɔle pɔ kɔla lumanɔ, ma ta pɔsi tesɔɔ. Pɔ kɛ lɔɔ kɛ, na ye pɔ tɔaɔ yaɔ nɔɔlɔ kaa pɔsi tesɔɔ. ⁶ Mɔpɔɔyɔ í pɔɔsa-m si: Yulɔ nyá, n nawa teu na? Uena í pɔna-m kɔpɛŋa na í tɔaŋa-m mɔŋnav ke lɔɔ nɔɔ. ⁷ Uena má paasɛna si, tuŋ nyala sɔsɔm ke lɔɔ ŋku ku kutemɔŋ naale tɔɔ. ⁸ Mɔpɔɔyɔ apalɔ inɔ í heela-m si: Lɔɔv kɔne ku lum kɔpɛŋ ilim tɔlule hɔɔlɔɔŋ tɔɔ kɛ. Yaatanɔ tetekɔle ke pɔ tɔŋɔyɔ, na pɔ tiiki tenku kɔsɔpɔ taa, na pɔ tɔaŋaŋyɔ-wɔ. ⁹ Uena lum taa weesɔyɔ nyɛm tɔna wɛɛna weesɔyɔ, ke paa timpɔ lɔɔv ŋku ku lum ka tala tɔ. Waatɔ inɔyɔ tiina ka huki. Pɔ tɔaɔ pulɔ, tenku lum ka tɔaŋa. Ye lɔɔv ŋku ku lum í tala timpɔ, weesɔyɔ laki kɛ. ¹⁰ Pɔ kɔaɔaɔ hatoo Aŋ-Ketii, na pɔ polo Aŋ-Aŋkɔlayim tɔ. Tiina kɔpala ká tɔyɔ pa puluŋ kɛ, na pá leŋ tenku kutɛŋ tɔɔ. Paa kɔa tiina waanɔ waanɔ kɛ isɔ tenku sɔsɔ taa. ¹¹ Ama lɔcayam na luna ná kaa tɔaŋa. Pu pɔsi tɔm lona kɛ. ¹² Tuŋ kɔlɔlɔŋ waanɔ waanɔ ká nyɔ lɔɔv kutemɔŋ tɔɔ. I hatɔ kaa lontili paa pɔlee, na í lɔlɔyɔ pee ke tam tɔɔ. Paa isɔtɔ wei ke paa kooliyɔ í kɔlɔlum. Mpi tɔ, tɔsulle tɛɛ kɛ lum lukɔna na pɔ kɔpɛŋ í tɛɛ. Paa tɔki í pee kɛ, na pá waasɔɔŋa pa tɔyɔ í hatɔ.

Tacaa suki Iseyeli tetv toosi

13 Mpróyú Tacaa Isə yəgətəa si: Tetv nti paa tala Iseyeli kpeka naanɔwa na naale tə tə toosi ntə. Təm naaleye paa cəla Yosεεfv kpekəle nyóma. 14 Teitei ké paa tala-ti. Mpi tə, má yəgətəa ké na tuunav na má su si, ma haaki-təyi pa cəsənəa. Ue tə pəsa pa kpancoou ké. 15 Tetv ilim ntəgəŋ təə tɔŋa, kprakəyi Metitelanee tenku. Uena ká təŋ hapəle nte tə təŋəgəna Hetələŋ na Lepo-Hamati na Setati pə acalɛɛ taa tə. 16 Pə waali uena ká lu Pelota na Sipəlayim pə acalɛɛ. Anu a wenna Tamasi na Hamati tetv pə hɛkv taa. Na Hasεε-Tikonu ɪcate nte tə krətəna Hauləŋ tetv tɔŋa tə. 17 Tɔŋa ŋke kaa polo tenku Metitelanee. Haləna Hasaa-Inəŋ tetv ke ilim təlule təə. Uena ká məli Tamasi na Hanati pa tetv. Isəna tɔŋa ka wεε ilim ntəgəŋ təə təgəle. 18 Ilim təlule təə tɔŋa ká lu lonte nte tə wε Tamasi na Hauləŋ pa hɛkv tə. Uena ká təŋ Yaatanu tətəkəle ke Kalaati na Iseyeli tetv pə hɛkv taa. Kaa polo timpi pa yaa si Tamaa təgə tenku kusərv. Isəna tɔŋa ká wεε ilim təlule təə təgəle. 19 Ilim mpətəŋ təə tɔŋa uε kaa lu timpi pa yaa si Tamaa təgə Melipa lum na Katεεsi pə tetv cəlv. Uena ká məli Icipiti tetv ləv. Haləna Metitelanee tenku. Isəna tɔŋa ká wεε ilim mpətəŋ təə təgəle. 20 Ilim tətule təə nyəŋka uε, tenku Metitelanee kεle tɔŋa. Pə krayav ilim mpətəŋ təə tə, haləna Lepo-Hamati ke ilim ntəgəŋ təə. Isəna ilim tətule təə nyəŋka ka wεε təgəle.

21 Iseyeli kpeka nyóma ke í ká tala tetv nti. 22 Tete ké í ká tó na í taləna-ti. Ue í taa səə muvlaa mpa pa wε mə hɛkv taa na pa lvla piya ke mə tetv taa tə. Pə wεε ké si í la-wεye teitei ɪsu Iseyeli nyóma. Uena pεle pá

hiki pa paa tete ke Iseyeli kpeka taa. ²³ Paa wei i ká hiki i paa tete ke Iseyeli kpekále nte tã taa i ká caɣa tã. Tacaa Iso má ma suna mpv.

48

Ilim ntɔɔŋ tã kpeka tetv

¹ Iseyeli kpeka nyóma hëla ntã, na pa tetvnaa. Tan kpekále nyóma tetv we ilim ntɔɔŋ tã ké. Tã mala hapále nte tã tɔɔŋona Hetələŋ na Lepo-Hamatı na Hasaa-Inaŋ pã tetvnaa taa tã. Uena pã polo Tamasi, na Hamatı pã tetvnaa cãlã. Uena ká polo ká lu ilim tãlule tɔŋa. Halı Metitelanee tenku na ilim tãtule tã. ² Tan tetv ná tɔŋa ilim ke itayalav tã ké, haləna Asee kpekále nyəntv. ³ Asee tetv itayalav tã ké Nefətali nyəntv wee. ⁴ Uena Manasee tetv náá wee Nefətali nyəntv itayalav tã. ⁵ Ifəlayim tetv we Manasee nyəntv itayalav tã ké. ⁶ Uena Lupen tetv náá wee Ifəlayim nyəntv itayalav tã. ⁷ Uena Yuta tetv ke Lupen nyəntv itayalav tã.

Tacaa nyəntv

⁸ Pã kpaɣav Yuta tetv itayalav tã ké ilim tãlule na pã tãtule tã, í ká kaasi tetv na tã tayaləŋ wee teitei isu paa kpekále nte tã nyəntv. Tã tayaləŋ ká wee kilomɛɛtələnnaa naanɔwa na naale na həɔlvɔv. Uena í ŋmá tã hekv taa ké Iso na yəlaa pa təsulle. ⁹ Tacaa tetv tayaləŋ ká wee kilomɛɛtələnnaa naanɔwa na naale na həɔlvɔv. Tã wan ke kilomɛɛtələnnaa naanɔwa. ¹⁰ Tetv həɔlvɔv ŋku pa cəla kətəlaa tã, ku tayalı kilomɛɛtələnnaa naanɔwa na naale na həɔlvɔv ké. Pã kpaɣav ilim tãlule na pã polo pã tãtule tã. Uena í mayasi kilomɛɛtələnnaa kakpası ke pã kpaɣav ilim ntɔɔŋ na pã mpətəŋ tã. Na í səŋsi Iso na yəlaa

pa tæsulle ke heku taa. ¹¹ Tetu hægölvu ηku, ku pæsi Satöki lülvu nyéma kätäläa mpa pa kpa kätövu tō pa nyäntu ké. Pa lapa Tacaa tæmlε ke teu ké. Pa ta la isu Lefii nyéma mpa pa löwa Iso ké waatu wei Iseyeli nyéma toolaa tō. ¹² Pə tō ké paa ha-weyε kelika nanη nyēka. Nka pa cosa Iseyeli nyéma tetu tō ké Lefii nyéma toηa kin tō. ¹³ Lefii nyéma nyäntu ká weε teitei ké isu kätäläa nyäntu. Tə tēna tə tayaləη ká weε kilomεetälēnaa naanöwa na naale na hægölvu. Tə wan ke kilomεetälēnaa kakpası. ¹⁴ Pə fei sı yulu í layası tetu nti na pulu. Yaa í pæti-ti, yaa í keε-təyi nægölv. Pə taya pulu, tə kəla tetu tənaya səsəntu ke Iseyeli taa. Mpi tō, tə ké Tacaa nyäntu tō se.

Acalee na tetu hægölvəη pə paa tete

¹⁵ Tetu ká kaası Iso nyäntu cölō tēna. Tə wan weε kilomεetälēnaa naale na hægölvu. Təle tə ta ke Iso nyäntu. Icate nyäntu ké sı yəlaa í caya. Uena pá ηmá icate ke heku taa. ¹⁶ Tə tayaləη na tə wan ká weε teitei ké. Mεetälēnaa iyisi naale na ηmönövu na nule na naanöwa (2250) ké paa kəηkəη ηku. ¹⁷ Paa yelee ikpate na tē cəna icate na tē tá. Tə wan ká weε mεetälēnaa nunöwa na hiu na kakpası (125). ¹⁸ Pui kaası Tacaa tetu tō ké hægölvu. Ku tayaləη ke kilomεetälēnaa kakpası, na icate ilim təlule tō. Na kilomεetälēnaa kakpası tətəγō ilim tətule tō. Tetu nti tə taa ké paa hiki təγənaya na pa cəla icate yəlaa. ¹⁹ Paa Iseyeli kpekəle tu wei i weε icate taa te. I pəsəyi na í hala-ti. ²⁰ Tacaa tetu na icate nyäntu, pə kəkrentövu tēna tayaləη na pə wan weε teitei ké. Paa kəηkəη ηkuyu kilomεetälēnaa naanöwa na naale na hægölvu. ²¹ Pui kaası ntiyi Iso tetu na icate nyäntu heku taa tō, awulumpu nyäntu nté. Tu pə mpyó na

tó təŋ lentənaa. Tə taɣaləŋ ká wɛɛ kilomɛɛtələnaa naanɔwa na naale na həyəlɔyɔ. Tu yoosina ilim təlule tɔɔ toŋa. Ilena tó polo Metitelanee tenku ke ilim tətule tɔɔ. Tacaɔ tɛtu na təsulle ká wɛɛ tɛtu nti tə wɛna tə paa ke mpɔ tɔ, tə həkɔ taa ké. ²² Lefii nyóma tɛtu na ɪcate pɔ faya awulumpu tɛtu ke həyələŋ naaleɣe. Tu təŋ Yuta tɛtu na ilim ntəyɔŋ tɔɔ, na Pɛncamɛɛ nyəntɔ na pə mpətəŋ tɔɔ.

Ilim mpətəŋ tɔɔ kpeka tɛtu

²³ Kpeka lenna na a tɛtɔnaa ntɔ cənɛ. Pɛncamɛɛ tɛtu tənaya nté pə kpaɣaɔv ilim təlule tɔɔ toŋa tɔ. Na pə polo Metitelanee tenku na ilim tətule tɔɔ tɔ. ²⁴ Pɛncamɛɛ nyəntɔ təŋa ilim ke itaɣalaɔv tɔɔ ké. Tə kəŋkəŋ taa ké Simiyəŋ tɛtu wɛɛ. ²⁵ Isakaa nyəntɔ ke Simiyəŋ nyəntɔ kəŋkəŋ taa. ²⁶ Na Sapuləŋ tɛtu ke Isakaa nyəntɔ kəŋkəŋ taa. ²⁷ Na Katɪ nyəntɔ ke Isakaa tɛtu kəŋkəŋ taa. ²⁸ Katɪ nyóma toŋa ŋka ka wɛ ilim mpətəŋ tɔɔ tɔyɔle tɛtu toŋa. Nke ka kpaɣana Tamaa ke ilim təlule tɔɔ. Ilena ká polo Melipa na Kateɛsi tɛtu lɔm cəlɔ. Pə waali ilena ká təŋ Icipiti lɔɔv haləna Metitelanee tenku. ²⁹ Ḿpóyú paa tala Iseyeli kpeka ke tɛtu na tɛte tɔv. Paa kpekəle nte tu wɛɛna tə lonte ke tɛtu taa. Tacaɔ Isə suna mpɔ.

Yosalem nənɔɔsi naanɔwa na naale

³⁰⁻³¹ Isəna Yosalem ɪcate nənɔɔsi naanɔwa na naale ká wɛɛ tɔyɔlɔ. Iseyeli nyóma kpeka həla ke paa ha paa nənɔyɔ ŋka. Koluŋa taɣaləŋ ká wɛnna ilim ntəyɔŋ tɔɔ ké mɛɛtələnaa iyisi naale na ŋmɔnɔyɔ na nule na naanɔwa (2250). Koluŋa ŋke ka tɔɔ ka wɛɛ nənɔɔsi tooso. Lupɛŋ nənɔyɔ na Yuta nyəŋka na Lefii nyəŋka. ³² Ilim təlule tɔɔ həyəlɔyɔv koluŋa taɣaləŋ ká wɛɛ mɛɛtələnaa iyisi naale na ŋmɔnɔyɔ

na nule na naanowa (2250). Koluŋa ŋke ka tɔɔ ka wee nɔnɔsi tooso tɔtɔ. Yosɛefu nɔnɔɔ na Pɛncamɛɛ nyɔŋka na Taŋ nyɔŋka. ³³ Ilim mpɔtɔŋ tɔɔ koluŋa taɣalɔŋ ká wee teitei ké isu leŋsi. Koluŋa ŋke ka nɔnɔsi ka wee tooso. Simiyɔŋ nɔnɔɔ, na Isakaa nyɔŋka na Sapulɔŋ nyɔŋka. ³⁴ Ilim tɔtɔle tɔɔ hɔɣɔlɔɣu taɣalɔŋ ká wee teitei ké na leleŋ. Koluŋa ŋke ka nɔnɔsi ká wee tooso tɔtɔ. Katɔ nɔnɔɔ, na Asee nyɔŋka, na Nefɔtali nyɔŋka. ³⁵ Icatɛ koluŋa tɔna taɣalɔŋ kpɛnta mɛɛtɔlɔnaa iyisi pɔɣɔlayafɛi naanowa (9000).

Pɔ kpɔɣɔv waatv unɔ tɔɔɔ paa ha ɔcatɛ ke hɔtɛ si: Tacaa wɛ cɛnɛ.

PIPI LI ISO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377